MANUDUCTIO AD PRAXIM EXECUTIONIS LITTERARUM SACRÆ...

Tiburcio Navarro, Giuseppe Garampi, ...

Digitized by Google

BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
13
18 A
20

20
DC

Ex Bibliotheca
majori Coll. Rom.
Societ. Jesu

20.3.31.

20
E
III
13-23 = 24

Digitized by Google

Digitized by Google

MANVDVCTIO
AD PRAXIM
Executionis Litterarum Sacræ Pœnitentiariæ.

Digitized by Google

Digitized by Google

MANVDVCTIO AD PRAXIM

Executionis Litterarum Sacræ Pœnitentiariæ.

OPERA

R.P. TIBVRTII NAVAR

ORDINIS S. FRANCISCI

Recollectorum Aquitaniæ in Gallia.

Lectoris Theologiæ, olim Pœnitentiarij S.D.N. INNOCENTII PAPÆ VNDECIMI in Baſilica S. Ioannis Lateranenſi.

Typis demandata in Commodum Epiſcoporum, & Superiorum Regularium, Pœnitentiariorum, ac Confeſſorum Pœnitentiumque vtilitatem.

Quoad abſolutiones, Diſpenſationes, Rehabilitationes Votorum Commutationes, &c. impertiendas.

Addito etiam in fine modo ſcribendi, & recurrendi ad Sacram Pœnitentiariam in caſibus Sanctæ Sedi reſeruatis præſertim occultis.

ROMÆ, Typis Reuer. Cameræ Apoſt. 1688.

Superiorum Licentia, Et Priuilegio.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Digitized by Google

EMINENTISS. ET REVERENDISS. DOMINO

LEANDRO

S. R. E.

CARDINALI COLOREDO

Maiori Pœnitentiario.

Felicitatem.

MAnuductionem, hanc neſcio quo Authoris ingenio diù damnatam obliuioni, meis tandem excuſam, typis, Tibi inſcribo, Eminentiſſime Cardinalis; vt Tuo è nomine, vt aſtra à Sole, ſibi vindicet lumen; Enimuero cuinam potiori iure Opuſculum hoc pro. ximorum ſaluti, & Confeſſarijs adeò commodum ne dixerim expetitum, di-carem, ni Tibi? qui vt animabus prodeſ-ſes, familiæ, mundique, faſtu poſthabito, adeò curandarum animarum adhæſeras

ſtu-

Digitized by Google

ſtudio, vt reluctas exciperes ſacram purpuram, veritus nè dignitatis faſtigium ſtudium hoc moraretur, cui nam minoris Pœnitentiarij operam commendatam vellem, niſi maiori Pœnitentiario? Qui pœnitentibus? vel ſuas aures præbet, & eo ſanè ſucceſſu, vt dùm dolentes culpis exoluit, charitate Deo, ſibique deuinciat, & prætioſior exiſtat à purpura dolor. Profectò altiori conſilio factum, vt non modo SS. D. N. INNOCENTII XI. ad eos, quos declinaueras, honores, adigeret; ſed maioris Pœnitentiarij munere inſigniret, vt quas timebas, ne deſereres animas, ſolari poſſes magnificentiùs, & Charitas meliori murice arderet in Purpura. Vidit ſuſpexitq; Roma, cum primùm Tibi tradita poteſtas in Vaticana Baſilica, affluentem ad ſacrum Tribunal turbam, & tuam in miſeros pronam charitatem. Cùm igitur præſentes animi lænitate, facultate recreas abſentes ſis quoque cunctis ſolatio

Tuo

Tuo nomine, quo hunc decoro librum, breui quidem mole, ſed primum mei erga Eminentiam Tuam deuincti animi argumentum, teque Deus, Optimus, Maximus Vrbi, & Orbi ſeruet incolumem.

Eminentiæ Veſtræ

Humilliſs. & Addictiſs. Seruus
Nicolaus Angelus Tinaſſius.

Digitized by Google

Imprimatur,

Si videbitur Reuerendiſsimi P. Sac. Apoſt. Palatij Mag.

Steph. Ioſeph Menattus Epiſc. Cyrenen. Viceſg.

Imprimatur,

Fr. Ioſeph Clarionus Sac. Theol. Mag. S.A.P. Pro Magiſter.

Digitized by Google

MANVDVCTIO
AD PRAXIM
Executionis Litterarum Sacræ Pœnitentiariæ.

PRÆMONITIO AD LECTOREM.

Finis præcipuus huius Compendij non eſt de Materijs ad Sacram Pœnitentiariam ſpectantibus diſſerere, & tractare, quoniam, & hoc iam antea à Marco Paulo Leone tam diffusè, quàm eruditè præſtitum fuit, ſed tantum, vt per facilem Manductionem aperiatur Confeſſoribus via ad Praxim executionis dictarum Litterarum, ad quem finem conſequendum duo omninò neceſſaria ſunt. Primum, vt ſubminiſtretur modus dictas Litteras legendi, & intelligendi. Secundum, vt per explicationem practicam clauſularum in ſingulis Litteris apponi ſolitarum earum executio facilior reddatur. De Primo iam breuitèr per modum introductionis in tribus Capitibus agetur. De ſecundo autem Paulo diffuſius iuxta quadruplicem materiarum diuerſitatem quatuor partibus per ſua Capita diuiſis tractabimus,

Inſuper eſt aduertendum, quod nè erretur in executione dictarum Litterarum, diſtinximus per tria ſigna, tria clauſularum genera, quæ in formulis Breuium Sacræ Pœnitentiariæ paſſim occurrunt quædam enim

ſunt

*ſunt clauſulæ eſſentiales ipſi executioni, ſeu conditiones ſine qua non, itaquod earum omiſſio executionem efficiat inualidam, & irritam: Aliæ ſunt tantum Confeſſarij executoris inſtructiua, quæ eius conſcientiam plerumque grauant, attamen earum omiſſio executionem ab eo factam non irritat; Alia denique ad Pœnitentem cui gratia conceditur ſpectant earum omiſſio, non reddit gratiam nullam, ſed eius onerat conſcientiam ſi eas non obſeruet. Ad has autem clauſulas dignoſcendas tres figuras appoſuimus videlicet aſteriſcum, ſeu Stellam * Crucem ✠, et Cor ❤. Stelta indicat clauſulam eſſentialem, Crux, clauſulam Confeſſoris inſtructiuam, & Cor Conſcientiæ Pœnitentis oneratiuam.*

In fine præmonitionis ad Lectorem.

Aduertendum pariter, quod formulæ, quæ habentur in Manuductione pro abſolutione, diſpenſatione, rehabilitatione, aut alia aliqua de cauſa, hic non ponuntur, tamquàm de eſſentia, ſed tantum pro directione, & inſtructione Confeſſarij delegati, quibus vti poterit in executionibus, quæ occurrunt, aut alijs æquiualentibus, ſemper tamen exprimendo gratiam, quæ conceditur, et impertitur Pœnitenti in quacunque materia, et pro quocunque Caſu occurrenti, his prælibatis, ſit introductionis Caput Primum.

Digitized by Google

EX Commiſſione Reuerendiſsimi Patris Generalis Totius Ordinis Minorum S. P. N. Franciſci, Infraſcriptus acuratè legi, & qua potui diligentia non ſine guſtu relegi Librum cui Titulus eſt, *Manuductio ad Praxim executionis litterarum Sacræ Pœnitentiariæ*, *Authore* R. *P. Tiburtio Nauar eiuſdem Ordinis, ac Prouinciæ Immaculatæ Conceptionis Deiparæ Recollectorum in Gallia Concionatore Theologiæ Lectore, ac olim in Baſilica Lateranenſi Pœnitentiario Apoſtolico*: In quo nihil non dignum expectatione Communi, aut quod Fidei Catholicæ, ac bonis moribus aduerſetur reperi: habet enim in omnibus doctrinam ſanam, & in ea modum, aut methodum facilem, non tàm nitore ſermonis, quàm integritate Veritatis ex Sacrorum Canonum, ac Conciliorum Decretis, ac denique ex aliorum probatiſſimorum Authorum intimis prontuarijs depromptam, quam per multos errores, qui aut incuria, aut ignorantia irrepere poſſent, ſolidè detegit, ac omnes maximè tamen Animarum Curatores, quorum præcipuè intereſt, eruditè inſtruit, ac ad Praxim executionis Litterarum Sacræ Pœnitentiariæ ſuauiter induxit, varios

rios

Digitized by Google

rios quoquè abuſus humiliter corrigit, non ignorans illud Tertuliani lib. de Veland. Virginj: *Veritati nemo præſcribere poteſt, non ſpectantium temporum, non patrocinia perſonarum, non priuilegium regionum*. Hinc opus hoc, & prælo, & luci dignum, ac omnibus præcipuè Animarum curam habentibus, vtiliſſimum fore iudico, ac ſaluo meliori, cenſeo. In hoc noſtro Conuentus Aracælitano, die decima quinta Martij. 1688.

F. Didacus de Eſcazena.

Digitized by Google

MAnuductionem ad Praxim Executionis litterarum Sac. Pœnitentiariæ, labore R.P. Tiburtij Nauar Ord. N.S. Franciſci Prouinciæ Immaculatæ Conceptionis Deiparæ in Gallia Recollecti, Concionatoris, Theologiæ Lectoris, & olim in Baſilica Lateranenſi Pœnitentiarij Apoſtolici elaboratam, & mandato Reuerendiſſimi Patris Generalis, qua potui vigilantia volui, voluptate legi, & vtilioris doctrinæ auidus perlegi, Opus ſanè ſuo Authore dignum, imò, & digniſſimum, & vſque ad ſæculi finem ſplendor eius, luxque ſuper Candelabrum adinſtar Solis in Eccleſia perueniat, ad illuminandum omnem hominem, quauis Iuriſdictione circa forum Conſcientiæ pollentem, vt poſſit agenda videre, & adimplenda quæ viderit, tutò procedere, vtiliſſimum enim, & neceſſarium apparet ad percrebros errores, qui reſpectu eiuſdem fori fiũt corrigendos, ad Sacramentum Pœnitentiæ, aliaq; ei annexa rectius adminiſtranda, & ad animarum varijs Cenſuris, Irregularitatibus, Votis &c. irretitarum grauamina ſubleuãda, doctrinam ſanam, modos ſalubres, & methodum facilem, Praxi Sacri Tribunalis

Pœ-

Digitized by Google

Pœnitentiariæ conformem ſubminiſtrando. Ideò, cum ſua conſultatione in tribus Quæſtionibus deciſiua ſuper Diſpenſationibus Matrimonialibus, Opus dignum, vt typis tradatur iudico, inde enim Religioni honos, & toti Chriſtianę Reipublicæ fructus emanabit. Ita cenſeo Romæ in hoc noſtro Conuentu Aracælitano. Die 8. Martij Anni 1688.

Fr. Petrus Domenech.

Digitized by Google

TEnore præſentium committimus P. F. Didaco à Scazena Minorum Diſcalceatorum Concionatori, Sanctæ Inquiſitionis Qualificatori, & Cuſtodi actuali Prouinciæ Noſtræ Sancti Didaci in Bethica, & P. F. Petro Domenech, eiuſdem inſtituti Concionatori, olim Sanctiſſimi Domini Noſtri Pœnitentiario, & actuali Guardiano Villenæ in Prouincia S. Ioannis Baptiſtæ Valentinæ, quatenus pro parte Ordinis examinent Opus P. Tiburtij Nauar Lectoris Theologi Prouinciæ Immaculatæ Conceptionis in Gallia, cui titulus eſt, *Manuductio ad Praxim executionis litterarum Sacræ Pænitentiariæ*, & cenſuram in ſcriptis ferant ad effectum Noſtræ licentiæ, & approbationis concedendæ, vel denegandæ ſecundum Sac. Conc. Tridentini decreta. Dat. in Camera Noſtræ Reſidentiæ 5. Februarij 1688.

Fr. Petrus Marinus
Miniſter Generalis.

Digitized by Google

IVſſu Reuerendiſſimi P. F. Dominici Mariæ Puteobonelli Sacri Apoſtolici Palatij Magiſtri, legi Librum, cui titulus: *Manuductio ad Praxim executionis litterarum Sacræ Pœnitentiariæ, &c. Auctore R. P. Tiburtio Nauar Ordinis Minorum S. Franciſci Strict. Obſeruantiæ, olim Pœnitentiario in Baſilica Lateranenſi, &c.* opus ſanè dignum luce, & expetitum, tùm ad commodum Confeſſariorum, tùm ad ſalutem, & conſolationem pœnitentium, & quod nil continet, quod Catholicæ Fidei, vel bonis moribus aduerſetur, ſed ſolidam Praxim Sacræ Pœnitentiariæ, & pietatem erga ſalutem anianimarum, quamobrem dignum typis cenſeo, & me P. V. Reuerendiſs. humillimè ſubmitto. Ex Colleg. Apoſtolico apud Sanctum Petrum die 26. Martij 1688.

Carolus Stradiotti Societatis Ieſu
SS. D. N. Pœnitentiarius.

Digitized by Google

INDEX

CAPITVM.

In Introductione.

Cap.I. Modus legendi literas Sac. Pœnitentiariæ. pag.1
Cap.II. Modus intelligendi literas Sac. Pœnitentiariæ per Inſcriptionum, & Clauſularum communium explicationem. 9
Cap.III. Modus intelligendi literas Sac. Pœnitentiariæ per aliorum quorumdam notandorum explanationem. 18
Cap.IV. Modus exequendi literas Sac. Pœnitentiariæ. 29

IN PARTE PRIMA

De Formulis Votorum.

Cap.I. Modus exequendi literas dilationis voti Religionis. pag.31
Cap.II. De tranſgreſſione voti Religionis. 36
Cap.III. De traſgreſſione voti Caſtitatis. 39
Cap.IV. De commutatione voti Religionis. 43
Cap.V. De voti caſtitatis commutatione. 50
Cap.VI. De commutatione voti ſimplicis Caſtitatis, & Religionis ſimul. 56
Cap.VII. De commutatione votorum Peregrinationis Sedi Apoſtolicæ reſeruatorum. 57

IN

INDEX
IN PARTE SECVNDA
De Diſpenſationibus Matrimonialibus.

Cap.I. VBi notantur aliqua communia omnibus diſpenſationibus matrimonialibus. pag. 59

Cap-II. De diſpenſatione ſuper impedimēto occulto affinitatis prouenientis ex copula illicita ad contrahendum, ſeù de contrahendo. 68

Cap.III. De Formula literarum Sac. Pœnitentiariæ diſpenſationis ſuper impedimento primi gradus ex copula illicita proueniente ad remanendum, ſeù de contracto. 78

Cap.IV. De Formula abſolutionis, & diſpenſationis literarum, quæ expediuntur pro ijs, qui impetrata diſpenſatione ſuper impedimento publico tacuerunt impedimentū occultū. 86

Cap.V. De formula abſolutionis, & diſpenſationis literarum Sac. Pœnitentiariæ, quæ conceduntur Pœnitentibus, qui vigore diſpenſationis à Dataria ſubreptitiè, vel àbreptitiè obtentæ ſuper publico impedimento matrimonium inualidè contraxerunt. 90

Cap.VI. De Formula diſpenſationis pro ijs, qui factis proclamationibus in Eccleſia fieri ſolitis, & nullo detecto, ſeù denunciato impedimento, exiſtentes tamen conſanguinei, vel affines in aliquo gradu prohibito publicè in facie Eccleſiæ matrimonium contraxerunt, & conſumarunt. 94

Cap.VII. De Formula literarum, quæ expediuntur

tur

tur ijs, qui matrimonium contrahere deſiderant, vel iam contraxerunt cum impedimento criminis occulto. 99

Cap. VIII. Pro eo, qui contracto, & conſumato matrimonio conſanguineum vxoris, ſiuè in primo, ſiuè in primo, & ſecundo, ſiuè in ſecundo gradu tantùm carnaliter cognouit. 105

IN TERTIA PARTE

De Formulis abſolutionum &c.

Cap. I. VBi notantur aliqua his materijs communia. 180

Cap. II. De abſolutione ab iniectione publica manuum violentarum, ſiuè percutiendo, ſiuè vulnerando, ſiuè mutilando, ſiuè occidendo Clericum, aut Sacerdotem, aut Religioſum pro non valente accedere ad Vrbem. 112

Cap. III. De Formulis literarum Sacræ Pœnitentiariæ, pro eo, qui ad Vrbem pro abſolutione ab excommunicatione incurſa ob manus violentas iniectas in Clericum acceſſit, & abſolutus ad Ordinarium mittitur. 122

Cap, IV. De litteris Sacræ Pœnitentiariæ directis Confeſsarijs ad abſoluendum à violonta manuum iniectione in Clericum, & in caſibus occultis. 107

Cap. V. De literis Sacræ Pœnitentiariæ directis Confeſſario ad abſoluendum Clerici percuſſorem, qui neque ad Ordinarium ſuum, neque ad Vrbem perſonaliter accedere poteſt. 131

Cap. VI. De Formulis abſolutionum à Cenſuris,

Digitized by Google

ris, & ſimùl diſpenſationum ſuper Irregularitate. 135
Cap. VII. De litteris Diſpenſationis ab irregularitate prouenienre ex defectu occulto Natalium. 145
Cap. VIII. De litteris rehabilitationum. 148
Cap. IX. De Formula rehabilitationis ad beneficia obtinenda. 154
Cap. X. De fructuum malè perceptorum ex beneficijs Eccleſiaſticis Condonatione. 156

IN PARTE QVARTA.

De Formulis abſolutionem in vtroque foro, &c.

Cap. I. DE litteris diſpenſationis pro volente ingredi Religionem. 162
Cap. II. De Formula litterarum, quas concedit Sacra Pœnitentiaria pro Religioſis Cenſuris Eccleſiaſticis innodatis, & irregularitate ex violatione Cenſurarum irretitis pro vtroque foro in factis publicis. 166
Modus ſcribendi Romam ad Eminentiſſimum Dominum Maiorem Pęnitentiario pro caſibus reſeruatis Sedi Apoſtolicæ; vel pertinentibus ad Sacram Pœnitentiariam. 173

FINIS.

Digitized by Google

MANVDVCTIO AD PRAXIM Executionis Litterarum Sacræ Pœnitentiariæ.

CAPVT PRIMVM.

Modus legendi Litteras Sacræ Pœnitentiariæ.

DIfficultas (*a*) in legendis Sacræ Pœnitentiariæ Reſcriptis, Litteris ſeu Breuibus dupliciter contingit, vel ratione characteris Gothici, ſeu Bullatici, quod in ijs adhibetur, vel propter breuiaturas quarum in ijſdem eſt vſus.

a Breuium legendorum difficultas duplex.

Ad tollendam primam (*b*) difficultatem ſubminiſtrantur hic tres formæ Commiſſionum cum clauſulis generalibus, quæ ferè in cunctis indiuidualibus, ſeu particularibus Breuibus continentur, & ideò facilem ad alia legenda aditum dabunt.

b Prima quomodò tollatur.

Digitized by Google

a Secunda etiã quomodò.

Ad ſecundam verò (*a*) difficultatem ſuperandam ſubijcietur per ordinem Alphabeticum Cathalogus vocum abbreuiari ſolitarum, cum ſignificatis earum, ſeu cum vocibus integris, quibus breuiaturæ ſubſtitui ſolent.

De formis Commiſſionum.

b Commiſſiones ad quos dirigantur.

HÆ (*b*) Commiſſiones ſolent dirigi iuxta diuerſitatem materiarum, vel ordinarijs, ſub quo etiam nomine veniunt Prælati Regulares reſpectu ſuorum ſubditorum, vel alijs Confeſſoribus.

c Directæ Epiſcopis quomodò foris inſcribantur.

Si dirigatur (*c*) ordinarijs locorum, ſeu Epiſcopis ſic inſcribitur foris.

Venerabili in Chriſto Patri Epiſcopo, ſeu Archiepiſcopo, ſeu Patriarchæ NN. ſiue eius Vicario in ſpiritualibus Generali.

Et quomodò intus.

Intus verò ſic incipiunt.

Venerabili in Chriſto Patri Epiſcopo N. ſiue eius Vicario in ſpiritualibus Generali.

Leander miſeratione Diuina Tit. S. Petri in monte aureo S.R.E. Presbyter Card. Coloredus, ſalutem & ſinceram in Domino charitatem.

d Directæ Prælatis Regularibus.

Si dirigantur (*d*) Prælatis Regularibus ſic inſcribitur foris.

Religioſo viro Prouinciali Ord. Min. Prouinciæ N. vel Religioſo viro cuicumque Superiori, cuiuſuis Ordinis à Sede Apoſtolica approbati.

Intus verò eodem modo præmiſſo nomi-

Digitized by Google

mine Maioris Pœnitentiarij, vt infrà.

Si dirigantur (*a*) alijs Confeſſoribus ſic foris inſcribitur. *a Directæ alijs Confeſſoribus graduatis.*

Diſcreto viro Confeſſori Magiſtro in Theologia, vel decretorum Doctori ex approbatis ab Ordinario per latorem præſentium ad introſcripta ſpecialiter eligendo.

Intus verò ſic incipiunt.

Nicolaus miſeratione Diuina Epiſcopus Portuenſis S.R.E. Cardinalis Ludouiſius.

Diſcreto viro Confeſſori Magiſtro in Theologia, vel decretorum Doctori ex approbatis ab Ordinario per latorem præſentium ad infraſcripta ſpecialiter eligendo ſalutem in Domino.

Si autem (*b*) aliquando fiat Commiſſio ſimplici Confeſſario ex approbatis reticetur foris, & intus nomen Magiſtri, aut Doctoris. Si verò fiat Commiſſio pro aliqua Moniali dicitur -- *Confeſſori ex approbatis pro monialibus.* *b Directæ ſimplicibus Confeſſarijs.* *Et prò monialibus.*

De Clauſulis generalibus.

POſt huiuſmodi Commiſſiones ſequuntur Clauſulæ ſecundum partes litterarum. Prima eſt Clauſula petitionis ſic.

Pro parte NN. latoris præſentium Nobis oblata petitio continebat, quòd ipſe aliàs.

Sequitur deindè narratiua, & poſt narratiuam Clauſula poſtulationis, ſic - *Cum autem, ſicut eadem petitio ſubiungebat dictus lator.*

Et poſt poſtulationem Clauſula ſupplicationis, ſic videlicet.

Quare ſupplicauit humiliter, vt ſibi ſuper hoc de opportuno remedio prouidere dignaremur.

Poſtea ſequitur Commiſſio ipſa cum ſuis clauſulis.

Nos igitur, qui Pœnitentiariæ Domini Papæ curam gerimus huiuſmodi ſupplicationibus inclinati; Auctoritate Apoſtolica ſpecialiter Nobis conceſſa; Diſcretioni tuæ. Vel ſi committantur Epiſcopo. Circumſpectioni Veſtræ committimus, quatenus ſi eſt ita -- Continuatur diſpoſitiua, & conceſſio Gratiæ; in quarum fine poſt Verbum -- *Abſoluas, vel diſpenſes* -- ſequuntur hæ clauſulæ ſcilicet *in foro Conſcientiæ, & in ipſo actu Sacramentalis Confeſſionis tantùm, & non alitér, neque vllo alio modo.* -- Quæ clauſula etiam aliquando extenditur iuxta qualitatem materiæ ad aliam Clauſulam videlicet. -- *Ita quod huiuſmodi abſolutio, & diſpenſatio in foro Iudiciario nullatenus ſuffragentur,* -- & hęc aliquando ad aliam Clauſulam -- *nullis ſuper his teſtibus adhibitis, ſeu litteris datis, aut proceſſibus confectis, ſed præſentibus laniatis, quas ſub pœna excommunicationis latæ ſententiæ laniare tenearis. Itaut nullum earum exemplum extet, neque eas latori reſtituas, quod ſi reſtitueris, nil ei præſentes litteræ ſuffragentur. Datum Romæ apud &c. ſub ſigillo Officij Pœnitentiariæ &c. Pontificatus &c.*

Bre-

Breuiaturarum Communium in litteris Sacræ Pœnitentiariæ apponi ſolitarum Explicatio.

A

Archiep̃us	Archiepiſcopus
Al̃r	Aliter
Al̃s	Alias
Abſolũo	Abſolutio
Ap̃lica	Apoſtolica
Ap̃pbatis	Approbatis
Aut̃te	Auctoritate

C

Card̃ilis	Cardinalis
Cañicè	Canonicè
Ceñ.	Cenſuris
Circump̃eoni	Circumſpectioni
Xp̃us	Chriſtus
Confeõne	Confeſſione
Confeõri	Confeſſori
Coiõne	Communione
Conſcię̃	Conſcientię
Conſtituõnibus	Conſtitutionibus

D

Diſcr̃eoni	Diſcretioni
Diſpensão	Diſpenſatio
Dñus	Dominus

E

Eſ̃ccę	Eccleſię
Effũs	Effectus
Exĩt	Exiſtit
Eccl̃is	Eccleſiaſticis
Epũs	Epiſcopus
Excõe	Excõmunicatione

F

Fr̃	Frater
Fr̃um	Fratrum

G

Gñli	Generali

H

Hum̃oi	Huiuſmodi
Humil̃r	Humiliter

I

Infraꝑtum	Infraſcriptum
Irregul̃re	Irregularitate
Igr̃	Igitur
Intrõpta	Introſcripta

Lĩa

Digitized by Google

L

Lĩa	Licentia
Lt̃ima	Legitima
Lr̃æ	Litteræ
Lĩtè	Licitè

M

Mr̃imonium	Matrimonium
Magr̃o	Magiſtro
Mir̃aone	Miſeratione
Mir̃	Miſericorditer

N

Nullt̃us	Nullatenus

O

Ord̃io	Ordinario
Ord̃inaoni	Ordinationi

P

PP.	Papa
Pr̃	Pater
Pont̃us	Pontificatus
Pt̃us	Prȩfatus, ſeu Prȩdictus
Pt̃ur	Prȩfertur,ſeuPrȩdicitur
Pñtium	Præſentium
Pƀter	Prȩsbyter
Pƀricida	Presbytericida
Pœñia	Pœnitentia

Pœñiaria	Pœnitentiaria
Pōe	Poſſe
Pr̄or	Procurator
Q	
Qtñus	Quatenus
Qml̄bt	Quomodolibet
Qđ	Quod
R	
Rel̄ari	Regulari
Rel̄ione	Religione
Rom̄a	Romana
S	
Sñtæ, vel Sr̄æ	Sanctæ
Sal̄uri	Salutari
Señtia	Sententia
Speal̄r	Specialiter
Suppl̄ionibus	Supplicationibus
Sp̄ualibus	Spiritualibus
T	
Tñ	Tamen
Tm̄	Tantum
Thı̄a, vel Teol̄ia	Theologia
Tl̄i	Tituli
V	
Veñebl̄i	Venerabili
Vr̄æ	Veſtræ

De-

Digitized by Google

Denique ad tollendam omnem legendi difficultatem aduertendum, quod in Litteris Bullaticis, quales adhibet Sacra Pœnitentia in ſuis reſcriptis nullæ fiunt virgulæ, nulla puncta, nulla diphtongus, nullique accentus. Et ideo non oportebit executorem earum in his quærendis vexari; ſed ſenſum dictionum, & Phraſium ex ipſarum ſimplici, & diſtincta lectioné executor colliget.

INTRODVCTIONIS

CAPVT II.

Modus intelligendi Litteras Sacræ Pœnitentiariæ; per inſcriptionum clauſularum communium explicationem.

INſcriptio litterarum, (*a*) quæ diriguntur Ordinarijs locorum, ideſt Epiſcopis, ſeu eorum Vicarijs Generalibus clara eſt. Cum in ijs expreſsé nominetur Ciuitas Diœceſis talis Epiſcopi. Poſſunt itaque, ſiue Epiſcopus, ſiue eius Vicarius Generalis (cuius etiam nomine intelligitur Officialis) prædictas litteras executioni demandare.

a Clauſulæ generales explicantur.

Notandum (*b*) autem quod in dictis Lit-
teris

b Confeſſio Sacramentalis non

eſt præmittenda cum litteræ Epiſcopo nominatim expreſſo diriguntur.

teris non fit, vt plurimum, mentio de Sacramentali Confeſſione, & ſic non requiritur, vt lator Epiſcopo ſacramentaliter confiteatur. Neque (*a*) etiam eſt neceſſarium, ſi dictus Epiſcopus facultate ſibi data a Sacra Pœnitentiaria ſubdelegandi aliquam perſonam in Dignitate Eccleſiaſtica conſtitutam deputet, & ſubdeleget, vt lator præfatæ Perſonæ ſubdelegatæ confiteatur. Si verò (*b*) vigore dictæ facultatis committat executionem alicui Confeſſario, tunc eſt neceſſarium, vt hic latoris Confeſſionem Sacramentalem excipiat, & litteras exequatur in Sacramentali Confeſſione; & tunc, ſi caſus eſſet publicus, poſſet Confeſſarius de abſolutione iuxtà facultatem ſibi delegatam fidem publicam facere, vt conſtet in actis Cancellariæ Epiſcopalis ad effectum componendi cum Fiſco, & Parte.

a Neque ſi Epiſcopus ſubdeleget perſonam in Dignitate Eccleſiaſtica conſtitutam.

b Eſt neceſſaria ſi committat executionem alicui Confeſſario.

Notandum (*c*) inſuper quod aliquando ſolent litteræ dirigi ſine expreſſione particularis Epiſcopi -- *Cuicumque Catholico Antiſtiti gratiam, & communionem Sedis Apoſtolicæ habenti.*

c Eſt etiam neceſſarium fieri, ſi litteræ diriguntur innominatim, cuique Catholico Antiſti ti.

Et tunc (*d*) poteſt adiri quicumque Epiſcopus, aut Archiepiſcopus, aut Primas, aut Patriarcha (qui omnes ſub nomine Antiſtitis comprehenduntur.) Qui gratiam, & Communionem Sedis Apoſtolicæ habere intelligitur, ſi non eſt excommunicatus, ſuſpenſus, aut Interdictus, & in iſtis caſi-

d Antiſtitis nomine qui intelligantur, & qui adiri poſſint dū illius nomen exprimitur.

Digitized by Google

caſibus ſemper debet præmitti Sacramentalis Confeſſio; Inſcriptio Litterarum, quæ diriguntur Prælatis Regularibus pariter clara eſt, nam aliquando diſtinctè exprimitur, cuius Ordinis, & Prouinciæ ſit Superior, & quale eius officium, ad quem diriguntur. Aliquando vero (*a*) inſcribũtur cuicumq; Superiori Ordinis à Sede Apoſtolica approbati (*b*) & tunc liberum eſt latori adire quem vult ex talibus Superioribus. Hæ autem litteræ ſolent eſſe pro vtroque foro, & cum non fiat in eis mentio de Sacramentali Confeſſione non eſt opus vt lator Superiori tali vel deſignato, vel à ſe electo confiteatur, & executio litterarum debet fieri extra Sacramentalem Confeſſionem, & taliter vt in vtroque foro ei ſuffragetur.

a Confeſſio Sacramentalis non eſt neceſſe vt fiat Prælato regulari cui litteræ diriguntur vt tali.

b Quis poſſit adiri cum nullius Prælati Religio, aut Prouincia exprimitur.

Inſcriptio litterarum; quæ diriguntur (*c*) Confeſſarijs, in qua dicitur -- *Magiſtro vel Doctori* -- ita debet intelligi, vt talis Confeſſarius electus ſit verè Magiſter, & Doctor in aliqua Vniuerſitate. Nec ſufficit eſſe Theologum, vel Profeſſorem, aut Lectorem in aliqua Religione, niſi illa Religio aliquo Priuilegio gaudeat, quale nuper Innocentius XI. conceſsit Lectoribus Iubilatus Ord. Min. Reg. Obſeruantię, niſi etiam (vti habet priuilegium Societas Ieſu, & per eam omnes aliæ communicantes in dictis Priuilegijs) à Præpoſito Generali, detur facultas alicui Religioſo Confeſſa-

c Magiſtri, & Doctores quinam poſſint litteras Sac. Pœnitentiariæ exequi & quinam alij etiam poſſint.

feſſa-

Digitized by Google

feſſario huiuſmodi Sacræ Pœnitentiariæ litteras (quamuis nec Doctor, nec Magiſter ſit) aperiendi.

a Confeſſarius debet eſſe actu approbatus ab Ordinario loci in quo ſit executio litterarum

In ea inſcriptione, & introſcriptione dicitur -- *Ex approbatis* (a) *ab Ordinario* -- per quod ſignificatur quod Confeſſarius, eligendus Pro executione litterarum, debet eſſe approbatus ab Ordinario, in cuius Diœceſi debet fieri præfata executio, Et quod ſit ex approbatis actu, ideſt, quod non fuerit elapſum tempus approbationis ipſius; Quando vero expediuntur ſimiles litteræ pro Religioſo, ſufficit vt Confeſſarius eligendus ab eo ſit approbatus à Superioribus ſui Ordinis, quia vt dictum eſt ſupra, reſpectu Religioſorum Superiores dicuntur Ordinarij. Cum autem diriguntur litteræ Confeſſario ex (b) approbatis ab Ordinario pro Monalibus oportet eligi Confeſſarium ex approbatis pro Monialibus quamuis non eſſet pro illo Monaſterio, in quo degit Monialis. Solent tamen aliquando Commiſſiones huiuſmodi committi Confeſſarijs ex approbatis ab Ordinario etiam ſi non ſint pro Monialibus, vt Moniales habeant libertatem confitendi cuilibet.

b Litteræ pro Moniali.

c Clauſulæ cõmunes expolicantur.

Et hæc ſufficiant (c) quo ad Inſcriptiones, & Introſcriptiones litterarum Sacræ Pœnitentiariæ. Quo verò ad clauſulas communes ſuperiùs relatas.

d Prima com.

Prima (d) & valdè notanda eſt in his ver-

verbis -- *quatenus ſi ita eſt* -- Quæ clauſula, ſi bene conſideretur multos poteſt habere ſenſus. Nam primo ſignificare poteſt generaliter ad omnia expoſita quatenus ſi vera ſunt omnia quæ exponuntur. Secundo poteſt intelligi per reſpectum ad conditiones. ſine quibus Pœnitentiaria non darer litteras, vt v.g. dum petitur aliqua diſpenſatio ſuper Irregularitate, vel ſuper impedimento matrimoniali, conditio, ſine qua Pœnitentiaria non concedit hanc gratiam, eſt quod delictum vel impedimentum ſit occultum. Et ſic ſenſus huius Clauſulæ ad hanc conditionem relatus eſſet -- *quatenus ſi ita eſt* -- quod expoſita occulta ſint.

munis clauſula. ſi ita eſt, explicatur.

Sed quo ad primum ſenſum licet ſit verè naturalis dictæ Clauſulæ, non intenditur tamen abſolutè à Sacra Pœnitentiaria; Neque enim dum aliquis exponit ſe commiſiſſe homicidium, aut aliud delictum, aut emiſiſſe aliquod votum, imponere intendit Sacra Pœnitentiaria Confeſſario, vt examinet, & inquirat, quatenus, ſi ita eſt. Nam de hoc nullum eſt dubium. Quis enim niſi inſanus exponeret ſe commiſiſſe homicidium, niſi eſſet verum?

Secundus ſenſus eſſet quidem optimus, & ſecundum mentem Sacræ Pœnitentiariæ, quæ intendit imponere Confeſſario, vt inquirat; an conditiones ſine quibus non fieret gratia verificentur, v.g. in impedi-

pedimentis Matrimonialibus, an impedimentum occultum ſit, an ex ſeparatione verisimiliter mouerentur ſcandala.

a Verus ſenſus illius clauſulæ Confeſſarius debet principaliter attendere an preces Pœnitentis veritate nitantur.

Tertius (a) itaque ſenſus horum verborum, de quo diligenter inquirere debet Confeſſarius, eſt, An preces Oratoris veritate nitantur. Ideſt an Cauſa finalis, propter quam petitur, & ob quam tantùm conceditur gratia, & ſine qua non concederetur, eo modo quo exponitur verificetur, vt v. g. in litteris dilationis Voti Religionis per illa verba -- *quatenus ſi ita eſt* -- non præcipitur Confeſſario, vt inquirat An emiſſum ſit votum, nam de hoc ſatis conſtat, ſed præcipitur, vt examinet, & inquirat, An cauſa, ſeu motiuum principale, v.g. infirmitas vouentis, aut neceſſitas genitorum ipſius, ob quas, vel ob quam hæc conceditur gratia, ſint veræ. Hæc autem veritatis notitia, non per teſtimonia, aut per ſcripturas, ſed ex ipſa Pœnitentis aſſertione, cui debet credi, niſi de oppoſito conſtet, eſt accipienda.

Notet ergo benè hanc Clauſulam Confeſſarius, quæ in omnibus litteris apponitur, eamque, vt hic explicatam intelligat, & omninò obſeruet; itaut gratiam executionis litterarum non impertiatur latori, niſi illa Clauſula -- *quatenus ſi ita eſt* -- verificetur, modo iam explicato.

b Secunda clauſula communis explicatur.

Secunda Clauſula (b) eſt in illis verbis -- *abſoluas, vel diſpenſes ſcilicet in foro con-*

ſcien-

ſcientiæ -- Quibus (*a*) innuitur quamcumque abſolutionem, & diſpenſationem virtute litterarum Sacræ Pœnitentiariæ impertiendam (excepto quod quando agitur de abſolutione ab excommunicatione pro publico delicto incurſa, & commiſſio fit Ordinario, vt dicetur in parte tertia, & quando agitur de abſolutione, ſeu diſpenſatione Regularibus impertienda; pro quibus Maior Pœnitentiarius habet facultatem in vtroque foro (vt dicetur in quarta parte) eſſe pro Foro Conſcientiæ tantum, & nullo modo ſuffragari pro foro externo; Quod quidem Confeſſarius debet aduertere, & de hoc Pœnitentem monere.

a Omnis abſolutio, & diſpenſatio facienda à Confeſſarijs eſt pro foro conſcientiæ tantum.

Aduertendum (*b*) eſt etiam circa Regulares quod eæ litteræ, quæ pro ipſis ad Confeſſarios diriguntur, eamdem quoque habent Clauſulam, nec eis in foro externo, ſed ſolùm in foro conſcientiæ ſuffragantur. De quo etiam ipſi à dictis Confeſſarijs erunt monendi.

b Etiam pro Regularibus.

Tertia Clauſula eſt (*c*) in his verbis -- *Et in ipſo actu Sacramentalis Confeſſionis tantum, & non aliter* -- Hæc Clauſula apponitur in omnibus Litteris, quæ diriguntur Confeſſarijs, pro quibuſcumque perſonis, ſiue Secularibus, ſiue Regularibus, & in quibuſcumque materijs. Ex quo ſequitur debere omninò præmitti Sacramentalem latoris Confeſſionem in executione litterarum.

c Tertia clauſula communis explicatur Confeſſio Sacramentalis eſt præmittenda, & facienda ipſi Confeſſario litterarum executori.

a Abſolutio, & diſpenſatio quæcumque aliàs ſunt inualidæ.

rarum. Nam (*a*) ſi fieret aliter, & extrà Confeſſionem ob quemcumque prætextum, & cauſam non eſſet valida executio. Ex quo (*b*) ad maioris præſentis Clauſulæ intelligentiam plura notanda ſunt.

b Tertia clauſula amplius explicatur.

c Litteræ Sac. Pœn. conceduntur ad diuerſos effectus, & quales.

Primo notandum eſt (*c*) quod Litteræ Commiſſionum, quæ emanant à Sacra Pœnitentiaria, & diriguntur Confeſſarijs ſecundum diuerſitatem materiarum ad diuerſos effectus conceduntur. (*d*) Aliquando enim dantur pro abſolutione tantùm à quodam caſu, & cenſura Sedi Apoſtolicæ reſeruata. Aliquando ſimul pro abſolutione, & pro diſpenſatione (*e*) v.g. ab aliqua Irregularitate, vel impedimento. Aliquando (*f*) pro ſola diſpenſatione, tum quia, vel iam aliàs data eſt latori abſolutio, & ſupereſt tollenda aliqua Irregularitas, vel inhabilitas. Tum quia in materia pro qua dantur, nihil eſt, quod ſit abſolutione tollendum, cum nulla ibi intercedat culpa, aut delictum latoris, vt v.g. dum conceduntur ſuper Irregularitate orta ex defectu natalium. In quocumque (*g*) ergo caſu, ſeu ad quemcumque effectum præfatæ litteræ dentur, ſemper præmittēda eſt latoris Confeſſio Sacramētalis; Et quāuis nullum adſit delictum, ſeu culpa latoris in ea materia, pro qua litteræ conceduntur: nec eæ dentur ad effectum abſolutionis, ſed tantùm diſpenſationis, aut rehabilitationis, oportet tamen latorem

d Dantur aliquando pro abſolutione tantum.

e Aliquando pro abſolutione, & diſpenſatione ſimul.

f Aliquando pro diſpenſatione tantùm.

g Confeſſio Sacramentalis eſt ſemper præmittenda, & facienda Confeſſario executori litterarum.

Digitized by Google

rem priùs Sacramentaliter confiteri v. g. ab vltima Confeſſione, ea peccata quæ alijs in materijs commiſit: Vnde.

Notandum ſecundo (*a*) quod quando in litteris committitur aliqua diſpenſatio, vel commutatio, vel condonatio, vel dilatio, vel declaratio, ſiue eæ committantur ſimul cum abſolutione, vel abſque abſolutione; debet tamen, præmiſſa Confeſſione Sacramentali (vt iam ſupradictum eſt) Confeſſarius poſt abſolutionem Confeſſionis Sacramentalis ſemper etiam proferre formam gratiæ ſpecialis conceſſæ à Sacra Pænitentiaria iuxta quod præſcribetur in ſingulis materijs, de quibus infra.

a Forma Gratiæ ſpecialis quę per litteras conceditur eſt ſemper proferenda à Cõfeſſario poſt abſolutionẽ Sacramentalem à Cenſuris,& peccatis.

Aliæ, quæ (*b*) ſequuntur Clauſulæ, relatæ in fine capitis, præcedentis, ſatis per ſe patent, & debent diligenter attendi & obſeruari à Confeſſario in executione Litterarum, in quibus apponuntur; quamuis enim, vt iam dictum eſt omnis executio harum Litterarum debeat fieri in Sacramentali Confeſſione tantum, & pro foro Conſcientiæ tantum, & omnis abſolutio, & diſpenſatio, ſic datæ in foro fori non ſuffragentur nullique ſint ſuper his adhibendi teſtes, ſunt tamen aliqui caſus, ſeu aliquæ Materiæ in quibus Sacra Pænitentiaria ſuam intentionem expreſſius declarat, prout in dictis clauſulis ſupra capite ſecundo viſum eſt, & in aliquibus iubet Confeſſario ſub pæna excommunicationis

b Clauſularum ceterarum obſeruatio commendatur,

Digitized by Google

pſo facto incurrendæ, vt litteras laniet, & quod ſi eas latori reſtituerit, declarat prædictas litteras nihil ei ſuffragaturas. Attendat itaque dum occurrent ſpecialiter hæ Clauſulæ Confeſſarius, & diligenter obtemperet menti Sacræ Pœnitentiariæ.

INTRODVCTIONIS

CAPVT III.

Modus intelligendi litteras Sacræ Pœnitentiariæ per aliorum quorumdam notandorum explanationem.

a Confeſſarius Executor debet tria præmittere gratiæ conceſſionis nempe, inquirere, iniungere & monere.

NOtandum primo. (*a*) Quod Confeſſarius antequam ad finalem executionem litterarum Sacræ Pœnitentiariæ deueniat per abſolutionem, diſpenſationem, & gratiæ conceſſæ expeditionem, tria præſtare debet, quæ ei per varias dictarum litterarum Clauſulas indicantur, nempe inquirere, iniungere, & monere. Circa illa, (*b*) quæ debet à Pœnitente, ſeu latore inquirere de veritate cauſæ (*c*) finalis petitionis, & cōceſſionis gratiæ propter quam videlicet gratia conceditur, vt v.g. dilatio Voti Religionis propter infirmitatem, aut aliam cauſam; iam ſupra capite

b Inquirenda per Confeſſariū à Pœnitente.

c Veritas Cauſæ finalis; ſeu an res ita ſit.

præ-

præcedenti in explicatione primæ Clauſulæ ſufficienter dictum fuit. Reſtat ergo, vt aduertatur hic alia Clauſula, quæ frequenter occurrit, & diligentem à Confeſſario Inquiſitionem petit, & eſt -- *An præmiſſa, ſeu expoſita* (a) *ſint occulta* -- Quæ Clauſula maximè ſemper apponi ſolet in omnibus litteris in quibus agitur de diſpenſationibus impedimentorum matrimonialium, & Irregularitatum, de rehabilitationibus, condonationibus ſiue ergo in prædictis, ſiue in quibuſcumque aliarum materiarum litteris apponatur, vbicumque reperitur, ſemper eſt punctualiter obſeruanda; itaut, cum ſit conditio ſine qua non Sacra Pœnitentiaria tali Materiæ manum non apponeret, ſi inueniatur quod tale delictum, tale impedimentum, talis irregularitas, talis inhabilitas non ſint occulta, ſed publica aut famoſa, prædictæ litteræ latori nullo modo ſuffragentur, nec eas Confeſſarius debeat executioni demandare, poterit, tamen & debebit in tali caſu conſulere Pœnitenti quid agere, & quomodo ſibi prouidere debeat.

a Expoſita an ſint occulta, & quenam ſint ea quæ, vt ad S. Pœnit. pertineant occulta debent eſſe.

Ne autem (b) executor erret in iudicando, an caſus de quo agetur ſit occultus debet aduertere occultum hic dici illud, quod à nemine, vel à tam paucis ſcitur, quod neque ſit famoſum, neque manifeſtum, neque notorium facti vel Iuris. Vn-

b Explicatur quale dicatur occultum.

de etiam ſi aliquibus notum ſit, & etiamſi ſit ſecundum ſe probabile in iudicio, dum interim non probatur, neq; ad iudicium defertur eſt adhuc occultum ſic, v. g. ſi res de qua agitur ſit nota duobus, vel tribus alicujus Loci aut Communitatis, aut Capituli. Adhuc eſt occulta, ſi in oppido eſt nota quinque aut ſex perſonis, in Ciuitate vero ſeptem aut octo, adhuc occulta cenſeri debet modo ſcilicet ab illis iam non fuerit diuulgata, aut ex circunſtantijs non appareat rem quidem nunc occultam, tamen facile publicandam.

Item ſi delictum fuit ad iudicium delatum, nec tamen fuit probatum elapſo anno præſumitur occultum.

a Publicum materialiter poteſt eſſe occultum formaliter.

Aduertere (*a*) etiam debet Confeſſarius, quod delictum poteſt eſſe publicum materialiter, & eſſe ſimul formaliter occultum, vt v. g. Miſſa celebrata publicè ab excommunicato occulto eſt actus publicus, & hoc delictum eſt materialiter publicum non tamen formaliter, quia cum occulta ſit excommunicatio qua Sacerdos celebrans innodabatur, occultum erat etiã talem Celebrationem eſſe ei à Iure prohibitam, & conſequenter etiam Irregularitas, quam ob hanc Celebrationem incurrit eſt occulta inſuper poteſt eſſe publicũ, quod Sacerdos miſſam celebrauerit poſt excommunicationem cõtractam, ſed quia putabatur ante abſolutionem obtinuiſ-

ſe,

ſe, irregularitas inde ſecuta occulta eſt. Et in his omnibus caſibus poteſt executor delictum, vel pœnam ex eo ſecutam (*a*) occultam iudicare, & conſequenter abſoluere, vel diſpenſare eo, quod verificetur clauſula ſupradicta, videlicet, quod præmiſſa occulta ſint.

a In modis ſupradictis caſus occultus cenſetur.

Aduertat præterea circa hanc materiam occultorum executor.

Primo, (*b*) quod poteſt fieri, vt delictum ſit publicum etiam formaliter, pœna autem delicti non ſit publica, ſed occulta, vt v. g. poteſt (*c*) fieri, vt in aliqua Villa Parochus publicè excommunicatus coram Populo ſuæ Villæ miſſam celebret, & Populus notet id fieri non poſſe, & eſſe delictum; Nihilominus ignoret ex dicta celebratione contrahi Irregularitatem, & tunc iſta miſſæ celebratio erit actus publicus, & delictum publicum, tamen quoad contractam pœnam Irregularitatis erit delictum occultum.

b Duo alia genera occultorum notatur.

c Delictum publicum, & pœna delicti occulta.

Item ſecundo (*d*) poteſt delictum eſſe publicum, & occultum ratione diuerſorum locorum, vt v.g. publicum Romæ, occultum in Hiſpania. In his autem duabus vltimis ſpeciebus occultorum iam explicatorum; An Sacra Pœnitentiaria ſe ingerat, ſeu manum apponat, ac concedat gratias diſpenſationum, non eſt huius noſtri Compendij inueſtigare. Hic ſolùm monendi (*e*) ſunt Confeſſarij, vt, niſi expreſsè

d Publicum in vno loco, & occultum in alio.

e Non debet Confeſſarius in his occultis ſe

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Digitized by Google

Ingerere, niſi expreſsè in litteris Sacræ Pænitentiariæ detur ſuper his facultas.

preſsè in Breuibus, ſeu litteris Sacræ Pænitentiariæ detur eis facultas in huiuſmodi occultis diſpenſandi, nullo modo diſpenſent; vt v.g. ſi Pænitens fecit homicidium publicum Romæ, & poſtea exiſtens in Hiſpania, vbi tale delictum eſt occultùm, recurrat ad Sacram Pænitentiariam pro diſpenſatione ab Irregularitate.

a An S. Pænitentiaria diſpenſet ſuper caſu occulto in vno loco, & publico in alio.

Aduertere (a) debet Confeſſarius tenorem petitionis, ſeu ſupplicationis; ſi enim modo iam relato caſum expoſuit, & Sacra Pænitentiaria litteras concedat, tunc dummodo verificetur caſum eſſe occultum in Hiſpania, poteſt diſpenſationem ei impertiri; Si verò ſimpliciter, non facta mentione, quod delictum ſit publicum Romæ, expoſuit ſe homicidium feciſſe, quod ſit occultum, ſubreptitiæ ſunt litteræ, & non debet eas executioni demandare; poterit tamen monere pænitentem, vt iterum recurrat, & totam ſeriem facti meliùs exponat, quamuis hoc genus occulti, quod eſt publicum in alio loco, non ſolet S. Pænitentiaria admittere.

Sciendum denique hic, quod quandoq; ſunt alia ſpecialia, & particularia, quæ Cõfeſſarius inquirere debeat, & quę aliquando abſolute ſe habent per modum conditionis, ſine qua non; Et in his dignoſcendis, debet vti ſcientia, & diſcretione. Vnde ad ea melius cognoſcendã aſteriſcos in diuerſis clauſulis appoſuimus.

No-

Digitized by Google

Notandum ſecundo, quoad (*a*) iniungere, ſeu quoad illa, quæ Confeſſarius debet Pænitenti iniungere, quod, cum executio litterarum Sacræ Pænitentiæ debeat ſemper fieri in Sacramentali Confeſſione; Confeſſarius debet attendere non ſolum ad illud, ſeu delictum, ſeu impedimentum, pro cuius abſolutione, ſeu diſpenſatione committitur, ſed etiam ad omnia alia, quæ ipſi in dicta Sacramentali Confeſſione à Pænitente manifeſtantur. Vnde debet ſecundum exigentiam iſtorum pænitentias, reſtitutiones, (*b*) aliaq; omnia, quæ ratio dictat, ei iniungere, vltra ea, quæ in litteris Sacræ Pænitentiariæ ſpecialiter mandantur iniungi ob illam materiam pro qua delegatur. Quæ quidem obligatio intimatur nonnumquam Confeſſario in litteris Sacræ Pænitentiariæ per hanc Clauſulam, -- *& alijs iniunctis quæ de iure fuerint iniungenda* -- nec tamen ab ea liber eſt, etiamſi prædicta clauſula non apponatur. Cum ex ſe, & ex natura actus Confeſſionis Sacramentalis ſequatur.

a Iniungenda generaliter per Confeſſariū Pænitenti.

b Explicatur Clauſula, & alijs iniunctis, quæ de Iure fuerint iniungenda.

Notandum tertio circa ea, (*c*) quæ ſpecialiter iubetur in litteris iniungere pænitenti ob aliquod delictum, pro quo, vel eius annexis delegatur Confeſſarijs, quòd ſi pænitens iam per ſe ea, aut alia æquiualentia, aut maiora præſtitit, aut idem delictum antea rite confeſſus condignam pænitentiam accepit, poterit executor ea,

c Iniungenda ſpecialiter ob delictum, vel ob caſum pro quo delegatur.

Digitized by Google

aut moderari, aut ad ſufficienter præſtita, vt vſque reſtitutiones, ſatisfactiones non vlterius pænitentem adſtringere, & hoc per ſe patet, nec indiget maiori diſcuſſione.

a Iniungenda ex præſcripto litterarum.

Notandũ quarto circa eã, quæ debet (a) Confeſſarius iniungere etiam ex præſcripto litterarum Sac. Pænitentiariæ, quod propterea non impeditur quin diſcretioni ſit locus. Vnde quamuis Sacra Pænitentiaria, attendens naturam delicti v. g. adulterij, homicidij Presbytericidij, (b) graues, & diuturnas Pænitentias ieiuniorum, & aliorum operum iubeat imponere; Confeſſarius tamen debet reflectere ad ſubiecta, quibus huiuſmodi Pænitentiæ ſint imponendæ. Nam omne receptum ad modum, & capacitatem recipientis recipitur (c) quapropter conſideret Confeſſarius ætatem, ſtatum, complexionem, & Sexum Pænitentis; attendat alias eiuſdem obligationes; & his benè penſatis, fiet, vt Pænitentia quæ ex ſe videretur leuis, & improportionata delicto, erit vere grauis, & delicto proportionata, prout à tali, vel tali perſona patrato.

b Grauis, & diuturna Pænitentia quæ, & quomodo attendenda.

c Subſtantia iniungendorum ſeruanda, quantetas autem, & modus pendet à prudentia Confeſſarij, & petenda eſt ex qualitate, ſexu, & conditione Pænitẽtium.

V. g. (d) Mulieri debilis, & delicatæ cõplexionis, vel etiam Marito ſubiectæ, & prolem lactanti non poteſt imponi Pænitentia, quæ ex ſe abſolute ſit grauis, erit tamen talis per reſpectum ad ipſam ſi v. g. imponatur ei abſtinentia à carnibus

d Inſinuatur diſcretus modus in iniungendis pænitentijs per exempla.

ſe-

feriá quarta, vel ab ouis, & lacticinijs feria ſexta, & ſabbato cum recitatione quotidiana flexis genibus Coronæ; aut parui Officij Beatæ Mariæ Virginis; vel adhuc etiam cum obligatione viſitandi ſemel in hebdomada aliquod Xenodochium infirmorum, aut aliquam Eccleſiam parum remotam, ibique per aliquod ſpatium genuflexè orandi. Vbi (*a*) aduertendum, quod cum talibus perſonis ob debilitatem, vel complexionem, vel aliam rationabilem cauſam non poteſt imponi vnum genus Pænitentiæ, quæ grauis, aut grauiſſima reputetur, poſſunt duo, aut tria genera prædictam grauitatem reſpectu eius conflantia imponi.

a Inſinuatur pariter modus diſcretus, & commẽdatur diſcretio, & prudentia Confeſſario.

Notandum inſuper quod, quando eſt iniungenda (*b*) Pænitentia grauis & diuturna prædicta grauitas non ſumitur ex diuturnitate, ſed reuera Pænitentia debet eſſe grauis, modo iam explicato, & etiam præterea debet eſſe diuturna. Hæc autem diuturnitas debet prudenter iuxta naturam delicti, ſtatum, & neceſſitatem animæ Pęnitentis determinari, vel ad annum, vel ad biennium, aut triennium, vel etiã aliquando ad ſeptennium. Debent etiam ad prædictam pænitentiæ grauitatem penſari obligationes aliæ pænitentiales ſtatus Pænitentis. Sic v. g. Religioſo (*c*) ordinis, in quo obſeruantia viget, & qui habet multas auſteritates annexas, debet ex

b Explicatur Pænitentia grauis, & diuturna.

c Poſſunt etiam Iniungi Pænitẽtiæ opera conſueta, & alia debita.

Digitized by Google

ijſdem alias debitis maior pars huius grauis Pænitentiæ iniungi: Sic & cum Clerico, aut Sacerdote, qui in cura animarum aut Eccleſiæ Officijs multum laborare, & fatigari ſolet, aut alias iam auſteritates voluntariè ſibi aſſumpſerat eſt eadem proportione agendum.

a Explicatur Clauſula iniuncta etiam Sacramentali Confeſſione, quo ad tempus, & modus diſcretus im ponendi eleemoſynas.

In ſuper aliquando (*a*) iniungi debere Pænitenti Confeſſionem Sacramentalem ſingulis menſibus agendam, vbi in litteris Sacræ Pænitentiariæ præſcribitur, vbi notandum quod, ſi non apparet dictam obligationem debere eſſe perpetuam ex terminis ipſiuis Breuis, relinquitur Iudicio Confeſſarij vt eam iuxta exigentiam animæ Pænitentis ad tempus tale, vel tale v. g. ad ſex menſes, annum, vel bienniũ, vel etiam amplius extendat. Item dum exprimitur in litteris Sacræ Pænitentiariæ, vt Confeſſarius Pænitenti aliquam eleemoſynam erogandam iniungat; attendẽda eſt cũ grauitate delicti poſſibilitas Pænitentis; qui ſi valdè pauper ſit, aut alio impedimento prohibeatur, nunquam eum omninò eximat ab hoc onere confeſſarius. Cum enim in parua, vel minima quantitate ſaluetur ſubſtantia eleemoſynæ, ad hanc eo modo, quo poterit præſtandam obligabit.

b Satisfactiones iniungendæ.

Notandum quinto (*b*) circa reſtitutiones, ſatisfactiones, ablationes occaſionum peccandi cum aliquo, vel aliqua, & alia huiuſ-

huiuſmodi, quæ nonnumquam in iſtis litteris præcipiuntur iniungi, quod Confeſſarius non tenetur propterea exigere à Pænitente vltra poſſibilitatem ipſius. Debet (*a*) ergo ita ſe gerere Confeſſarius, ſicut ſe gereret in caſibus ſimilibus, quæ occurrerent in aliorum pænitentium Confeſſionibus, conſiderando videlicet ſtatum, & poſſibilitatem ipſorum, & ſi inueniat eos non poſſe vnquam reſtituere, non propterea dimittat abſque æbſolutionis, aut diſpenſationis gratia, ſed loco reſtitutionis imponat eis aliqua, vel temporalia auxilia, aut ſeruitia ei, cui debetur reſtitutio præſtanda. Si inueniat non poſſe quidem pro tunc reſtituere, futurum tamen, vt aliquando poſſint, exigat ab eis promiſſionem, vel iuramentum, vt quam primum poterũt, reſtituant, & ſatisfaciant (*b*) Eodem quoque modo ſe debet gerere circa ablationem, ſeu remotionem occaſionum proximarum, non quidem indulgendo nimium pænitentibus, quibus in hiſce materijs oportet eſſe rigidum, & ſeuerum, ſed conſiderando impoſſibilitatem tollendi abſque ſcandalo huiuſmodi occaſiones. Tunc enim, vel debet dilationem aliquam concedere pænitenti, vel alia remedia præſeruatiua remanenti in dicta occaſione ſubminiſtare; quæ Doctores ſubminiſtrant.

a Reſtitutiones &c. diſcretè, & diligenter iniungendæ.

b Occaſiones peccandi remouendi modus inſinuatur.

Notandum ſexto (*c*) circa ea, de quibus Con.

c Monitiones faciendæ per Cõfeſſarium executorem.

Digitized by Google

Confeſſarius debet Pœnitentem monere, quod obſeruanda eſt clauſula quædam in nonnullis Sacræ Pęnitentiariæ litteris apponi ſolita, nempè -- *& ita illum moneas, & tunc videudum benè*, (a) & conſiderandum, ad quæ ſe extendat illud monendi Pęnitentis præceptum, & non obliuiſcatur facere dictam monitionem, quia ideo iniungitur fieri debere, quod ſit valdè neceſſarium; ſemper autem recordetur Confeſſarius, ſiue dicta clauſula adſit, (b) ſiue non, monere Pęnitentem (quem ſæpe contingit eſſe rudem illitteratum, & ſimplicem) de effectu ſiue abſolutionis, ſiue diſpenſationis, ſiue cuiuſcumque alterius gratiæ, quam ei in vim dictarum litterarum impertietur.

a Siue præſcribantur in litteris, ſiue nòn, ſemper facien dæ.

b Pęnitens eſt præſertim monẽdus de effectu conceſſionis ſeu gratiæ ipſi factæ.

Notandum ſeptimo, & vltimo (c) quod in litteris quæ diriguntur Ordinarijs, vel etiam Confeſſarijs pro iniectione manuum violenta in Clericum, aut fortè pro alia materia, ſolet apponi clauſula: *quod ſi dictus lator ordinationi, ſeu ſententiæ dicti Ordinarij latæ, vel ferendæ parere contempſerit in eamdem excommunicationem relabatur* Sciendum inquam, quod prædicta clauſula ſic intelligenda eſt, vt Epiſcopus non iubeat, aut præcipiat impoſſibile, aut valdè difficilia; Verus itaque huius clauſulæ ſenſus intelligendus eſt iuxta dicenda infra 3. parte cap. 2. lit. 9. & ſequente quæ conſulenda ſunt, & ſufficiant pro Introductione.

c Ordinationi. Epiſcop. qualiter parendum à Reo latore.

CA-

CAP. IV.

Modus exequendi litteras Sacræ Pœnitentiariæ.

QVia litteræ (*a*) Sacræ Pœnitentiariæ variæ ſunt pro diuerſitate materiarum, circa quas verſantur; ideo ſciendum quod liber Praxis ad litteras Pænitentiariæ diuiditur a Marco Paolo Leone in quatuor partes iuxta quadruplicem materiam, quam prædictæ litteræ concernunt.

a Litteræ Sac. Pœnitētier æ circa quadruplicem materiam conceduntur.

In Prima agit de formulis dilationum Commutationum, & diſpenſationum votorum.

In ſecunda explicat formulas diſpenſationum matrimonialium.

In Tertia diſcutit formulas abſolutionum, & diſpenſationum variarum, quæ conceduntur in foro Conſcientiæ & etiam extra forum Conſcientiæ in materijs abſolutionum pro delictis publicis quando fit Commiſſio Ordinarijs.

In quarta denique tractat de formalis abſolutionum, diſpenſationum, & gratiarum, quæ conceduntur pro Regularibus, & Religionem ingredi volentibus, in vtroque foro.

b Diuiſio huius manuductionis in quatuor partes.

Iuxta quam diuiſionem (*b*) hæc breuis

man

Digitized by Google

manuductio ad litteras Sacræ Pènitentiariæ executa demandandas procedet; Vbi, non quidem omnes, ſed aliquæ, & principaliores quamcumque materiam concernentes litteræ explicabuntur. Datis quidem aliquarum per extenſum formulis; aliarum autem Clauſulis ſpecialibus indicatis, & pro Praxi explicatis.

Digitized by Google

PARS PRIMA.

De Formulis Votorum.

SVPPOSITA communi, & notiſſima diuiſione voti in ſolemne,& ſimplex, & prænotato etiam ordinariam Sacræ Pænitentiariæ facultatem ad ſolemne non extendi, reſtat vt hic tantùm de formulis, ſimplicia vota reſpicientibus,circa dilationem,abſolutionem à tranſgreſſione, & diſpenſationem, aut commutationẽ agatur.

CAP. I.

Modus exequendi litteras dilationis Voti Religionis.

DIlatio Voti (*a*) ſimplicis Religionis datur ijs, qui ſimpliciter vouerunt Religionem ingredi; ſed votum huiuſmodi ob aliquod impedimentum temporaneum tunc adimplere nequeunt, vtpotè quia Parentes, ſeu Conſanguinei indigent eorum opera, & auxilio, vel quia ære alieno

a Dilatio Voti ſimplicis Religionis ob quas cauſas detur.

no ſunt grauati ad effectum ſatisfaciendi Creditoribus, vel ad reddendam rationem aliquam ſunt ſubiecti, vel aliqua infirmitate temporanea ſunt detenti, quæ quidem dilatio quamuis (a) poſſet dari à quolibet diſcreto Confeſſario abſque recurſu ad Sacram Pænitentiariam, cum non ſit ex reſeruatis Sedi Apoſtolicæ. Si tamen pro maiori perſonæ, quæ vouit, conſolatione, & quiete ſpirituali ad Sacram Pænitentiariam recurratur, littere ſic extenduntur.

a Non eſt ex reſeruatis Sedi Apoſtolicæ.

Formula dilationis ſimplicis Voti Religionis.

Nicolaus Miſeratione Diuina Tituli S. Mariæ Angelorum S. R. E. Cardinalis.

*DIſcreto Viro Confeſſori * Magiſtro in Theologia, * vel decretorum Doctori * ex approbatis ab Ordinario perlatorem præſentium, Nobis oblata petitio continebat, quod ipſe alids ſimplex Religionis votum emiſit. Cum autem ſicuti eadem petitio ſubiungebat dictus lator habeat Parentes ſua opera, & auxilio indigentes. Ideo pro ſuæ conſcientiæ quiete cupit ſibi dilationem ad implendum votum præfatum per Sedem Apoſtolicam concedi. Quare ſupplicauit humiliter, vt ſibi ſuper his de opportuno remedio prouidere dignaremur,*

*remur. Nos igitur, qui Pænitentiariæ D. Papæ curam gerimus authoritate Apoſtolica ſpecialiter nobis conceſſa diſcretioni tuæ ccmmittimus, quatenus * ſi eſt ita dicto latori, audita prius eius Sacramentali Confeſſione, conſideratis, † quæ erunt conſideranda circa ſtatum, & continentiam latoris, ne ſub prætextu alterius temporalis neceſſitatis maneat in periculo propriæ æternæ ſalutis, dilationem ad implendum votum prædictum, durantibus neceſſitātibus Parentum, concedas, dummodo * illis cum effectu proſit, & interim vitam cælibem ducat, & aliqua Religionis, quam vouit quotidiè [illegible] faciat ad eum finem, vt, ea adimplens, meminiſſe ſemper poſſit obligationis, qua huiuſmodi voto adſtringitur, prout ſecundum Deum ipſius animę ſaluti expedire iudicaueris, in foro Conſcientiæ, & in ipſo actu * Sacramentalis Confeſſionis tantùm, & non aliter, neque vllo alio modo, ita, quod ceſſantibus * neceſſitatibus Parentum præfatum votum adimplere teneatur. Et ita illum moneas. Datum &c.*

In harum (*a*) gratiæ litterarum exequutione debet Confeſſarius aduertere ſequentes clauſulas.

a Explicantur Clauſulæ formulæ.

Prima in his verbis -- (*b*) *Conſideratis, quæ erunt conſideranda* -- † per quæ verba indicatur Confeſſario, vt examinet veritatem cauſæ, & neceſſitatem poſtulatæ dilationis; & deinde ponderet periculum ſpirituale pænitentis, ſi remaneat in ſæculo,

b Quæ ſint examinanda, & attendenda à Cōfeſſario in danda dilatione voti.

ne ſub prætextu alienæ neceſſitatis ponat ſe in periculo æternæ ſuæ ſalutis, & ne ob bonum temporale alienum amittat propriæ animæ ſalutem, quæ omnibus eſt præferenda ordine Charitatis. Hæc igitur bene diſcutiet, conſiderando ex vna parte cauſam remanendi in ſæculo, & ex alia ſtatum, conditionem occaſiones damni ſpiritualis, in quibus verſatur, & mores, ac bonos vel malos habitus pænitentis, de quibus proinde eum exactè interrogabit.

a Quæ monenda.

Secunda Clauſula (*a*) eſt in his verbis -- *Dummodo illis* * *cum effectu proſit, & interim vitam* * *cælibem ducat* -- per quæ verba Cõfeſſarius debet requirere à Pænitẽte, quomodo proſit Parentibus, & illum monere de obligatione, quæ ei interim reſtat, durante impedimento, vitam (*b*) cælibem ducendi, ſeu matrimonium non contrahendi, vt ſcilicet, finito, tempore impedimenti, pro quo conceditur dilatio, poſſit votum ſuum implere.

b Vitam cælibem tenetur interim ducere petens dilationem.

c Quæ iniungenda.

Tertia Clauſula (*c*) eſt in his verbis -- *& aliqua Religionis,† quam ✠ ingreſſurus eſt, quotidie faciat* -- Per quæ verba innuitur Confeſſarium debere imponere (*d*) Pænitenti aliqua exercitia pietatis ex ijs, quæ fieri ſolent in Religione, quam vouit, vt videlicet memoriam ſui voti viuam retineat, & affectum ad Religionem, durante tempore dilationis, non perdat. Si ergo v. g. quis vouiſſet Religionem Franciſca-

d Durante dilatione debet facere quotidie aliqua Religionis quam vouit.

nam

Digitized by Google

nam poſſet ei imponi geſtatio interioris Cordulę,& recitatio quotidiana quinquies Pater noſter, & totidem Aue Maria, cum aliqua frequentia Sacramentalis Confeſſionis, & examine Conſcientiæ quotidiano, vel etiam ingreſſus in tertium Ordinem Sæcularium, vel aliqua huiuſmodi iuxta qualitatem, ſexum, ſtatum, ac complexionem Pænitentis, quam debet prudens Cōfeſſarius aduertere; quod autem dictum eſt de Religione S. Franciſci, idem proportionabiliter de alijs eſt obſeruandum.

Quarta Clauſula eſt (*a*) in his verbis -- *Ita, quod ceſſantibus * neceſſitatibus Parentum, præfatum votum adimplere teneatur* -- Per quæ verba (*b*) Executori imponitur, vt moneat Pænitentem non ſibi diſpenſatum in voto, ſed conceſſam dilationem; ac propterea teneri ceſſante neceſſitate, vel cauſa, ob quam eſt conceſſa dilatio, ſuum votum implere.

a De quibus adhuc monendus ſit Pænitens.

b Vt ceſſante cauſa dilationis votum impleat.

His peractis, & præmiſſis in Sacramentali Confeſſione, quæ eſt neceſſaria vt præmittatur circa peccata, quæ Pænitenti occurrunt, poſt ſolitam, & conſuetam abſolutionem Sacramentalem à Cenſuris, & peccatis ſubiungat Confeſſarius.

Inſuper (c) Authoritate Apoſtolica ſpecialiter mihi delegata; tibi dilationem ad implendum votum Religionis, quod emiſiſti, concedo in nomine Patris, Filii, & Spiritus Sancti. Amen.

c Formula ſpecialis gratiæ dilationis concedendæ.

Paſſio, &c. C 2 CAP.

CAP. II.

De Tranſgreſſione Voti Religionis.

a Abſolutio à tranſgreſſione voti Religionis non eſt reſeruata Sedi Apoſtolicæ, ſi tamen ad eam recurratur, litteræ cōcedun-tur.

SAcra Pænitentiaria (*a*) ſolet expedirè litteras abſolutionis à tranſgreſſione cum declaratione pro his, qui,emiſſò voto ſimplici ingrediendi Religionem; deinde Matrimonium in facie Eccleſiæ contraxerunt, & ſucceſſiuè conſummarunt, quamuis huiuſmodi abſolutio, & declaratio à quocumque Confeſſario dari poſſint, cum non ſint ex reſeruatis Sedi Apoſtolicæ.

b Tranſgreſſor huiuſmodi peccat tenetur tamē in matrimonio remanere.

Cum itaque (*b*) huiuſmodi Pænitentes peccent mortaliter amplectendo ſtatum in quo nequeunt ſatisfacere obligationi voti, tenentur tamen remanere in matrimonio, & vt poſſint debitum Coniugale reddere & exigere, ſi ad Sacram Pænitentiariam recurrant, litteræ ſic expediuntur.

Formula Transgreſſionis Voti ſimplicis Religionis.

Leander, &c.

DIſcreto Viro Confeſſori, &c. ſalutem in Domino Ex parte latoris præſentium nobis, &c. continebat quod ipſe alias ſimpliciter nouit

*vouit Religionem ingredi, deinde matrimonium cum muliere eius ad præſens Vxore publicè in facie Eccleſiæ contraxit, & conſumauit. Cum autem &c. dictus Lator in dicto matrimonio remanere, debitumque Coniugale exigere, & reddere poſſe deſideret; Ideoque pro ſuæ conſcientiæ quiete cupit per Sedem Apoſtolicam abſolui ſecumque deſuper diſpenſari. Quare ſupplicauit &c. Nos diſcretioni tuæ committimus, quatenus, ſi * eſt ita dictum latorem, audita * prius eius Sacramentali Cōfeſſione à tranſgreſſione huiuſmodi abſoluas, hac vice &c. Iniuncta † ei pro modo culpæ pęnitentia ſalutari; Ipſumque in dicto matrimonio remanere, debitumque Coniugale exigere, & reddere poſſe declares. In foro * Conſcientiæ &c. Ita quod &c. ſi Vxori ſuperuixerit, eodē voto [illegible] teneatur, vt prius, & ita illum † moneas. Datum.*

Prima Clauſula eſt (a) in his verbis -- *Iniuncta ei Pęnitentia † ſalutari*, per quæ Verba indicatur debere Confeſſarium imponere pęnitentiam (b) particularem Reo ob talem tranſgreſſionem voti, quæ quidem pęnitentia licet relinquatur arbitrio Confeſſarij, bonum tamen eſſet, ſi imponeret aliquam breuem quidem, ſed quotidianam aut aliquam aliam, per quā in ipſo memoria voti viua remaneret, vt v. g. frequentationem Eccleſiæ Ordinis, quem vouit, vel Confeſſionem, & Communionem in feſtis principalioribus eiuſ-

a Explicantur Clauſulę ſpeciales literarum.

b Pęnitentia pro tranſgreſſione iniungenda eſt.

Digitized by Google

dem Ordinis Sancti Inſtitutoris, ſeu Fundatoris Ordinis.

a Declarandum poſſe in matrimonio remanere, & debitum Coniugale reddere, & petere.

Secunda Clauſula (*a*) eſt in his verbis-- *Ipſumque in dicto matrimonio remanere, & debitum Coniugale reddere, & exigere poße declares*, per quæ Verba ſatis claré indicatur eſſe ad tollendum omnem ſcrupulum ab animo Pęnitentis, ne per Conſcientiã erroneam peccet, & ſic debet Confeſſarius, antequam eum dimittat hoc ei ſignificare, quod videlicet poſſit in dicto matrimonio remanere, & debitum reddere, & petere.

b De quibus monendus Pęnités.

c Si Vxori ſuperuiuat obligatur ad votum vt antea.

Tertia Clauſula (*b*) eſt in his Verbis - *ita quod ſi (c) Vxori ſuperuixerit, eodem voto ad teneatur, vt prius, & ita † illũ moneas.* Per cuius clauſulæ vltima verba iubet Maior Pęnitentiarius Confeſſario, vt moneat Pęnitentem de obligatione, quæ ei reſtat adimplendi ſui voti, ſi alteri comparti ſuperuixerit.

c Quod, ſi illud ſeruare non poſſet recurrere debeat ad Sacram Pęnitentiariam pro Commutatione.

Attamen Cõfeſſarius (*d*) poterit admonere pęnitentem, quod ſi ſuperuiuendo Coniugi, tunc continenter viuere non poſſit, vel educatio filiorum, aut alia grauis cauſa exigat, vt votum præfatum adimplere nequeat, iterum recurrat ad Sacram Pęnitentiariam, vt obligatio huiuſmodi voti in alia pęnitentiæ opera ei commutetur.

d Quæ Commutatio poſſet etiã peti ob ſiuſtam cauſam cum abſolutione à trãſgreſſione.

Aduertendum (*e*) tamen pro maiori Spirituali conſolatione Pænitentis, quod quan-

quando probabiliter crederet, ſeu præuideret ſe non poſſe, etiamſi Coniugi ſuperuixiſſet votum adimplere, poſſet cum abſolutione à tranſgreſſione etiam commutationem præfati voti petere, vt ſe eximat tunc ab obligatione recurrendi iterum ad Sacram Pęnitentiariam.

His præmiſſis, & peractis poſt abſolutionem ſolitam à cenſuris, & peccatis dicat.

Deindè (a) Authoritate Apoſtolica, mihi ſpecialiter delegata te, non obſtante voto Religionis, quod aliàs emiſiſti in Matrimonio remanere, & debitum Coniungale exigere, & reddere poſſe declaro. In Nomine Patris, Filij, & Spiritus Sancti. Amen. Paſſio Domini &c.

a Formula declarationis ſupradictæ.

CAP. III.

De Tranſgreſſione Voti Caſtitatis.

QVando (b) quis, emiſſo voto caſtitatis, nihilominus, illud traſgrediendo, Matrimonium contraxit, & conſumauit, is indiget abſolutione à tranſgreſſione huiuſmodi, cum declaratione poſſe remanere in dicto Matrimonio, & (c) inſuper cũ diſpenſatione ad petendum debitũ Coniugale, & quamuis Pęnitens abſolutionem, & declarationem à quolibet ſimplici

b Tranſgreſſio voti Caſtitatis non eſt reſeruata *Sedi Apoſtolicæ*.

c Nec etiam diſpenſatio ad petendum debitũ; quæ poteſt dari ab Epiſcopo.

Digitized by Google

plici Confeſſario, diſpẽſationem verò ab ordinario loci obtinere poſſet, ſi nihilominus ad Sacram Pęnitentiariam recurrat, ſequenti formula expediri ſolet &c.

Leander &c.

a Formula tráſgreſſionis Voti Caſtitatis.

*Diſcreto Viro Confeſſori &c. Salutem in Domino Ex parte Latoris præſentium nobis &c. continebat quod ipſe aliàs ſimpliciter vouit Caſtitatem ſeruare, deindè Vxorem ad præſens viuentem duxit. Cum autem dictus Lator de huiuſmodi tranſgreſſione doleat, debitumque Coniugale exigere licitè poſſe deſideret; Ideò pro ſuæ conſcientiæ quiete cupit per Sedem Apoſtolicam abſolui, ſecumque deſuper diſpenſari. Quare ſupplicauit. Nos &c. diſcretioni tuæ committimus, quatenus, ſi eſt * ita, dictum Latorem, audita * prius eius Sacramentali Confeſſione à tranſgreſſione huiuſmodi abſoluas &c. Iniuncta ei ✠ pro modo culpæ pęnitentia ſalutari, Ipſumque in dicto Matrimonio remanere, & debitum Cõiugale reddere poſſe, & debere declares. Et cum eodem, quatenus de illius incontinentia timendum ſit, vt idem debitum Coniugale etiam exigere licitè valeat, etiam miſericorditer diſpenſes, in foro conſcientiæ &c. * alio modo &c. Ita quod ſi Vxori ſuperuixerit eodẽ voto teneatur, vt erat prius obligatus, & ſi extra Matrimonium interim fornicatus fuerit, ſciat ſe contra votum huiuſmodi facturum, & Ita illum moneas. Datum &c.*

In harum gratiæ litterarum exequutione

ne Confeſſarius debet aduertere ſequentes Clauſulas.

Prima eſt (a) in his Verbis - *Iniuncta ✠ Pænitentia ſalutari* -- per quæ verba datur intelligi debere Confeſſarium imponere (b) Pœnitentiā iuxta modum culpæ tranſgreſſionis huiuſmodi, quæ quamuis eius arbitrio relinquatur, bonum tamen erit, ſi talem imponat, per quam in ipſa voti memoria foueatur, vt v. g. preces quotidianas, frequentiam Confeſſionis Sacramentalis, vel aliqua huiuſmodi pietatis opera Pœnitenti congrua, & ad implendum facilia.

a Clauſularum ſpecialium explicatio.

b Pœnitentia pro tranſgreſſione imponenda.

Secunda (c) Clauſula eſt in his Verbis -- *in dicto matrimonio remanere, & debitum Coniugale reddere poſſe, & debere declares*; Qua propter Confeſſarius de hoc moneat Pœnitentem, & declaret ſe in dicto Matrimonio remanere, & Coniugi petenti debitum reddere teneri.

c Declaratio ad remanendum in matrimonio, & ad debitum reddendum.

Tertia Clauſula (d) eſt -- *Quatenus de illius incontinentia timendum ſit cum eodem, vt debitum Coniugale etiam exigere licitè valeat miſericorditer diſpenſes* -- Per quæ Verba imponitur Confeſſario, vt perquirat, an eſſet periculum incontinentiæ, ſi ipſe remaneret priuatus facultate petendi debitum, quod quidem facilè præſumitur nec eſt in eo valde laborandum (e) Moneat autem ipſum, quod etſi vſum Matrimonij liberum habeat, (f) quid quid tamen

d diſpenſatio ad debitum petēdū.

e De quibus monendus Pœnitēs.

f Voti obligatio remanet prætorquam ad licitum vſū Matrimonij.

Digitized by Google

men extra præfatum vſum delinquet ſe contra votum caſtitatis facturum prout inſinuatur per aliam Clauſulam -- *Et ſi extra Matrimonium interim fornicatus fuerit ſciat ſe contra Votum huiuſmodi facturum.*

a Voti obligatio reſurgit tota, vt prius defuncta altera comparte.

Quarta Clauſula (a) eſt in his Verbis -- *quod, ſi Vxori ſuperuixerit eodē voto teneatur, vt prius* -- Idcirco Confeſſarius debet admonere Pœnitentem, quod ſi contingat coniugem ipſius mori, & ipſe ſuperuiuat, eodem voto erit adſtrictus, itaut aliud Matrimonium contrahere non poſſit abſque diſpenſatione.

His præmiſſis, & peractis poſt abſolutionem ſolitam, dicat.

b Formula declarationis, & diſpenſationis prædictarum.

Item (b) Authoritate Apoſtolica mihi ſpecialiter delegata te, non obſtante voto Caſtitatis, quod emiſiſti, & tranſgreſſus fuiſti in dicto Matrimonio remanere, & debitum Coniugale reddere poſſe, & debere declaro, & vt idem debitum etiam exigere licitè poſſis, & valeas tecum eadem authoritatem Apoſtolica diſpenſo. In nomine Patris, Filij &c.

AP-

Digitized by Google

APPENDIX

Ad tria ſuperiora Capitula.

QVando quidẽ (*a*) in his tribus Capitulis notatũ eſt, non eſſe in dictis caſibus neceſſarium recurſum ad Sedem Apoſtolicam cum non ſint ex reſeruatis, Admonẽdi ſunt tamen Cõfeſſarij, quod, ſi quandoque abſque litteris Sacræ Pœnitentiariæ eos contingat in præmiſſis abſoluere, declarare, & diſpenſare obſeruent ea, quæ in explicatis clauſulis adnotata ſunt, non quidem, vt à Sacra Pęnitentiaria ſibi præfixa, ſed vt æquitati conſona.

a Praxis executionis litterarum trium præcedentium capitum eſt bona, & tenenda etiamſi abſque litteris Sac. Pœnitentiariæ in dictis caſibus procedatur à Confeſſario.

CAP. IV.

De Commutatione Voti Religionis:

SOlet Sacra Pęnitentiaria (*b*) commutare votum ſimplex Religionis ex multiplici cauſa Primò ex cauſa incontinentiæ, ſeu ob ſtimulos carnis, propter quos vouens diffidit, ſi Religionem ingrediatur, viuere poſſe continenter. Et tunc à Sacra Pœnitentiaria datur commutatio ad effectum, vt poſſit (*c*) Matrimonium licitè cõtrahere, & ad eumdem effectum contrahen-

b Commutatio Voti Religionis à Sac. Pœnitentiaria.

c Vel ad contrahendum matrimonium.

Digitized by Google

hendi matrimonij datur etiam mulieri vouenti, quæ non habet dotem ſufficientem pro ingrediendo Monaſterio, ſi remanendo in ſæculo eſt, in periculo incontinentiæ.

a Vel ad vitam cælibem ducendam in ſæculo.

Item datur (a) huiuſmodi commutatio ex cauſa debilis complexionis habitualis infirmitatis, ætatis grauis, vel ex quacumque alia cauſa, per quem vouens reddatur inhabilis ad ſubeunda Religionis onera, vel prudentis viri iudicio (b) diffidit ſe ad illa ſufferenda imparem futurum, & in iſtis caſibus conceditur cum conditione dummodo vitam cælibem ducat, quando non ſit periculum incontinentiæ; nam tunc conceditur ad effectum, vt matrimonium legitima contrahere poſſit; Ita tamen, vt formula ſemper ſit eadem, exceptis præfatis duabus clauſulis.

b Datur etiam ad contrahendũ, ſi continenter viuere diffidat.

Formula Commutationis Voti ſimplicis Religionis.

c Extenditur formula commutationis voti Religionis.

Leander (c) &c.

DIſcreto Viro Confeſſori ſalutem in Domino. Ex parte Viri Latoris præſentium nobis &c. continebat quod ipſe alias ſimpliciter vouit Religionem ingredi cum autem dictus Lator continenter viuere poſſe diffidat. Ideò pro ſuæ conſcientiæ quiete

cu-

Digitized by Google

*cupit ſibi præfatum Votum ad effectum cō-trahendi matrimonium in alia Pœnitentiæ opera per Sedem Apoſtolicam commutari. Quare ſupplicauit &c. Nos &c. diſcretioni tuæ committimus, quatenus ſi * eſt ita, dictum Latorem audita * priùs eius Sacramentali Confeſſione à mutatione propoſiti abſoluas &c. Iniuncta † ei Pœnitentia ſalutari, ſibique votum præſatum ad hoc, vt matrimonium legitimè contrahere, & in eo debitum coniugale exigere, & reddere licite valeat † in Sacramentalem Confeſſionem ſemel quolibet menſe, & in alia Pœnitentiæ opera perpetua per te iniungenda ✠ inter quæ ſint etiam aliqua Religionis, quam ingreſſurus fuiſſet, quæ quotidie facere teneatur ad eum finem, vt ea adimplens meminiſſe ſemper poſſit obligationis, qua huiuſmodi voto adſtringabatur, prout ſecundum Deum ipſius animæ ſaluti expedire iudicaueris, diſpenſando commutes in foro Conſcientiæ, alio modo &c. Datum &c.*

Prima Clauſula (*a*) eſt in his Verbis -- *ſibique præſatum votum in Sacramentalem Confeſſionem quolibet menſe* -- Cum itaque Confeſſarius recognouit veritatem cauſæ ad prædictam commutationem adductæ, debet Primo (*b*) in locum obligationis voti commutandi imponere Pœnitenti onus Sacramentalis Cōfeſſionis quolibet menſe faciendæ. Se-

a Quid imponēdum Pœnitenti.

b Confeſſio Sacramentalis mēſtrua.

a Opera Pœnitẽtiæ perpetua, & quæ.

Secunda Clauſula (a) eſt in his Verbis - *Et in alia Pœnitentiæ opera perpetua* -- ideſt prætereà debet ei imponere aliqua Pœnitentiæ opera, quæ perpetuo durent quamuis neceſsè non ſit, vt ſint continua, ſeu quotidiana, ſicut debent eſſe illa de quibus in ſequenti Clauſula. Poterit itaque Confeſſarius attenta conditione, & complexione Pœnitentis, attenta etiam cauſa commutationis iniungere Pœnitenti ieiunium feriæ ſextæ, aut abſtinentiam à carnibus aliqua die per hebdomodam, ſiue abſtinentiam á Lacticinijs feria ſexta, & Sabbato.

Item viſitationem Eccleſiæ Ordinis, quem vouerat, ſemel in hebdomada, aut in menſe, ſumptionem Euchariſtiæ in feſtis præcipuis ordinis, aut toties, quoties iniunctæ ſibi Confeſſionis menſtruæ obligationem exequetur.

b Quædam quotidiana ex ijs quę ſunt in Religione, quam vouerat.

Tertia Clauſula eſt (b) in his Verbis -- *inter quæ opera ſint aliqua Religionis, quam vouit. ſeu ingreſſurus fuiſſet, quæ quotidie facere teneatur, vt ea adimplens memor ſit obligationis, qua huiuſmodi voto adſtringebatur* -- Finis ob quem poſita eſt hæc Clauſula, notus eſt, itaque ad eius adimpletionem oportet, vt Confeſſarius iniungat aliqua in plurali, ideſt ad minus duo eorum, quæ in Religione, quam vouit, fieri ſolent, verbi gratia imponere geſtationē Cordulæ, & recitationem quotidianam

quin-

quinque Pater noſter, & Aue Maria ei, qui vouit ordinem S. Franciſci, vel etiam examen Conſcientiæ quotidianum, & recitationem precum dictarum, & ſic proportionabiliter de alijs Religionibus, nec nimis, ſed diſcretè Confeſſarius grauet Pœnitentem.

Aduertat (*a*) autem Confeſſarius, quod ideò hæc opera, his tribus Clauſulis expreſſa, debent eſſe perpetua, quia relaxatio voti facta per commutationẽ eſt perpetua. Ideòque (*b*) monendus eſt Pœnitens, quod ad hoc votum nunquam amplius tenebitur, & ideò ſi ſuperuiuat Vxori poterit aliud Matrimonium contrahere, poſito quod ad effectum contrahendi matrimonij ſit ei votum commutatum, firmis ſemper remanentibus operibus ſibi in commutatione iniunctis.

a Hæc omnia ſupradicta debẽt eſſe perpetua, & quare.

b Commutatio eſt perpetua.

Quarta Clauſula (*c*) in his Verbis -- *ad effectum, vt matrimonium legitime contrahere poſſit* -- Hæc vt ſupradicta Clauſula non ponitur in omnibus litteris commutationis. In ijs in quibus ponitur, debet Confeſſarius monere Pœnitetem de facultate contrahendi matrimonij ei conceſſa, & ſublatione impedimenti Orti, ex Voto.

c Datur quibuſdam ad effectum contrahendi matrimonium.

Quinta hæc Clauſula eſt (*d*) in his Verbis -- *dummodo vitam * cælilbem ducat* -- quoque Clauſula, vbi apponitur eſt obſeruanda, & monendus Pœnitens, quod po-

d Alijs ad vitam cælibem ducturam in ſæculo,

poteſt quidem remanere in ſæculo, ſed non poteſt ad ſtatum matrimonij tranſire.

His præmiſſis, & peractis poſt abſolutionem ordinariam à Cenſuris, & peccatis ſubiunget Confeſſarius.

a Formula commutationis.

Et Authoritate (a) Apoſtolica mihi ſpecialiter delegata, Ego tibi votum Religionis, quod emiſiſti, in opera pietatis, quæ tibi præſcripſi, diſpenſando, ad effectum licitè contrahendi matrimonium, ſiue ad effectum remanendi in ſæculo in vita cælibe, commuto. In nomine Patris, & Filii &c.

Formula Commutationis voti Religionis pro Clericis Ordine Sacro Inſignitis.

b Commutatio Voti Religionis pro Clericis in Sacris Cõſtitutis.

SI Sacerdos (*b*) aliquis, aut Diaconus, vel Subdiacouus petant ſibi commutari votum Religionis ab eis emiſſum, litteræ expediuntur abſque mentione Matrimonij, & cælibatus, vt ſupra, exceptis duabus Clauſulis hic adnotandis.

c Clauſularum ſpecialium explicatio.

d Sacramentalis Confeſſio eis eſt iniungenda pro ſingulis hebdomadis.

Prima Clauſula eſt (*c*) in his Verbis -- *In fræquentiam Sacramentalis Confeſſionis ſingulis ſcilicet hebdomadis, ſemel, vel quoties tibi videbitur* -- Debet itaque huiuſmodi Clerico in Sacris imponere Confeſſarius, vt ſingulis hebdomadis ſua peccata

cata confiteatur, vel etiam frequentius, ſi ei expedire videatur.

Secunda Clauſula (*a*) in his Verbis -- *partem videlicet earum Pœnitentiarum quas Regulares Ordinis, quem vouit, ex præſcripto ipſius Ordinis in abſtinentijs, vel ieiunijs, aut interioribus indumentis ſubire ſolent* -- Debet itaque Confeſſarius imponere huiuſmodi Clerico in Sacris perpetua opera quæ ſint pars earum Pœnitentiarũ, quæ in ordine, quem vouerat exercentur, (*b*) v. g. ſi vouiſſet Carmelitarum Ordinem, poſſet imponere abſtinentiam à Carnibus feria quarta, & geſtationem ſcapularij, vel ſi aliam Religionem vouiſſet, iniungere poſſet geſtationem alicuius catenulæ, aut Cilicij, aut diſciplinam ſemel, aut bis in hebdomada faciendam procedendo diſcretè cum Pœnitente ne nimis grauetur.

a Et pars pœnitentiarum quæ ſunt in ordine, quem vouit, & quæ, & qualis,

b perpetua, ſed non quotidiana.

Notandum autem (*c*) quod, ex his Pœnitentijs iam dictis ſufficeret imponere vnam, vt ſi imponatur abſtinentia, non erit præſcribenda indumenti geſtatio, & ſic de alijs. Attamen videtur magis congruum, & menti maioris Pœnitentiarij conformius, ſi plura ideſt ſaltem duo huiuſmodi Pœnitentiarũ opera iniungantur.

c Vna ſufficiet melius, & vt ſint plures.

Præter (*d*) hæc autem perpetua, & non quotidiana imponat, etiam aliqua quotidiana, vt ſupradictum eſt reſpectu eorum, qui non ſunt in ordinibus Sacris; quæ etſi

d Alia perpetua, & quotidiana.

Digitized by Google

relinquantur prudentiæ Confeſſarij, determinanda, videtur tamen, quod cum hi Clerici in Sacris iam onus habeant horas Canonicas recitandi, deberent eſſe breuiora, & mitiora quotidiè agenda, & recitanda, v. g. Littaniæ B. Mariæ Virginis cum breui examine conſcientiæ, vel commemoratio, Sancti Fundatoris, ſeu Inſtitutoris Ordinis.

CAP. V.

De Voti Caſtitatis Commutatione.

a Commutatio Voti Caſtitatis conceditur, & ob quas cauſas.
b Ad effectum tantum contrahendi matrimonium.

SOlet Sacra Pœnitentiaria (*a*) commutare votum caſtitatis ad effectum dumtax(*b*) contrahendi matrimonium ob infraſcriptas videlicet cauſas nempè, vel ob ſtimulos carnis, quando ſcilicet vouens, ſiue ſit Vir, ſiue Mulier ita ijs ſtimulis agitatur, vt continenter viuere non poſſit, vel etiam ad conſeruandam nobilem familiam, & quo ad mulieres etiam, ſi non patiantur ſtimulos, ſed maneant in aliquo periculo amittendi pudicitiam, vtpotè quia pauper, & pulchra, vel orbata parentibus exiſtit, vel ob alias cauſas. Sic igitur expediuntur litteræ Sacræ Pœnitentiariæ.

For-

Digitized by Google

Formula Commutationis Voti Caſtitatis.

Leander, &c.

D*Iſcreto Viro Confeſſori, &c. Salutem in Domino. Ex parte Viri Latoris præſentium nobis, &c. continebat, quod ipſe alias ſimpliciter vouit Caſtitatem ſeruare. Cum autem dictus Lator continenter viuere poſſe diffidat. Ideò pro ſuæ Conſcientiæ quiete cupit per Sedem Apoſtolicam ſibi votum præfatum ad effectum contrahendi Matrimonium in alia Pœnitentiæ opera commutari quare ſupplicauit, &c. Nos &c. diſcretioni tuæ committimus, quatenus, ſi eſt * ità dictum Latorem, audita prius * Sacramentali Confeſſione à mutatione propoſiti abſoluas, &c. Iniuncta † ei Pœnitentia ſalutari ſibique votum præfatum ad hoc tantum * vt matrimonium legitimè contrahere, & in eo debitum Coniugale exigere, & reddere licite poſſit, diſpenſando, commutes † in Sacramentalem Confeſſionem ſemel quolibet menſe, & in alia Pœnitentiæ opera per te iniungenda tamdiù duratura, quandiù commutationi præfatæ locus erit. † Inter, quæ ſint aliqua pietatis quæ quotidiè facere teneatur ad eũ finem, vt ea adimplens meminiſſe ſemper poſ-*

poſſit obligationis, qua huiuſmodi voto adſtrigebatur prout ſecundũ Deum ipſius animæ ſaluti expedire iudicaueris in foro Conſcientiæ, &c. alio modo &c. Ita quod, ſi mulieri cui coniungetur, ſuperuixerit, Caſtitatem ſeruet, ✠ vtpotè eodem voto, vt prius obligatus; ✠ et ſi extra Matrimoniũ fornicatus fuerit, aut mortua dicta Muliere, alium matrimonium contraxerit, ſciat ſe contra votum huiuſmodi facere, & debitum coniugale exigere non poſſe, & ita illum † moneas. Datum &c.

a Clauſularum ſpecialium explicatio.

In harum (a) gratiæ litterarum executione Confeſſarius, agnita veritatem cauſæ commutationis, debet ſpecialiter aduertere ſequentes Clauſulas.

b Diſpenſatio datur tantum ad matrimoniũ cõtrahendum; & tunc incipiet ei ſuffragari, cum contrahet.

Prima Clauſula (b) eſt in his Verbis -- *ſibique votũ præfatum ad hoc tantum, vt ✠ matrimonium contrahere legitimè poſſit, diſpenſando, commutes* -- Ex qua Clauſula datur intelligi, quod commutatio voti ſit tantum ad effectum contrahendi matrimonium, & ideò Confeſſarius debet admonere Pœnitentem de obligatione voti, quæ ſemper eum adſtringit donec matrimonium contrahat, & hortetur Pœnitentem præſentium ſi ſit in periculo incontinentiæ, vt quam primum matrimonium contrahat, ne voti tranſgreſſiones multiplicentur.

c Confeſſio Sacramentalis mẽſtrua iniungẽda.

Secunda Clauſula eſt (a) in his Verbis -

diſ-

Digitized by Google

diſpenſando commutes in frequentiam Sacramentalis Confeſſionis ſemel quolibet menſe - Itaque hoc onus menſtruæ Sacramentalis Confeſſionis Confeſſarius Pœnitenti imponat.

Tertia Clauſula eſt (*b*) in his Verbis - *& in alia Pœnitentiæ opera per te iniungenda tamdiù duratura* (*c*) *quamdiù commutationi prædictæ locus erit* -- Debet ergo præter Sacramentalem Confeſſionem menſtruã Confeſſarius imponere Pœnitenti, alia Pœnitentiæ opera, vt v. g. abſtinentiam ab Ouis, & Lacticinijs feria ſexta, aut Sabbato, aut Ieiunium, aut ſemel in hebdomada diſciplinam, aut aliquod officiũ, ſcilicet, vel paruum Beatæ Mariæ Virginis, vel Septem Pſalmos Pœnitentiales aut nocturnum Officij Mortuorum, aut recitationem partis, vel totius Roſarij Beatæ Mariæ Virginis in habdomada. Hæc autem opera cum debeãt eſſe plura, ſufficiet, vt ſint duo dumtaxat, ne grauetur Pœnitens.

a Et alia opera Pœnitentiæ in commutationẽ voti, & quæ.

b Eorum obligatio non à die cõmutationis, ſed à die quo cõtrahetur, & conſumabitur matrimoniũ incipiet.

Quarta Clauſula eſt (*d*) in his Verbis -- *inter quæ ſint etiam aliqua pietatis opera quæ quotidie facere teneatur* -- Igitur præter opera expreſſa in Clauſula præcedenti, quæ non ſunt quotidiana, debet Confeſſarius aliqua pietatis opera quotidie facienda imponere. Hæc autem decet, vt ſint faciliora, & vtiliora, v. g. recitatio, aut lectio quotidiana breuis, vel breue

c Opera quotidiana etiam iniungenda, & qualia.

conſcientiæ examen, oratio mentalis ſaltem per quartam partem horæ, vel aliquod opus Charitatis in proximum iuxta poſſibilitatem eius. Hæc autem imponens Confeſſarius, debet monere Pœnitentem de fine, ob quem Sacra Pęnitentiaria iubet, nempè, vt ea adimplens memor ſit ſemper obligationis, qua huiuſmodi voto adſtrigebatur.

a Horum omniũ obligatio præcipua à die matrimonij, & eo, per mortem alterius partis ſoluto, deſinit.

Aduertendum (*a*) autem, & valde notandum id, quod in tertia Clauſula ſuperius expreſſa dicitur -- *nempè prædicta opera, quæ pro commutatione voti imponenda ſunt tamdiù duratura eſſe, quamdiù commutationi prædictæ locus erit* -- Cum igitur, vt dictum eſt in prima Clauſula, non incipiat eſſe locus commutationi, niſi à die, quo orator contrahit, & conſumat matrimonium ſequitur etiam quod ad nullum horum operum antea teneatur, & (*b*) dato loco commutationis per mortem Coniugis, obligatio menſtruæ Confeſſionis, & aliorum operum ceſſabit, & votum ſeruabitur, vt prius, de quibus monendus eſt Pœnitens.

b De his monẽdus Pęnitens.

c Remanet, vt prius, defuncta cõparte, nec poteſt aliud matrimonium licitè fieri.

Sexta, & ſeptima (*c*) Clauſula ſunt in his Verbis -- *Ita, quod, ſi Vxori cui coniungetur, ſuperuixerit, caſtitatem ſeruet, vtpotè eodem voto, vt prius obligatus. Et ſi vmquam extra matrimonium fornicatus fuerit, aut matrimonium abſque noua diſpenſatione contraxerit, intelligat ſe contra*

vo-

Digitized by Google

votum huiuſmodi facere , & debitum Coniugale exigere non poſſe , & ita illum moneas (*a*) Iubetur itaque Confeſſarius monere Pænitentem iuxta has duas vltimas Clauſulas, quod nempè , diſpenſando commutatur ei votum caſtitatis ad effectum contrahendi ſemel matrimonium, (*b*) & quod propterea, ſi contingat ipſum ſuperuiuere Vxori , reuiuiſcit obligatio voti, & tenetur caſtitatem ſeruare, vt prius, quod inſuper , excepto libero vſu primi dicti matrimonij , per omnem (*c*) aliũ actum Carnis peccaminoſum faciet cõtra votum , & tenebitur in Confeſſione hanc voti circumſtantiam aperire . Quod denique (*d*) non poterit mortua prima Vxore aliam ducere abſque noua diſpenſatione, aut , ſi eam ducat faciet contra votum , & non poterit debitum Coniugale petere.

a Monendus Pænitens.

b Voti obligatio remanet præterquam ad matrimonium, & liberum eius vſũ.

c Per omnem alium vſum carnis violatur votum.

d Ducens aliam Vxorem, vel Maritum ſine noua diſpenſatione peccat , & debitum petere non poteſt.

His præmiſſis , & peractis poſt ſolitam abſolutionem dicat Confeſſarius.

Et Authoritate Apoſtolica [*e*] *mihi ſpecialiter delegata tibi votum caſtitatis, quod emiſiſti, ad effectum, vt matrimonium contrahere, & debitum Coniugale reddere , & exigere licite poſſis , & valeas , in opera tibi præſcripta, diſpenſando commuto .*

e Formula Cõmutationis.

In nomine Patris , & Filij , & Spiritus Sancti. Amen.

Paſſio , &c.

Digitized by Google

CAP. VI.

De Commutatione Voti ſimplicis Caſtitatis, & Religionis ſimul.

a Commutatio voti ſimplicis caſtitatis, & Religionis ſimul.

CОntingit (*a*) nonnunquam, quod aliquis duplici voto Caſtitatis, & Religionis adſtrictus ſit, vel quod ſimul, & ſemel vtrumque emittat, nempè caſtitatem ſeruandi, & Religionem ingrediēdi, ſi ergo talis, vel ob incontinentiam, vel ob quamcumque aliam Cauſam ex ſupradictis petat commutationem voti ſimplicis caſtitatis, & Religionis, expediuntur litteræ eodem fere modo, & forma.

b Quæ notanda circa hanc commutationem.

c Confeſſarius moneat Pœnitétem circa opera perpetua.

d Dicta opera perpetua iniuncta in commutatione, remanent poſt mortem Coniugis.

Notandum (*b*) tamen eſt, quod, quando iſta duo vota ſimul commutantur, debet Confeſſarius Pænitentem (*c*) monere, quod Pęnitentiæ opera ſunt perpetua; Vnde, ſi detur locus commutationi per mortem Coniugis, remanent (*d*) præfata opera adimplenda à Pænitente, non reſpectu voti caſtitatis, quod tum reuiuiſcit, ſed reſpectu voti Religionis à quo per commutationem liber remanſit.

Super omnia autem Confeſſarius moneat Pænitentem de ijs, quæ capite præcedenti in Clauſulis ſexta, & ſeptima notata ſunt.

For-

Formula Commutationis.

Formã autem Commutationis poſt ſolitam abſolutionem erit.

Item Authoritate Apoſtolica, mihi ſpecialiter delegata, tibi vota Religionis, & caſtitatis, quæ emiſiſti ad effectum, vt matrimonium legitime contrahere, & in eo debitum Coniugale reddere, & exigere licitè poſſis, & valeas, in opera pietatis, quæ tibi præſcripſi, diſpenſando commuto. In nomine Patris &c.

APPENDIX

NOtandum (a) quod aliquando Pœnitenti commutatur votum Religionis, firmo remanente voto Caſtitatis, quãdo vtrumque emiſit, & tunc obſeruandũ omninò eſt, quod dictum eſt in ſimplici commutatione voti Religionis in capite quarto huius Partis in commutatione ſimplicis voti Religionis pro Laicis; tunc enim in formula loco dummodo vitam cælibem ducat dicetur remanente voto caſtitatis.

a Commutatur aliquando votũ Religionis remanente voti caſtitatis vinculo.

CAP. VII.

De Commutatione Votorum Peregrinationis, Sedi Apoſtolicæ reſeruatorum.

VOta (b) trium Peregrinationũ videlicet ad Ieruſalem, ad limina Apoſtolo-

b Commutatio votorum Peregrinationum Sedi Apoſtolicę reſeruatorum, ob

Digitized by Google

quas cauſas, & quid pro cōmutatione imponēdum.

ſtolorum Petri, & Pauli, & ad S. Iacobum de Compoſtella, Sedi Apoſtolicæ reſeruata commutari ſolent ex aliqua rationabili cauſa, nempè infirmitatis, paupertatis, ſenectutis, aut ex alia rationabili cauſa in alia opera arbitrio prudentis Confeſſarij, vt v. g. in faciliorem Peregrinationem, eleemoſynam, Pænitentiam, aut in alia pietatis opera, prout ſecundum Deum, conſideratis ætate, ſexu, conditione vouentis Confeſſarius expedire iudicauerit.

Quibus præmiſſis, poſt ſolitam abſolutionem à cenſuris, & peccatis dicet.

Formula Commutationis.

Item Anthoritate Apoſtolica mihi ſpecialiter delegata, tibi Votum Peregrinationis, quod emiſiſti in Peregrinationem, eleemosynam, ſeu alia pietatis opera, quæ tibi præſcripſi, diſpenſando, commuto. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sacto. Amen.

FINIS PRIMÆ PARTIS.

SE-

Digitized by Google

PARS SECVNDA.

De Diſpenſationibus Matrimonialibus.

AGITVR in hac ſecunda parte de diſpenſationibus, quæ conceduntur à Sacra Pænitentiaria ſuper occultis impedimentis dirimentibus, ſiue ad effectum contrahendi matrimonium, ſiue ad effectum remanendi in matrimonio, iam contracto. Quapropter, antequam ad ſingulares clauſulas, quæ in litteris, quæ expediuntur in huiuſmodi materia deueniatur, plura ſunt notanda.

CAP. I.

Notantur aliqua Communia omnibus diſpenſationibus matrimonialibus.

NOtandũ (*a*) Primò quod impedimẽta ſuper quibus Sacra Pænitentiaria diſpenſat, debẽt eſſe occulta; Nam ſuper Publicis Dataria Apoſtolica diſpenſat; a Impedimenta debent eſſe occulta.

Vn-

Vnde quæcumque diſpenſationes, quæ à Sacra Pænitentiaria emanant, ſemper hanc Clauſulam annexam habent -- *Dūmodo impedimentum * occultum ſit, ſeu occultum remaneat* -- Qua propter litterarū huiuſmodi Executor Confeſſarius debet diligenter à Pænitente inquirere, an occultum ſit impedimentum.

a Diſpenſandi cauſæ rationabiles, & quænam.

Notandum (a) ſecundo, quod cauſæ proter quas Sacra Pænitentiaria diſpenſat ſunt plures, omneſque veræ, & rationabiles, & ſufficientes quales v. g. eſſet periculum ſcandalorum, reuelationis impedimenti, perſeuerantiæ in peccato propter aliquam occaſionē difficiliter remouibilem, proſtitutionis mulieris, vel diffamationis eiuſdem, vel etiam periculum inimicitiarum, aut alterius damni ſpiritualis. Qua propter debet Confeſſarius (b) in diſpenſationum litteris diligenter inquirere, per examen ſcilicet ipſius Pænitentis; An eæ cauſæ, quas, ad obtinendam diſpenſationem expoſuit, & propter quas principaliter mota eſt Sacra Pænitentiaria ad concedendam gratiam, veræ ſint.

b Confeſſarius debet inquirere diligenter, an cauſæ, adductæ pro diſpenſatione, ſint veræ.

Notet autem Confeſſarius, hanc diligentiam eſſe maximè habendam, dum agitur de contrahendo; Nam dum agitur de contracto videtur magis clarum adeſſe periculum ſcandalorum, & damnorum, ſi matrimonium ob occultum impedi-

pedimentum diſoluatur. Et hæc quidem diligentia, & inquiſitio veritatis cauſæ habenda à Confeſſario, ei præſcribitur per illam Clauſulam - *ſi ita eſt* * - quæ ſupra in introductione ante primam partem inter Clauſulas generales explicata fuit.

Notandum (*a*) Tertiò, quod cum huiuſmodi abſolutio, & diſpenſatio dari tantum poſſint in Sacramentali Confeſſione, nec alias ſuffragentur, cumque occultum impedimentum reſpiciant, conceduntur ſemper pro foro Conſcientiæ tantum; Itaut, ſi contingeret aliquando etiam poſt contractum in vim diſpenſationis matrimoniũ, vt (*b*) impedimentũ ex occulto fieret publicum, poſſet Ordinarius loci, vel Parochus, quando certiorati de veritate obtentæ diſpenſationis nollent Coniugibus credere, & permittere ob ſcandalum cohabitationem, poſſent (inquam) eos ſeparare à Thoro, quia tunc non ſuffragaretur eis allegatio diſpenſationis, ſed adhuc deberent donec per Datariam diſpenſationem impetrarent, mandato ſiue Ordinarij, ſiue Parochi ſe ſeparando, parere.

Verum tamen (*c*) quidem eſt, quod in foro Conſcientiæ, ſeu in foro Animæ illi eſſent veri Coniuges, quia verè fuerunt legitimè diſpenſati in vim litterarum Sacræ Pænitentiariæ, quoad forũ Conſcientiæ,

a Diſpenſationes huiuſmodi ſuffragantur tantũ in foro conſciẽtiæ.

b Quid agendũ, ſi impedimentũ fieret publicum ex occulto, & iubentur coniuges ſeparari.

c Eſſent adhuc veri Coniuges in foro Cõſcientiæ, nec peccarent, ſi debitum mutuo ſibi redderent ſecrete.

tiæ, & ſic, ſi tempore ſeparationis, remoto ſcandalo, debitum Coniugale ſibi ad inuicem redderent, nullum peccatum committerent, quia per ſecretam diſpenſationem Sacræ Pænitentiariæ verè eſſet ſublatum impedimentum tunc occultum.

a Ordinarij, & Parochi quid agere debent dũ eis talia impedimenta referũtur.

Notet ergo hoc prudens Confeſſarius, & ſic Pænitentes moneat, & aduertant (a) Parochi, & Ordinarij locorum, quod, quando matrimonium iam contractum eſt, & per aliquem, vel per aliquos denuncietur impedimentum, quod occultum remanſit, non ſint faciles ad illud publicandum per publicam ſeparationem, ſed ſilentio impoſito denuncianti, ſeu denunciantibus, & facta ſecreta ſeparatione, ſi Coniuges ſint in mala fide, ſcribant Eminentiſs. Domino Maiori Pænitentiario modo, quo in fine operis notatur, vt mittat facultatẽ diſpenſandi ſuper impedimento occulto adhuc remanente, quãuis ſecretè denunciato, quia Eminentiſs. Maior Pænitentiarius mittet facultatem, & de opportuno remedio gratis prouidebit abſque eo, quod fiat ſeparatio publica cum ſcandalo, & Animarum miſerabilium detrimento.

b Diſpenſationes hæ conceduntur, vel ad effectum contrahẽdi, vel ad effectũ remanendi in matrimonio cõtracto.

Notandum quartò, vt (c) iam ſupradictum eſt, quod omnes hæ diſpenſationes conceduntur, vel ad effectum contrahendi matrimonij, vel ad effectum remanen-

di

di in matrimonio iam contracto. Ex quo cum in harum diſpenſationum litteris executioni demandandis, variè ſit procedendum. Ideò.

Notandum quintò (*a*) quod cum diſpenſationis litteræ concedantur ad effectum contrahendi matrimonium, hæc Clauſula eis apponitur -- *aliudque Canonicum* * *non obſtet, quod præmiſſis non obſtantibus, matrimonium cum dicta &c. & vterque interſe publice, ſeruata forma* * *Concilii Tridentini contrahere &c.* per quam Clauſulam innuitur debere Confeſſarium, verificata cauſa petitæ diſpenſationis, inquirere à Pænitente, an aliud adſit impedimentum Canonicum, quod prohibeat, vel dirimat matrimonium, & ſi adſit, tunc Cōfeſſarius abſtineat ab executione diſpenſationis, donec obtineatur altera diſpenſatio ſuper alio impedimento; Si verò non adſit, tunc poterit diſpenſare, & moneat Pænitentem, ſeu Pænitentes (*b*) quod effectus huius diſpenſationis eſt, vt poſſint tuta Conſcientia matrimonium in facie Eccleſiæ contrahere, & in eo licitè remanere.

a Clauſulæ generales diſpenſationum de contrahendo explicatio.

b Diſpenſationis effectus eſt, vt nō obſtante impedimento occulto, poſſit fieri matrimonium in facie Eccleſiæ.

Notandum ſextò (*c*) Quod cum diſpenſationis litteræ conceduntur ad effectum remanendi in matrimonio contracto: Si vterque Coniux eſt conſcius impedimenti, & pro vtroque litteræ concedantur apponitur hæc Clauſula -- *Cum*

c Clauſulæ generalis diſpēſationum de contracto explicatio.

ciſ-

*eiſdem Latoribus, de * nullitate Prioris* (a) *conſenſus certioratis, vt interſe de nouo ſecrete ad euitanda ſcandala, præmiſſis non obſtantibus, cōtrahere valeant* - (b) Quæ Clauſula in caſu, quo vterque eſt conſcius impedimenti paruam habet difficultatem pro executione; nam moniti per Confeſſarium priorem conſenſum datum corā Parocho, & teſtibus fuiſſe nullum, & requiri nouum conſenſum, poterunt ſtatim ſecretè inter ſe, ſublato impedimento per diſpenſationem, matrimonium (c) abſque Parocho, & teſtibus contrahere exprimendo dictum conſenſum ſiue Verbo, ſiue nutu, ſiue copula maritali affectu inter ſe habenda.

a Certiorandi ſunt coniuges de nullitate matrimonij:

b Diſpenſatur, vt denuò ſecrete contrahant.

c Modus contrahendi de nouo ſecretè inſinuatur.

Sed melius (d) & ſecurius eſſet ſi matrimonium de nouo contraheretur corā ipſo Confeſſario, vti contrahitur coram Parocho, ſed abſque teſtibus, & ſecretè (ne Pænitentes ſe prodant) pronunciante Confeſſario ſolita Verba poſt receptū nouum conſenſum -- *Et ego vos Coniugo in matrimonium in nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti* -- Vel ſaltem Confeſſarius moneat Pænitentes, ne conſentiant in copulam, niſi prius renouent præfatum conſenſum, quia abſque renouatione conſenſus non daretur matrimonium, & ſic fornicarentur.

d Alter modus eſt ſecurior.

Notandum ſeptimo (e) Quod ſi vnus tantum Coniux ſit conſcius impedimenti

e Pars inſcia impedimēti eſt certioranda de nullitate prioris cōſenſus cautè tamen, & prudenter.

&: ai-

Digitized by Google

& alter ſit inſcius, tunc apponitur ſupradicta Clauſula ſub his Verbis -- *vt dicta Muliere de nullitate prioris conſenſus certiorata, ſed ita cautè, vt Latoris delictum nuſquam detegatur* -- Quo caſu executio præſatæ Clauſulæ, ſiue Pænitens ſit Vir, ſiue Mulier magnam habet difficultatem (*a*) Nam cum matrimonium iam contractũ ſit nullum, & requiratur nouus conſenſus præſtãdus etiam à Coniuge inſcio certiorando de nullitate prioris præſtiti conſenſus, valdè timendum eſt, ne pars inſcia impedimenti, cum certior fiat de huiuſmodi nullitate, recedere velit à matrimonio, & gaudere ſua libertate, recuſando nouum præſtare conſenſum. Ideò, vt prudens Confeſſarius cum magna cautela procedat, & prudenter ſe abſque Pænitentis conſcij periculo ſe gerat in inſtruendo (*b*) Pænitentem, inſinuando modum huiuſmodi renouationis conſenſus, proponuntur plures modi à Doctoribus aſſignati.

a Difficilis eſt, & periculaſa hæc certioratio.

b Afferũtur plures modi certiorandi partem inſciã.

Primus eſt (*c*) quod conſcius impedimenti generatim indicet ignoranti illam nullitatem prioris conſenſus, & exigat nouum, dicendo v.g. ſuſpicor te non eſſe Vxorem meam aliqua de cauſa. Ideò rogo te, vt pro quiete meæ conſcientiæ, denuò nos pro Coniugibus habeamus. Ita *Nauarrus tom.* 1. *cap.* 22. *tit. de impedim. criminis num.* 47. adducens *Caietan. tom.*

c Primus modus affertur.

opuſc. 2. tract. 12. de matrim. quæſt. 2. & in Summa v. matrimonium pag. 9.

a Secundus modus.

Secundus modus (*a*) eſt, quod conſcius impedimenti dicat inſciæ, An taliter eum amet, vt ſi libera eſſet, etiam adhuc eum in Maritum acciperet. Quod ſi illa reſpōdeat, ita eſſe; Tunc, ſi illa actualem præſtet conſenſum, & conſcius etiam idem affirmando, ſuum renouet, iam verè factum erit matrimonium. *Ita Sanchez. lib. 2. de matrim. diſp. 36; nu. 5.*

a Tertius modus.

Tertius (*b*) modus eſt, quod conſcius impedimenti dicat ſe à principio inualidè conſenſum præſtitiſſe, & propterea ex conſilio Confeſſarij oportere, vt pro ſecuritate conſcientiæ ambo inuicem conſenſum renouent. Qua propter ipſe quidem iterum libentiſſimè conſentit accipere eam in Vxorem, & optat, vt ipſa etiam conſentiat de nouo habere eum in Maritum, & tunc, ſi ea quoque ſuum conſenſum renouet *erit factum matrimonium. Ita Sanchez. lib. 2. de matrimonium diſp. 36. num. 7.*

a Quartus modus.

Quartus modus (*c*) eſt, quod cum in tribus ſuperioribus iam adductis ſit maximum periculum, ne in inſcio (maximè dum Vir erit) oriatur aliqua ſuſpicio, & indè curioſitas ſciendi cauſam nullitatis prioris conſenſus, cui, ſi non ſatisfaciat Vxor, indè ei oriantur grauia damna; ideò in tali caſu ſufficit, vt Coniux impe-

dimen-

dimenti conſcius obtenta diſpenſatione, abſque eo, quod inſciæ parti aperiat prioris conſenſus nullitatem cautè curet vtriuſque conſenſum renouari, v. g. diſſimulanter petendo ab altero, vt pro ſua conſolatione ipſum habeat in Coniugem, & ipſe ſimiliter dicente: Ego quoque volo te in Coniugem, ita *Caietan. Sotus*, & alij citati à *Sanchez. lib. 2. de matrim. diſput. 36. num. 2.*

Verum aduertat (*a*) Confeſſarius per hunc vltimum modum nõ ſatisfieri Clauſulæ prædictæ certiorationis cum ſit contra tenorem litterarum Sacræ Pænitentiariæ, quæ iubent Partem inſciam prius de nullitate primi conſenſus certiorari (*b*) Aduertat inſuper quod prima, & ſecunda opinio ſuas etiam patiuntur difficultates, cum præſertim ſic non fiat plena, & vera, ac ſufficiens certioratio nullitatis prioris conſenſus.

a Quartus modus improbatur.

b Primus, & Secundus modus etiam reijcitur.

Dicendum itaque tertiam (*c*) opinionem eſſe cæteris præferendam, vt benè monet, & probat Marcus Paulus in hac ſecunda parte; Quia verò hæc etiam in praxi valdè periculoſa eſſe poteſt præſertim, ſi Mulier Pænitens ſit conſcia, & Vir ſit inſcius impedimenti; Ideò monetur Confeſſarius executor, vt implorato Diuino lumine, & examinatis Pænitentium genijs, moribus affectibus, & conditionibus, tales in praxi, & indiuiduo adhi-

a Confeſſarius Pœnitenti huiuſmodi renouationem conſenſus debet iniungere.

beat modos quos (*a*) viderit magis expedire, hoc ſemper ſaluo, vt renouationem conſenſus ab vtroque Coniuge faciendã, Pænitenti iniungere, & præſcribere non omittat faciendam inquam præfatam renouationem, vt dictum eſt ſecrete inter ipſos, abſque vllo Parochi, & teſtium, vel etiam ipſius Confeſſarij interuentu, cum iam circa requiſitas ſolẽnitates ab Eccleſia præſcriptas ſatisfactum ſit in priori matrimonio, nulliter, ratione occulti impedimenti contracto.

Attamen legantur tres quæſtiones in fine huius operis adiunctæ pro maiori huius certiorationis faciendæ habenda notitia ad quietandas Confeſſorum Exequtorum, & Pænitentium diſpenſandorum mentes, & conſcientias.

CAP. II:

De Diſpenſatione ſuper impedimento occulto affinitatis proueniente ex copula illicita ad contrahendum ſeu de contrahendo.

a Affinitas ex copula illicita in quibus caſibus, & cum quibus contrahatur.

SVpponendum Primò (*b*) quod hæc affinitas ex copula illicita contrahitur cum aliqua coniuncta, ſeu conſanguinea

nea in primò, vel ſecundò grādu eius, quam quis vult accipere in Vxorem, vel è contra, ſi ex parte Mulieris cum conſanguineo in primò, vel ſecundò gradu eius, quem vult habere in Maritum.

Supponendum Secundò (*a*) hanc affinitatem aliquando eſſe ſolam, aliquando verò coniunctam cum inceſtu, vt v. g. cum quis non ſolum conſanguineam Mulieris, ſed etiam, & ipſam Mulierem carnaliter cognouit, & tunc maius, & grauius eſt delictum ipſius.

a Affinitas huiuſmodi alia, & ſola alia inceſtuoſa.

Supponendum Tertiò (*b*) quod hoc impedimentum affinitatis, quamuis ex copula illicita habita cum proximioribus. vt v. g. cum Matre, aut Sorore Mulieris difficilius diſpenſetur, tamen cum diſpenſatur, litteræ ſubſtantialiter ſunt eadem accidentaliter differunt ab ijs, quæ ob Copulam habitam cum conſanguinea in ſecundò gradu conceduntur.

b Litteræ diſpenſationis ſuper primo, & ſecundo gradu affinitatis, nō differunt ſubſtantialiter, ſed ſolum accidentaliter.

Formula litterarum, quæ expediuntur ſuper huiuſmodi impedimento.

Leander, &c.

D*Iſcreto Viro Confeſſori &c. ſalutem in Domino ex parte Viri Latoris præſentium nobis &c. continebat quod ipſe de matrimonio contrahendo tractauit cum*

*Muliere, quam, & cuius Matrem carnaliliter cognouit cum autem &c. dicta carnalis cognitio cum præſata Mulieris Matre habita ſit occulta, & niſi Lator cum dicta Muliere Matrimonium contrahat periculum immineat ſcandalorum; Ideò ad dicta ſcandala euitanda, & pro ſuæ conſcientiæ quiete cupit per Sedem Apoſtolicã abſolui ſecumque diſpenſari quare &c. Nos &c. diſcretioni tuæ committimus, quatenus, ſi eſt * ita, dictum latorem, audita prius * eius Sacramentali Confeſſione * ac ſublata occaſione amplius peccandi cum dicta Mulieris Matre, ab inceſtu, & exceſſibus huiuſmodi abſoluas &c. Iniuncta ei pro tam enormis libidinis exceſſu ✠ graui Pęnitentia ſalutari, & alijs, quæ ✠ de Iure ſuerint iniungenda. Demum dummodo impedimentum ex præmiſſis proueniens occultum * ſit, & aliud, Canonicum * non obſtet, cum eodem latore, quod præmiſſis non obſtantibus matrimonium, cum dicta Muliere, & vterque interſe publice, ſeruata forma * Concilij Tridentini contrahere, & in eo poſtmodum remanere licite valeat miſericorditer diſpenſes, prolem ſuſcipiendam exinde legitimam pronunciando in foro conſcientiæ &c. alio modo &c. Ita quod, huiuſmodi abſolutio, & diſpenſatio in foro*

iudi-

iudiciario nullatenus ſuffragentur. Nullis ſuper his teſtibus adhibitis, aut litteris datis, ſeu proceſſibus confectis, ſed præſentibus laceratis, quas ✝ ſub pœna excommunicationis latæ ſententiæ lacerare tenearis neque eas latori reſtituas, quod ſi reſtitueris nihil ei præſentes litteræ ſuffragentur. Datum, &c.

In executione (*a*) gratiæ huiuſmodi litterarum erunt à Confeſſario obſeruandæ ſequentes Clauſulæ.

a Clauſulam ſpecialium huius formulæ explicatio.

Prima -- *Quatenus* (*b*) *ſi eſt* ita* -- ideſt, an vera ſint narrata, ſcilicet, an impedimentum ſit occultum, an immineat periculum ſcandalorum, vel an vera ſit cauſa, pro qua Sacra Pœnitentiaria mouetur ad concedendam gratiam.

i. *b* Clauſula eſt narratorum veritas.

Secunda -- (*c*) *Audita * prius eius Sacramentali Confeſſione* -- per quod inſinuatur Confeſſario abſolutionem, & diſpenſationem non eſſe dandam niſi præuia Sacramentali Confeſſione,

ij. *c* Ad concedendam abſolutio, & diſpenſatio cõcedendæ in Sacramentali Confeſſione.

Tertia -- * (*d*) *Sublata occaſione peccandi cum dictæ Mulieris Matre* -- per quã Clauſulam inſinuatur Confeſſario non debere abſoluere, nec diſpenſare, niſi prius Pænitens occaſionem peccandi auferat, præſertim voluntariam; nam quòad neceſſariam, quam non eſt in poteſtate Pænitentis auferre, debet Confeſſarius præſcribere modos, quos præſcribunt

iij. *d* Amotio occaſionis proximæ peccandi.

Digitized by Google

DD. in ſimilibus occaſionibus neceſſarijs. Vide, quod dictum eſt in Introductione *cap. 3.*

iv. *a* Iniungenda grauis Pęnitentia, ſed prudentialis.

Quarta -- *Iniuncta ei (a) pro tam enormi † libidinis exceſſu graui Pœnitentia ſalutari* -- Quæ quamuis debeat arbitrari diſcretione ipſius Confeſſarij, conſideratis perſonis, & ſtatu perſonarum, poſſet eſſe tamen ieiunium per ſex menſes ſemel qualibet hebdomada recitatio tertiæ partis Roſarij per tres menſes tribus diebus qualibet hebdomada, vel aliquod aliud pietatis opus arbitrio ipſius Confeſſarij imponendum conſiderata, vt præfertur, qualitate ſtatu, ſexu, & ætate Pænitentis, aduertendo ſemper, quod Pænitentia ſit ita prudenter impoſita, & moderata, vt nuſquam Pœnitentis delictum detegi poſſit.

v. *b* Iniungendæ ſũt aliæ Pęnitentiæ iuxta Naturam aliorum peccatorum in Confeſſione declaratorum.

Quinta -- *Et alijs ✠ iniunctis, quæ de Iure fuerint iniungneda* -- Quæ Clauſula reſpicit etiam alias materias circa alia peccata Pænitentis v. g. Si Pœnitens fuiſſet confeſſus furtum, eſſet ei iniungenda de Iure reſtitutio ablati, & ita dicitur intelligi hæc Clauſula, vt etiam ſupra dictum eſt, ne mens executoris confundatur.

vi. *c* Examinandũ, an impedimentum ſit; occultũ.

Sexta -- *Demum (c) dummodo impedimentum ex pręmiſſis proueniens * ſit occultum* -- Per quam Clauſulam ſignificatur, quod debet Confeſſarius examinare,

an verè impedimentum dici poſſit occultum; nam eſt conditio, ſine qua Sacra Pœnitentiaria non concederet gratiam.

Septima -- *Aliudque * Canonicum (a) non obſtet* -- ſcilicet impedimentum; nam, ſi aliquod aliud impedimentum præter narratum obſtaret, iterum recurrendum eſſet ad Sacram Pœnitentiariam, ſi eſſet publicum; quia tunc huiuſmodi gratia eſſet nulla; nam hæc pariter eſt conditio, ſine qua Sacra Pænitentiaria gratiam non concederet.

vij.
a Examinandum an præter impedimentum Canonicum expreſſum nõ ſit aliud quod obſtet diſpenſationi.

Octaua -- *Cum eodem Latore (b) quòd præmiſſis non obſtantibus* -- ideſt, quod, non obſtante impedimento præfato, & omnibus alijs narratis Confeſſarius ad exequtionem gratiæ deuenire poſſit.

viij.
b In virtute literarum Confeſſor non obſtante impedimento, & alijs narratis poteſt concedere gratiam diſpenſationis.

Nona -- *Matrimonium (c) cum dicta Muliere. & vterque inter ſe publicè * ſeruata forma Concilij Trid. contrahere* -- ideſt præuijs, ſeu omiſſis de licentia Ordinarij denunciationibus, coram Parocho, & Teſtibus matrimonium contrahere.

ix.
c Quomodo cõceſſa diſpenſatione partes debent matrimonium contrahere.

Decima -- *Et (d) in eo remanere licitè valeant* - ideſt Matrimonium deindè conſummare, & in poſterum debitum coniugale exigere, & reddere.

x
d Quid licitum ſit partibus Celebrato Matrimonio.

Vndecima -- *Prolemque (e) ſuſcipiendam exinde legitimam nunciando* -- nam ex ipſo Matrimonio, per diſpenſationem, & ſublationem impedimenti ſic legitimè cõtracto naſcitur de iure legitima proles.

xi.
e Legitimatur proles per diſpẽſationem.

Duo-

xij.
a Gratia illa diſpẽſationis debet concedi per Confeſſorem in Sacramentali Confeſſione & non aliter.

Duodecima -- *In foro (a) conſcientiæ, & in ipſo actu * Sacramentalis Confeſſionis tantum, & non aliter neque vllo alio modo* -- per quod inſinuatur non poſſe huiuſmodi gratiam exequi per Confeſſarium, niſi in ipſo actu Confeſſionis Sacramentalis.

xiij.
b Illa abſolutio & diſpenſatio nõ ſuffragãtur in foro fori ſi contingit impedimentum de occulto fieri publicum.

Tertiadecima -- *Ita quod (b) huiuſmodi abſolutio; & diſpenſatio in foro iudiciali nullatenus ſuffragentur* -- ideſt, ſi detur caſus, quòd impedimentum ex occulto fiat publicum, & in iudicium deducatur; gratia huiuſmodi diſpenſationis in foro fori non ſuffragetur; & tunc ad Datariam eſſet recurrendum, quamuis, vt dictum eſt in Introductione huius ſecundæ Partis Pænitens eſſet in conſcientia benè diſpenſatus, ita vt, ſi abſque ſcandalo haberet copulam cum ſua Coniuge, nullum committeret peccatum, nam verè, & legitimè fuiſſet cum eo diſpenſatum in foro conſcientiæ per legitimam poteſtatem tempore, quo poterat diſpenſari, ideſt occulto exiſtente impedimento.

xiv.
c Diſpẽſatio huiuſmodi debet dari abſque Iudicij ſtrepitu.

Quartadecima -- *Nullis (c) ſuper his Teſtibus adhibitis, aut litteris datis, ſeu proceſſibus confectis* -- ideſt, vt detur huiuſmodi abſolutio, & diſpenſatio abſque Iudicij ſtrepitu, & in ſola Sacramentali Confeſſione.

xv.
d Lacerari debens literæ tempore commodo.

Quintadecima -- *Sed præſentibus (d) la-*

laceratis ✠ *quas ſub pœna excommunicationis latæ ſententiæ lacerare tenearis*, *itaut illarum nullum exemplum extet*; Quæ Clauſula moraliter eſt intelligenda; non enim ſtatim poſt executionem gratiæ teneturConfeſſarius prædictas litteras lacerare; Sed quando moraliter poterit abſque eo, quod delictum Pænitentis prodat.

Sextadecima -- *Neque eas* ✠ *Latori* (a) *reſtituas*, *quod ſi reſtitueris*, *nihil ei præſentes litteræ ſuffragentur* -- ideſt non ſuffragentur in foro iudiciario; nam ſequuta legitima executione gratiæ abſolutionis, & diſpenſationis in foro conſcientiæ, ſemper validæ remanent in eodem foro conſcientiæ, quamuis in foro fori ſuffragari non poſſunt, vt dictum eſt. XVI. *a* Executio litterarum ſuffragantur in foro conſcientiæ tantum quamuis ſecûs in foro fori.

His conſideratis, & ponderatis, poterit Confeſſarius deuenire ad executionẽ gratiæ præuia abſolutione à cenſuris, & à peccatis in forma ſolita; Qua data, forma diſpenſationis erit ſequens.

Et inſuper (c) *Authoritate Apoſtolica mihi ſpecialiter delegata diſpenſo tecum ſuper impedimento primi*, *ſeu ſecundi*, *ſeu primi*, *&* *ſecundi*, *ſeu ſecundi ex copula illicita à te habita cum Sorore Mulieris*, *cumqua contrahere intendis*, *proueniente*, *vt præfato impedimento non obſtante matrimonium cum dicta muliere publicè*, *ſeruata forma Concilij Tridentini contrahere*, *conſum-* *b* Forma diſpenſationis danda poſt Sacramentalem abſolutionem de contrahendo.

ſummare ac in eo remanere licitè poſſis, & valeas, In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.

a Forma legitimationis Prolis.

Inſuper (a) eadem Authoritate Apoſtolica prolem, quam ex matrimonio ſuſceperis legitimam fore nuncio, & declaro. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.

Appendix ad ſupradictum Caput, & Formam.

b In quibus gradibus, & ratione quorum contrahatur affinitas ex copula illicita.

ADuertendũ (*b*) eſt in ſuperiori forma diſpenſationis dici tantũmodo ex copula à te habita cum Sorore; ſed ea verba poterunt adaptari etiam, quando copula fuit habita v. g. cum Matre, vel Amita, vel matertera, vel conſobrina, vel conſanguinea in primo, vel primo, & ſecundo, vel in ſecundo gradu tantum, ad quòs gradus extenditur impedimentum ex copula illicita proueniens.

c Gratia diſpenſationis ad contrahendum conceſſa vni cenſetur conceſſa alteri parti ſiue ſit conſcia impedimenti ante diſpenſationem, ſiue poſt duntaxat.

Item (*c*) aduertendum, quod, quando in materia de contrahendo matrimonio litteræ Sac. Pœnitẽtiariæ conceduntur vni parti, poſſunt etiam ſuffragari alteri parti, ſi fortè fuiſſet conſcia impedimenti, vel poſt diſpenſationem datam vni parti, delictum ad notitiam alterius perueniret, tunc impedimentum ſublatum quòad vnum, eſſet etiam ſublatum quòad vtrũ-

que

que, & ſic non eſſet recurrendum iterum ad Sacram Pænitentiariam, & ſufficeret, quod pars, cum qua fuit diſpenſatum gratiam diſpenſationis alteri parti notificaret.

Item (a) aduertendum, quod ſi in materia de contrahendo matrimonio litteræ expediantur pro vtraque parte, ſi vtraque ſit æqualiter rea, ideſt, ſi poſt ortum impedimentum ex copula illicita etiam inter ipſas partes copula carnalis ſequatur, cum ſit inceſtus, tunc vtrique eſſet imponenda grauis Pænitentia ſalutaris.

a Cum copula carnalis habita ante diſpēſationem poſt ortum impedimentum ſit inceſtuoſa, vtriq; parti grauis eſt imponenda Pœnitentia.

Item aduertendum, quod litteræ Sacræ Pænitentiariæ iuxta formam ſuperius expreſſam expediuntur eodem modo, mutatis mutandis, & forma diſpenſationis eſſet adaptanda pariter mutatis mutandis, ſi ex parte mulieris, quæ ſe carnaliter cognoſci paſſa fuiſſet, ſiue à Patre, ſiue à fratre, ſiue ab Auunculo, ſiue à Patruo, ſiue à Conſobrino Viri, expedirentur, Formula litterarum huius diſpenſationis ſubſequens erit.

CA-

CAP. III.

De Formula litterarum Sacræ Pęnitentiariæ diſpenſationis ſuper impedimento primi gradus ex copula illicita proueniente ad remanendum, ſeu de contracto.

LEander &c. Diſcreto Viro Confeſſori Magiſtro in Theologia, vel Decretorum Doctori ex approbatis ab Ordinario per Latorem præſentium eligendo ſalutem in Domino. Ex parte Viri Latoris præſentium Nobis oblata petitio continebat, quod ipſe aliàs matrimonium publicè in faciē Eccleſiæ contraxit, & ſucceſſiuè conſummauit cum Mulierè, cuius Matrem antea carnaliter cognouerat. Cum autem ſicut eadem petitio ſubiungebat, dictus Lator ob impudimentum ex præmiſſis proueniens, quod occultum eſt in dicto matrimonio remanere nequeat abſque Sedis Apoſtolicæ diſpenſatione ad euitanda ſcandala, quæ, ſi diuortium fieret inter ſe, & dictam Mulierem, exorirentur, ac pro ſuæ conſcientiæ

quie-

*quiete cupit à præmiſſis , de quibus plurimum dolet , abſolui , ſecumque deſuper diſpenſari . Quare ſupplicauit humiliter , vt ſibi ſuper his de opportuno remedio prouidere dignaremur. Nos igitur , qui Pœnitentiariæ Domini PP. curam gerimus huiuſmodi ſupplicationibus inclinati , authoritate Apoſtolica ſpecialiter Nobis conceſſa diſcretioni tuæ committimus quatenus , ſi * eſt ita, dictum Latorem, audita priùs * eius Sacramentali Confeſſione * ac ſublata occaſione amplius peccandi cum dictæ mulieris Matre, à quibuſuis ſententijs , cenſuris, & pœnis Eccleſiaſticis , quas propter præmiſſa quommodolibet incurrit , inceſtu , & exceſſibus huiuſmodi abſoluas hac vice in forma Eccleſiæ conſueta , iniuncta † ei pro tam enormis libidinis exceſſu graui Pœnitentia ſalutari ✠ ac Confeſſione Sacramentali ſemel quolibet menſe per tempus arbitrio tuo ſtatuendum , & alijs iniunctis † quæ de Iure fuerint iniungenda . Demum dummodo impedimentum præfatum* occultum ſit , & ✠ ſeparatio inter Latorem , & dictam Mulierem fieri non poſſit abſque ſcandalo , & † ex cohabitione de incontinentia probabiliter timendum ſit, aliudque Canonicum * non obſtet , cum eodem Latore , vt dicta Muliere de nullitate*

prio-

*prioris conſenſus certiorata, ſed ita cautè, vt Latoris delictum nuſquam detegatur, matrimonium cum eadem muliere, & vterque inter ſe de nouo, ſecretè ad euitanda ſcandala, præmiſſis non obſtantibus contrahere, & in eo poſtmodum remanere licitè valeat miſericorditer diſpenſes. Prolem ſuſceptam, ſiqua ſit, & ſuſcipiendam exinde legitimam decernendo in foro conſcientiæ, & in ipſo actu * Sacramentalis Confeſſionis tantum, & non aliter, nec vllo alio modo Ita quod huiuſmodi abſolutio, & diſpenſatio iu foro iudiciario nullatenus ſuffragentur nullis ſuper his teſtibus adhibitus, ſeu literis datis, ſeu proceſſibus confectis, ſed præſentibus ✠ laceratis, quas ſub pœna excommunicationis latæ ſententiæ lacerare tenearis; ita vt nullum illarum exēplum extet, neque eas Latori reſtituas; Quod ſi reſtitueris nihil eis præſentes litteræ ſuffragentur. Datum &c.*

a Notando pro Clauſularū huius Formulæ intelligentia.

In (*a*) executione gratiæ harum literarum omnia erunt notanda, & conſideranda, quæ in Introductione huius ſecundæ partis, & in explicatione Clauſularum Cap. ſecundi antecedentis formulæ cum illius appendice notata, & conſiderata ſunt itaque à Confeſſario, præter dicta, ſequētes Clauſulæ remaneant conſiderādæ.

1\.
b Clauſula abſoluitur inceſtuoſus ab excommunicatione.

Prima (*b*) *A quibuſuis ſententiis cenſu-*

ris

ris, & pœnis Eccleſiaſticis, quas propter præmiſſa quomodolibet incurrit, ideſt ab excommunicationis ſententia, quam incurrunt inceſtuoſi, qui in gradibus prohibitis matrimonium contrahunt iuxta *Clement. vnica de conſanguin., & affinit.* Cæteri termini ponuntur non tantum pro clariori intelligentia, ſed etiam pro facultate abſoluendi à quibuſuis alijs cenſuris, & pœnis Eccleſiaſticis, ex quocunque Iure, ſiue communi, ſiue ſpeciali, & ex quocunque modo prouenientibus contra inceſtuoſos &c.

Secunda (a) *Ac Sacramentali Confeſſione quolibee menſe arbitrio tuo ſtatuendum,* per quam Clauſulam aduertat Confeſſarius, non ſufficere, quod iſta obligatio tantum per vnum menſem Pœnitenti imponatur; nam ſaltem tempus duorum menſium eſſet arbitrandum, & ſatis benè eſſet ſi ad ſex menſes arbitraretur.

ij. *a* Expediens eſt Confeſſionem menſtruā iniungere per ſex mēſes.

Tertia (b) *Et ſeparatio inter dictum Virum, & mulierem fieri non peſſit abſque ſcandalo.*

Quarta. *Et ex cohabitione de incontinentia timendum ſit* in his duabus Clauſulis non debet nimis elaborare Confeſſarius; nam euidens eſt ſeparationem poſt matrimonium publice contractum ſcandaloſam fore, & cohabitationem Viri cum muliere periculoſam.

iij. & iv. *b* Non multum laborare debet Confeſſarius in inquirenda veritate harū Clauſularum quia ex ſe notæ ſunt.

Quinta (c) *Cum dicto Viro, vt*

v. *c* Modus certiorandi partem ignatam impe-

 dicta

dimēti videatur in Introd. huius ſecundæ partis.

dicta Muliere de nullitate prioris conſenſus certiorata, ſed ita cautè, vt Latoris delictum nuſquam detegatur. Circa quam Clauſulam, cum agatur de certioratione nullitatis conſenſus faciēda parti non conſciæ impedimenti, ea omnia erunt conſideranda, quæ in Introductione huius Secundæ Partis primi *Cap.§.notandum vſque ad finem*, dicta ſunt & in explicatione iſtius Clauſulæ. Inſuper pro maiori facilitate Pœnitentis, quando præſertim eſſet Mulier, additur ſequens modus renouandi conſenſus, quem inſinuat *Sanchez.de matrimonio lib.2.Diſp.39. concl. vltima*.

a Quando adeſt grauis, neceſſitas poteſt matrimonium denuò cōſiſtere habita copula affectu maritali a parte cōſcia impedimēti.

Quando (*a*) in certioratione nullitatis impedimenti facienda parti non conſciæ adeſſet probabilis ſcandali, infamiæ, aut grauium moleſtiarum timor, nec vllo modo extorqueri poſſet cōſenſus aliquis ex ſupradictis abſque periculo, quod pars ignorans impedimentum detrectet, & ſuſpicetur de matrimonij nullitate, & indè oriantur diſenſiones, & alia inconuenientia pernicioſa, tunc etiam abſque verbis poterit denuò matrimonium illud conſiſtere, habita copula affectu maritali ex parte partis conſciæ impedimenti, nam ex parte alterius, cum putet eſſe matrimonium, conſtat eo affectu haberi, & hoc etiamſi alter coniux ignoret priùs matrimonium fuiſſe inualidum; eadem

dem enim difficultas currit, ſiue verbis, ſiue facto ipſo, nempè hac copula contrahatur denuò matrimonium, cum vtrobique procedat conſenſus ex errore. Quæ opinio iniuncto dicto periculo, & neceſſitate, ſua probabilitate non caret (*a*) maxime cùm in dubijs præferenda ſit sẽtentia animabus fauens, & hac de cauſa confertur Baptiſmus in extremitate digiti, quando partus periclitans illam extrahit, & in mortis articulo abſolutio impendi poteſt iuxta multos oſtendenti ſigna contritionis abſente Sacerdote; Quæ opiniones ratione periculi magni ſuſtinentur, cum aliàs parum probabiles ſint. *Sanchez. ibidem num.8. & Diana par. 4.tit.4.R.49.verſ. Quid ego ſentiam.* Sic ait: *Prima opinio tanquam probabilior eſt ſequenda; Sed quando timetur ſcandalum, aut graue damnum, coniux neque ex aliquibus verbis generalibus poteſt à marito conſenſum extorquere tunc ſufficit copula procedens ex affectu maritali, & in hoc caſu puto ſine vllo ſcrupulo ſequi poſſe ſecundam opinionem, vt etiam docet DD. ſecundæ ſententiæ.* Ita ille cum DD. ibi allegatis. Vnde (*b*) in his caſibus cenſetur Sac. Pœnitentiaria, & Sancta Sedes relaxare, & meliori, quo poteſt modo prouidere de remedio, quod elici poteſt ex verbis ipſiusmet diſpenſationis, dum dicit: *Cum ipſis Latoribus diſpenſes, Muliere de nullitate prioris*

a In dubijs præferenda eſt opinio animabus fauens.

b In caſibus neceſſitatis Sac. Pœnitentiaria, & S. Sede cenſetur relaxare de ſuo ſtylo, & prouidere de remediis latoribus.

conſenſus certioraɪa , ſed ita cautè , vt ſi illa adhuc ignara ſit Latoris delictum aumquam detegaturr. Hoc (*a*)nanque non ponitur, vt conditio neceſſaria, ſed ad inſtructionem Confeſſarij; vt habet idem *Sanchez. lib.8.diſp.24.num.*61. Sæpè enim hæ diſpenſationes ſuo valore fruſtrarentur, ſi eſſet conditio neceſſaria, quia ſæpè cõtingit non poſſe nullitatem detegi abſque periculo detegendi delictum, maximè, ſi impedimentum ſit ex parte fœminæ, vt multoties contigiſſe ipſa experientia demonſtrat.

a Clauſula de certioratione partis inſciæ non ponitur, vt conditio ſine qua non, ſed vt inſtructio Confeſſarij.

vj. Sexta (*b*) *Matrimonium inter ſe de nouo ſecretè ad euitanda ſcandala, præmiſſis non obſtantibus contrahere*, ideſt præuia renouatione conſenſus aliquo modo faciliori ex ſupradictis, matrimonium abſque Parocho, abſque Teſtibus contrahere; quod pars conſcia impedimenti poſt abſolutionem, & diſpenſationem ex ſe facere poterit loco, & tempore, & modo opportuniori inſinuato à Confeſſario (*c*) Monendus eſt tamen Pœnitens à Confeſſario, ne priùs conſentiat in copulam, quam contrahat matrimonium renouato conſenſu; quia tunc quamuis abſolutio, & diſpenſatio non redderetur nulla, fornicaretur tamen; quia ante matrimoniũ in copulam conſentiret.

b Poſt abſolutionem, & diſpenſationem quomodo à parte conſcia contrahendum eſt matrimonium.

c Pars conſcia debet primò renouare conſenſum, & matrimonium contrahere antequam habeat copulam.

His conſideratis, Confeſſarius poſt abſolu-

ſolutionem ſolitam, & conſuetam à cenſuris, & à peccatis proferat formam diſpenſationis.

Et (a) inſuper authoritate Apoſtolica mihi ſpecialiter delegata diſpenſo tecum ſuper impedimento primi affinitatis gradus ex copula illicita, quam cum ſorore &c. tuæ putatæ coniugis antea habuiſti, vt illo non obſtante, renouato conſenſu cum præfata cõiuge, matrimonium cum illa contrahere, conſumare, & in eo remanere licitè valeas, & poſſis. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.

a Forma diſpenſationis de contracto dãda poſt Cõfeſſionem Sacramentalem.

Et (b) pariter eadem authoritate Apoſtolica prolem, ſiquam ſuſcepiſti, & ſuſceperis legitimam fore decerno, & declaro. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.

b Forma legitimationis Prolis.

APPENDIX.

PRæterea (c) quæ dicta ſunt in Appendice Cap. antecedentis poſt explicationem formulæ gradus affinitatis ex copula illicita de contrahendo, eſt notandum, quod in iſtis literis de contracto, ſi ambo coniuges æquè ſciuerint impedimentum, antequam contraheretur; pro vtroque reſcribit Maior Pœnitentiarius, & vterque erit in Sacramentali Confeſſione abſoluendus, & diſpenſandus, vtri-

c Quomodo ſe gerere debeat Cõfeſſarius quãdo vtraque pars eſt conſcia impedimenti.

 que

Digitized by Google

que grauis pœnitentia iniungẽda, vterquè de nullitate prioris conſenſus æquè certiorandus à Confeſſario ; prudenter tamen, & diſcretè ſe gerendo ; ne oriantur ſcandala.

CAP. IV.

De Formula abſolutionis, & diſpenſationis litterarum, quæ expediuntur pro ijs, qui impetrata diſpenſatione ſuper impedimento publico, tacuerunt impedimentum occultum.

a Notabilia circa litteras ſubreptitiè, vel obreptitiè obtentas à Dataria ſiue ad contrahendum, ſiue ad remanendum.

ALiquando (*a*) in litteris expeditis à Dataria ſuper impedimento dirimante publico tacetur impedimentum occultum, ſicque litteræ Datariæ redduntur nullæ per ſubreptionẽ, ſiue per obreptionem, quæ ſubreptio, ſeu obreptio occulta eſt, & ſic fit recurſus ad Sac. Pœnitentiariam, & quamuis plures ſint formulæ, ſicut plura ſunt impedimenta occulta, & diuerſæ ſunt ſubreptiones, & obreptiones, hic tamen vna ponitur formula; quãdo nondum eſt contractum matrimonium, & in ſequenti capite alia formula quando matrimonium iam eſt contractum, ponetur.

For-

Digitized by Google

Formula litterarum Sac. Pœnitentiariæ pro diſpenſatione ſuper inceſtu, non expreſſo in litteris, obtentis à Dataria.

Leander, &c.

DIſcreto Viro Confeſſori Magiſtro in Theologia, vel Decretorum Doctori per Latores præſentium ad infraſcripta ſpecialiter eligendo ſalutem in Domino. Pro parte Viri, & Mulieris latorum præſentium Nobis oblata petitio continebat, quod ipſi alias, volentes inter ſe matrimonialiter copulari diſpenſationem ſuper impedimento tertij conſanguinitatis, ſeu affinitatis gradus, quo inuicem ſunt coniuncti, ſeu ſe attinent, à Sede Apoſtolica obtinuerunt, tacita in dictis litteris copula carnali inter eos ſequuta. Cum autem, ſicut eadem petitio ſubiungebat, dicta carnalis cognitio ſit occulta, & niſi matrimonium vigore huiuſmodi diſpenſationis inter Latores contrahatur ſcandala eſſent exoritura; ad hæc vitanda, ac pro ſuæ conſciêntiæ quiete cupiunt Latores à præmiſſis, de quibus plurimum dolent per Sedem Apoſtolicam abſolui, ſecumquæ deſuper diſpenſari. Quare ſupplicarunt humiliter, vt ſibi de opportuno remedio prouidere dignaremur. Nos igitur,

*tur, qui Pœnitentiariæ Domini PP. curam gerimus, huiuſmodi ſupplicationibus inclinati, authoritate Apoſtolica Nobis ſpecialiter conceſſa diſcretioni tuæ committimus, quatenus, ſi * eſt ita, dictos Latores, audita prius eorum * Sacramentali Confeſſione, ab inceſtu, & exceſſibus huiuſmodi abſoluas hac vice in forma Eccleſiæ conſueta, iniuncta eis pro modo culpæ pœnitentia ſalutari, ✠ quodque faciant eleemosynam arbitrio tuo in pauperum ſubuentionem diſtribuendam, & alijs iniunctis quæ de Iure fuerint † iniungenda. Demum, dummodo impedimentum ex inceſtuoſa cognitione præfata * occultum ſit, & niſi matrimonium inter Latores contrahatur * periculum immineat ſcandalorum, aliudque * Canonicum non obſtet, cum eiſdem Latoribus, poſt quam ſuper præfato impedimento tertij gradus aliàs legitimè diſpenſatum fuerit, matrimonium inter ſe publicè, ſeruata* forma Concilij Trid. & litterarum* diſpenſationis contrahere, & in eo poſtmodum remanere licitè valeant miſericorditer diſpenſes; Prolem ſuſcipiendam exinde legitimam pronunciãdo in foro cõſcientiæ.* Cum alijs Clauſulis in antecedentibus formulis poſitis.

a Notanda circa hanc formulam.

In executione (a) gratiæ huiuſmodi litterarum præter ea, quæ notata ſunt in præcedentibus formulis circa Clauſu-

las

tas ſequentia erunt notanda.

Primò (*a*)* quod executio iſtius gratiæ, & aliarum ſimilium non ſit danda à Confeſſario, niſi poſtquam fuerint executioni demandatæ litteræ diſpenſationis Datariæ ſuper publico impedimento. Quod ſi Pœnitentes præſentarent litteras Sac. Pœnitentiariæ ante executionem litterarum Datariæ, poſſet Confeſſarius illas aperire, & executionem illarum ſuſpendere, donec ſequatur executio. Quæ executio litterarum Datariæ tunc erit ſatis ſequuta, quando Ordinarius, ſeu eius Vicarius generalis licentiam ad effectum matrimonium contrahendi conceſſerit.

a Executio litterarum diſpenſationis Datariæ debet præcedere executionem litterarum diſpenſationis Sac. Pœnitentiariæ.

Secundò (*b*) notandum, quod eleemoſyna facienda in pœnitentiam imponenda à Confeſſario Pœnitentibus, erit diſcretè taxanda, & ſi ſint pauperes, & miſerabiles, adhuc tamen eis eſt iniungenda, & ſufficeret, ſi vnius oboli tantùm iniungeretur.

b Eleemoſyna eſt iniungenda, & quanta pauperibus.

Tertio (*c*) Notandum, quod Confeſſio iſtorum Oratorum debet audiri ſeparatim, ſicut ſeparatim abſoluendi, & diſpenſandi ſunt, & ſicut forma abſolutionis ſeparatim datur, ſic, & diſpenſatio; quamuis ipſa diſpēſatio immediatè poſt vtriuſque Latorum confeſſionem, & abſolutionem dari poſſet, ſi ſecretè poſſet fieri abſque admiratione, & ſcandalo, proferendo formã diſpēſationis pro vtroq; in plurali.

c Oratorũ Confeſſio debet ſeparatim audiri, & ipſi ſeparatim ſunt abſoluendi & diſpenſandi.

His

His notatis, poſt abſolutionem à cenſuris, & à peccatis in forma ſolita, & conſueta, Confeſſarius proferat formam diſpenſationis, ſcilicet:

Forma abſolutionis, & diſpenſationis.

Inſuper authoritate Apoſtolica, mihi ſpecialiter delegata, diſpenſo tecum, ſuper impedimento ex inceſtuoſa copula, quam cum tua conſanguinea, ſeu affine habuiſti, proueniente, vt præfato impedimento non obſtante, matrimonium cum illa ad formam litterarũ diſpenſationis, quam à Sede Apoſtolica obtinuiſti, contrahere licitè poſſis, & valeas. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.

CAP. V.

De Formula abſolotionis, & diſpenſationis litterarum Sac. Pœnitentiariæ, quæ conceduntur Pænitentibus, qui vigore diſpenſationis à Dataria ſubreptitiè, vel obreptitiè obtẽtæ ſuper publico impedimento, matrimonium inualidè contraxerunt.

IN ſuperiori Cap. dictum eſt de formula, quando agitur de matrimonio cõtrahendo, nunc, quando iam eſt contractum, & ſequens erit formula.

For-

Digitized by Google

Formula diſpenſationis de contracto ſuper impedimento reticito in Dataria:

Leander, &c.

*DIſcreto Viro Confeſſori &c. Pro parte Viri, & mulieris Latorum præſentium Nobis oblata petitio continebat, quod ipſi aliàs vigore litterarum diſpenſationis ſuper impedimento tertij conſanguinitatis, ſeu affinitatis gradus, quo ſunt coniuncti; ſeu ſe attinent, à Sede Apoſtolica obtentæ, tacita tamen in dictis litteris carnali copula inter eos priùs ſequuta, matrimonium inter ſe publicè in facie Eccleſiæ contraxerunt; & ſucceſſiuè conſummarunt. Cum autem; ſicut eadem petitio ſubiungebat, diſpenſatio ob carnalem copulam huiuſmodi in litteris non expreſſam, quæ occulta eſt fuerit inualida; & propterea latores in dicto matrimonio remanere nequeant abſque noua Sedis Apoſtolicæ diſpenſatione; Ideò ad euitanda ſcandala, quæ, ſi diuortium fieret inter eos, veroſimiliter exorirentur, ac pro ſuæ conſcientiæ quiete, cupiunt à præmiſſis; de quibus plurimum dolent abſolui, ſecumque deſuper diſpenſari. Quare ſupplicarunt &c. Nos igitur &c. Diſcretioni tuæ committimus, quatenus, ſi eſt * ita*

dictos

*dictos Latores, audita prius eorum * Sacramentali Confeſſione, à quibuſuis ſententijs, cenſuris, & pœnis Eccleſiaſticis, quas propter præmiſſa quomodolibet incurrerũt, inceſtu, & exceſſibus huiuſmodi abſoluas hac vice in forma Eccleſiæ conſueta, iniuncta eis pro modo culpæ Pœnitentia ſalutari † quodque faciant eleemosynam arbitrio tuo in pauperũ alimenta diſtribuendo, & alijs, quæ de Iure fuerint iniungenda. Demum, dummodo impedimentum, ex inceſtuoſa cognitione præfata proueniens, occultum * ſit, & aliud Canonicum * non obſtet, cum eiſdem Latoribus, quòd, præmiſſis non obſtantibus, matrimonium inter ſe, de nouo ſecretè ad euitanda ſcandala contrahere, & in eo poſtmodum remanere licitè valeant, miſericorditer diſpenſes; prolem ſuſceptam ſi qua ſit, & ſuſcipiendam, exinde legitimam decernendo in foro conſcientiæ in ipſo actu * Sacramentalis Confeſſionis tantum, & non aliter &c.*

a Notanda circa hanc formulam.

In (*a*) iſta formula præter ea, quæ notata ſunt in antecedentibus Capitibus circa clauſulas, ſequentia notanda erunt.

b Inceſtuoſi incurrent excommunicationem.

Primo (*b*) notandum, quod iſti Latores cẽſuras Eccleſiaſticas in Clemẽtina prima de conſanguinitate, & affinitate incurrerunt, & propterea à cenſuris abſoluuntur, quod non exprimitur in antecedenti formu-

mula ex eo, quod non contraxerint.

Secundo (*a*) notandum, quod etiam iſti Latores ſunt obligandi ad eleemoſynam iuxta, quod dictum eſt in antecedenti formula in §. ſecundo notandum.

a Cum diſpenſantur ſunt obligandi ad Eleemoſynam.

Tertio (*b*) notandum, quod iſti Latores debent moneri à Confeſſario, vt renouent conſenſum; in qua renouatione nõ erit difficultas, ſicut, quando vna pars eſt conſcia, & altera ignara, vt dictum eſt in *Cap. tertio huius ſecundæ partis circa finem*; Nam ambo iſti Latores ſunt rei, & ſic poterunt de facili induci ad præſtandum denuò conſenſum, vt iterum ſecretè inter ſe, nullis teſtibus, nec Parocho præſentibus, ſublato tamen prius per diſpenſationem impedimento. Poſſunt tamen coram proprio Confeſſario, quando fieri commodè abſque periculo, quod detegatur eorum delictum, huiuſmodi conſenſum præſtare.

b Ab ipſis eſt renouandus conſenſus, & matrimonium de nouo celebrandum coram Confeſſario ſi fieri poteſt commodè.

Quarto (*c*) monendi ſunt Pœnitentes à Confeſſario, vt à copula carnali abſtineant, niſi prius huiuſmodi matrimoniũ per mutuum conſenſum contrahant, ne fornicationi ſubiaceant, matrimonio ſic per nouum conſenſum non contracto.

c Debent abſtinere à copula, donec per renouationem conſenſus matrimonium de nouo contraxerint.

His notatis, erit formula diſpenſationis poſt datam abſolutionem ſolitam, & conſuetam à cenſuris, & à peccatis, vt ſequitur.

d Forma diſpenſationis de contracto poſt abſolutionem Sacramẽtalem danda.

Inſuper (d) authoritate Apoſtolica mihi

ſpecia-

ſpecialiter delegata diſpenſo tecum ſuper impedimento ex inceſtuoſa cognitione in litteris diſpenſationis cuius vigore contraxiſti, non expreſſa proueniente; denuò matrimonium cum illa contrahere, renouato conſenſu, & conſummare, ac in eo remanere licitè poſſis, & valeas. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.

Pariter eadem (a) authoritate Apoſtolica prolem, ſi quam ſuſceperis, & ſuſcepturus ſis legitimam eſſe, & fore decerno, & declaro, In nomine Patris & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.

CAP. VI.

De Formula diſpenſationis pro ijs, qui factis proclamationibus in Eccleſia fieri ſolitis, & nullo detecto, ſeu denunciato impedimento, exiſtentes tamen conſanguinei, vel affines in aliquo gradu prohibito publicè in facie Eccleſiæ matrimonium contraxerunt, & conſummarunt.

HVius diſpenſationis litterarum formula ſic extenditur.

For-

Formula Diſpenſationis pro Conſanguineis, uel affinibus qui ignorantes gradum prohibitum matrimonium contraxerunt poblicationibus in Eccleſia factis.

Leander &c.

DIſcreto Viro Confeſſario &c. Pro parte Viri, & Mulieris Latorum præſentium Nobis oblata petitio continebat, quod ipſi aliàs factis proclamationb. in Eccleſia fieri ſolitis, & nullo detecto, ſeu denunciato impedimento, quominus poſſent inter ſe matrimonium contrahere, illud publicè in facie Eccleſiæ contraxerunt, & ſucceſſiuè consũmarunt, deinde ſecretè reſciuerũt, ſe tertio conſanguinitatis, ſeu affinitatis gradu eſſe cõiunctos, ſeu ſe attinere, & forsã in carnali copula perſeuerarunt. Cũ autẽ ſicut eadẽ petitio ſubiungabat dicti latores ob impedimentum ex præfato tertio gradu huiuſmodi prouenieus, quod occultum remanet, in dicto matrimonio abſque Sedis Apoſtolicæ diſpenſatione remanere nequeant; Ideò ad euitanda ſcandala, quæ ſi diuortium fieret inter eos, veroſimiliter exorirentur, ac pro ſuæ conſcientiæ quiete cupiunt Latores à præmiſſis, de quibus plurimum dolent abſolui, ſecumque deſuper diſpenſari.

Qua-

*Quare ſupplicarunt &c. Nos igitur &c. Diſcretioni tuæ committimus, quatenus * ſi ita eſt, dictos Latores, audita * priùs eorum Sacramentali Confeſſione à quibuſuis ſẽtentijs, cẽſuris, & pœnis Eccleſiaſticis, quas propter præmiſſa quomodolibet incurrerunt, inceſtu, & exceſſibus huiuſmodi abſoluas hac vice in forma Eccleſiæ conſueta, iniuncta pro modo culpæ Pœnitentiaria Salutari, & alijs, quæ de Iure † fuerint iniungenda. Demum, dummodo impedimentum ex præfato tertio gradu huiuſmodi proueniens * occultum ſit, & * ſeparatio inter eos fieri non poſſit abſque ſcandalo, aliudque * Canonicum non obſtet, cum eiſdem Latoribus, quod pręmiſſis non obſtantibus, matrimonium inter ſe, de nouo ſecrete ad euitanda ſcandala contrahere, & in eo poſtmodum remanere licitè valeant, miſericorditer diſpẽſes: prolẽ, ſuſceptã ſi qua ſit, & ſuſcipiendã exinde legitimam decernendo in foro conſcientiæ &c. Ita quod &c. Nullis &c. vt in præcedentibus formulis.*

g Forma legitimationis prolis.

In executione gratiæ huiuſmodi litterarum omnia notata, & conſiderata in formulis præcedentibus præſertim Cap. ſecundi, & tertij, notanda, & conſideranda erunt, & hic tantummodo repetendum, quod dictum fuit in primo Cap. iſtius partis littera G. ſcilicet, quod prudens

Digitized by Google

dens (*a*) Confeſſarius, Parochi, & Ordinarij locorum aduertant, quod, quando matrimonium iam contractum eſt, & per aliquem, ſeu per aliquos denunciatur impedimentum, quod occultum remanſit, non ſint faciles ad illud publicandum per publicam ſeparationem, ſed ſilentio impoſito denuncianti, ſeu denunciantibus, & facta ſecretè ſeparatione, ſi ſint in mala fide, ſi verò in bona fide relinquant illos in huiuſmodi bona fide, & interim ſcribāt Eminentiſſimo Domino Maiori Pœnitentiario Romam modo, quo in fine operis notatur ad effectum, vt mittat facultatem diſpenſandi ſuper impedimento occulto adhuc remanente, quamuis ſecretè denunciato, quia Eminentiſſimus Maior Pœnitentiarius mittet facultatem, & de opportuno remedio gratis prouidebit, abſque eo, quod publica ſeparatio cum ſcandalo, & animarum miſerabilium detrimento fiat. a Quid Confeſſarius, Parochi, & locorum ordinarij agere debēt in iſtis caſibus.

His præmiſſis forma diſpenſationis poſt datam abſolutionem à cenſuris, & à peccatis in forma ſolita, erit.

Inſuper (*b*) *authoritate Apoſtolica mihi ſpecialiter delegata diſpenſo tecum ſuper impedimento tertij gradus affinitatis, vt illo non obſtante cum tua putata coniuge, præuia renouatione prioris conſenſus, matrimonium ſecretè inter te, & ipſam contrahere,* b Forma diſpēſationis huius formulæ.

G *& con-*

Digitized by Google

& conſumare, ac debitum coniugale exigere. & reddere licitè valeas. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.

Et pariter eadem authoritate Apoſtolica prolem ſuſceptam. ſi qua ſit, & ſuſcipiendam legitimam eſſe, & fore decerno, & declaro. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.

APPENDIX.

a Vtraque pars eſt abſoluenda, & diſpēſanda, quādo vtraque pars eſt conſcia impedimenti.

Primo (a) notandum eſt tam in iſta forma diſpenſationis huius formulæ, quam in omnibus alijs formis præcedentium capitum, quod ſicuti vtriuſque partis præmittenda eſt Confeſſio Sacramentalis, & vtrique ſeparatim danda eſt diſpenſatio. Ita etiam vtriq; parti ſeparatim danda eſt diſpēſatio. Vnde vbi dicitur, matrimoniũ cũ tua putata Coniuge reſpectu Viri, erit dicẽdum reſpectu Mulieris cũ tuo putato Coniuge, & pariter quando vna tantum pars eſt conſcia impedimenti, forma, quãuis præſcripta pro parte Viri, debet adaptari Mulieri, quando ipſa ſolummodo eſt conſcia impedimenti.

b Hæc formula datur in exemplum pro alijs formulis.

Secundo (b) notandum eſt, quod ſupradicta formula ponitur pro exemplo aliarum formularum litterarum, quæ expediuntur à Sacra Pœnitentiaria in materijs ſimilium diſpenſationum, vt eſſet diſpenſatio, quæ datur ijs, qui matrimonium cũ impedimento occulto cognationis ſpiritualis,

tualis, non detecto in denunciationibus.

CAPVT VII.

De Formula litterarum, quæ expediũtur pro ijs, qui matrimonium contrahere deſiderant, vel iam contraxerunt cum impedimento criminis occulto.

CVm plura ſint Criminis impedimenta, ex quo plures extendendæ eſſent formulæ; attamen, vt breuitati conſulamus, duæ tantum extendentur.

Formula pro ijs, qui præcedente adulterio, & fide data, matrimonium contrahere deſiderant.

Leander &c.

DIſcreto Viro Confeſſori. Proparte Viri, & Mulieris Latorum præſentium Nobis oblata petitio continebat, quòd ipſi aliàs viuente adhuc alia Latoris coniuge ſe carnaliter cognouerunt, ſibique fidem inuicem dederunt de matrimonio inter ſe contrahendo, ſi Latoris Vxor præmoreretur, qua modo præmortua, neutro tamen Latorum in eius morte machinante, matrimonium inter

ſe contrahere deſiderant. Cum autem, ſicut eadem petitio ſubiungebat, impedimentum ex præmiſſis proueniens occultum ſit, & niſi matrimonium inter Latores contrahatur, periculum immineat ſcandalorum, vel perſeuerantia in peccato; Ideò ad hæc vitanda, ac pro ſuæ conſcientiæ quiete cupiunt à præmiſſis, de quibus plurimum dolent per Sedem Apoſtolicam abſolui ſecũque deſuper diſpenſari. Quare ſupplicarunt &c. Nos &c. Diſcretioni tuæ committimus, quatenus * ſi eſt ita dictos Latores à quibuſuis ſententijs, cenſuris, & pœnis Eccleſiaſticis, quas propter præmiſſa quomodolibet incurrerunt, adulterio, fide data, & exceſſibus huiuſmodi abſoluas hac vice in forma Eccleſiæ conſueta, iniuncta eis pro modo culpæ Pœnitentia ſalutari, & alijs, quæ de ✠ Iure fuerint iniungenda. Demum dummodo impedimentum præfatum * ſit occultum, & niſi matrimonium inter Latores contrahatur periculum* immineat ſcandalorum, vel perſeuerantiæ in peccato, cum eiſdem Latoribus, quod præmiſſis non obſtantibus, matrimonium inter ſe publica, ſeruata forma * Conc. Trid. contrahere, & in eo poſtmodum remanere licitè valeant miſericorditer diſpenſes, prolem ſuſceptã (non tamen ex adulterio cõceptã) & ſuſcipiẽdã ex inde legitimã nunciando in foro conſcientiæ &c. Ita quod &c.

& c. Nullis & c. Vt in præcedentibus formulis.

In explicatione iſtius formulæ pariter erunt notādæ Clauſulæ; vt in formula Cap. ſecundi, & tertij huius partis, & nihil aliud notandum, & obſeruandum præter Clauſulam -- *Periculum ſcandalorum, vel perſeuerantiæ in peccato*; Per (a) quam Clauſulam inſinuatur Confeſſario Sacram Pænitentiariam diſpenſare non copulatiuè, & propter periculum ſcandalorum, & perſeuerantiæ in peccato, ſed diſiunctiuè, ita vt ſufficiat vna ex iſtis cauſis.

a Periculum ſcādalorū, vel perſeuerātia in peccato ſunt cauſæ diſiunctiuè ſufficientes ad diſpēſationem concedendam.

Forma huius diſpenſationis pòſt àbſolutionem à cenſuris, & peccatis in forma conſueta, erit ſequens.

Inſuper (b) authoritate Apoſtolica mihi ſpecialiter delegata diſpēſo tecum ſuper impedimento criminis ex adulterio, & fide data proueniente, vt illo non obſtante cum muliere correa matrimonium publicè, ſeruata forma Conc. Trid. contrahere, & conſuſummare, debitumque coniugale exigere, & reddere licitè poſſis, & valeas. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.

b Forma diſpenſationis huius formulæ.

Pariter eadem (c) authoritate Apoſtolica prolem ſuſceptam, non tamen in adulterio conceptam, & ſuſcipiemdam, legitimam fore nuncio, & declaro. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.

c Forma legitimationis prolis.

Digitized by Google

Formula litterarum diſpenſationis pro ijs, qui cum occulto impedimento criminis contraxerunt.

Leander &c.

*DIſcreto Viro Confeſſori. Pro parte Viri, & Mulieris Latorum præſentium Nobis oblata petitio continebat, quod ipſi aliàs viuente alia Latoris Vxore, ſe carnanaliter cognouerunt, fidemque ſibi inuicem dederunt de matrimonio inter ſe contrahendo, ſi dicta Vxor præmoreretur, qua deinde præmortua neutro tamen Latorum in eius morte machinante, matrimonium inter ſe publicè in facie Eccleſiæ contraxerunt, & ſucceſſiuè conſummarunt. Cum autem, ſicut eadem petitio ſubiungebat, dicti Latores ob impedimentũ ex præmiſſis prouenieus, quod occultum eſt in dicto matrimonio remanere nequeant abſque Sedis Apoſtolicæ diſpenſatione, ad euitanda ſcandala, quæ, ſi diuortium fieret inter ſe veroſimiliter exorirentur ac pro ſuæ conſcientiæ quiete cupiunt à præmiſſis, de quibus plurimum dolent, abſolui, ſecumque deſuper diſpenſari. Quare &c. ſupplicarunt &c. Nos &c. Diſcretioni tuæ committimus, quatenus * ſi eſt ita, dictos Latores audita * prius eorum Sacramentali*

Con-

*Confeſſione, à quibuſuis ſententijs, cenſuris & pœnis Eccleſiaſticis, quas propter præmiſſa quomodolibet incurrerunt, adulterio. fide data, & exceſſibus huiuſmodi abſoluas hac vice in forma Eccleſiæ conſueta, iniuncta eis pro modo culpæ graui Pœnitentia ſalutari. & alia, quæ de † Iure fuerint iniungenda. Demũ dũmodo impedimentũ præfatũ * occultum ſit * & ſeparatio inter Latores fieri non poſſit abſque ſcandalo, cùm eiſdem Latoribus de nullitate prioris conſenſus certioratis, quod, præmiſſis non obſtantibus, matrimonium inter ſe de nouo ſecretè ad euitanda ſcandala contrahere, & in eo poſtmodum remanere licitè valeant, miſericorditer diſpenſes, prolem ſuſceptam, ſi qua ſit (non tamen in adulterio conceptam) & ſuſcipiendam exinde legitimam decernendo in foro conſcientiæ. Ita quod &c. Nullis &c. vt in antecedentibus formulis.*

In iſta formula pariter erunt notandæ, & conſiderandæ Clauſulæ, quæ fuerunt notatæ, & conſideratæ in Cap. ſecundo, & tertio huius ſecundæ partis.

Forma huius diſpenſationis erit ſequens, poſt abſolutionem à cenſuris, & à peccatis.

Et (a) iuſuper authoritate Apoſtolica mihi ſpecialiter delegata diſpenſo tecum ſuper impedimento criminis, ex adulterio, & fide

a Forma diſpenſationis liter. ſupradictæ formulæ.

data proueniente, vt illo non obſtante matrimonium cum tua putata coniuge contrahere, conſummare, ac debitum coniugale exigere, & reddere valeas, & poſſis. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus *Sancti. Amen.*

Pariter eadem authotitate Apoſtolica prolem, ſiquam ſuſceperis (non tamen ex adulterio conceptam) & quam ſuſcepturus es legitimam eſſe, & fore decerno, & declaro. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus *Sancti. Amen.*

APPENDIX.

a Aliæ formulæ circa impedimēta criminis non differunt niſi in Pęnitētijs iniungendis.

NOn extendũtur aliæ formulæ, & formæ circa impedimentum criminis; Nam aliæ formulæ differunt tantummodo in Pęnitentijs iniungendis à Confeſſarijs, conſiderata grauitate criminis; Quæ pænitentiæ quomodo moderandæ ſint, ſatis dicitur in Introductione in principio huius libri præſertim cap. tertij, & formulæ facilè poterunt adaptari materiæ prudentia Confeſſarij.

CAP.

Digitized by Google

CAP. VIII.

Pro eo, qui contracto, & conſummato matrimonio, conſanguineam Vxoris, ſiue in primo, ſiue in primo, & ſecundo, ſiue in ſecundo gradu tantum carnaliter cognouit.

QVamuis ſuper impedimento occulto affinitatis ſuperuenientis, ad effectum petendi debitum coniugale, poſſint Ordinarij locorum, & omnes priuilegium ad id habentes, diſpenſare; ponitur tamen ſequens formula qua vtitur Sacra Pænitentiaria ad diſpenſandum cum ijs, qui ad illam ſolēt recurrere, vt & Confeſſarij, quibus litteræ committuntur ſciant quid agere poſſint in executione gratiæ, & inſuper Ordinarij locorum, & priuilegium habentes, ſe conformando ſacræ Pænitentiariæ, huiuſmodi diſpenſationes prudenrer concedant.

Formula litterarũ diſpenſationis affinitatis ſuperuenientis matrimonio.

Leander &c.

DIſcreto Viro Confeſſario &c. Pro parte Viri Latoris præſentium Nobis oblata petitio continebat, quod ipſe veſana libidine ductus, Sororem ſuæ propriæ Vxoris carnaliter cognouit; propter quod debitum

coniu-

Digitized by Google

*coniugale petendi ius amiſit. Cum autem, ſicut eadem petitio ſubiungebat dictus Lator de tam enormis libidinis exceſſu, qui occultus eſt, plurimum doleat, & debitum coniugale exigere licitê poſſe deſideret; Ideò pro ſuæ conſcientiæ quiete cupit per ſedem Apoſtolicam abſolui, ſecumque deſuper diſpenſari. Quare &c. Nos &c. Diſcretioni tuæ committimus, quatenus, * ſi eſt ita dictum Latorem audita prius eius * Sacramentali Confeſſione* poſtquam omnem recidiuæ conuerſationis occaſionem abſtulerit, ab Inceſtu, exceſſibus huiuſmodi abſoluas hac vice in forma Eccleſiæ conſueta iniuncta ei pro tam enormis libidinis exceſſu graui Pœnitentia ſalutari ✠ ac Confeſſione Sacramentali ſemel quolibet mēſe per tēpus arbitrio tuo ſtatuendum, & aliis quæ de Iure fuerint iniungenda; ipſumque Latorem in dicto matrimonio remanere, & debitum coniugale reddere poſſe, & debere declares; & tamen, ſi de Latoris incontinentia probabiliter timēdum ſit, dummodo impedimentum ſuperuenientis affinitatis huiuſmodi * occultum remaneat, cum eodem Latore, vt præmiſſis non obſtantibus, idem debitum coniugale etiam exigere licitè valeat, miſericorditer diſpenſes in foro conſcientiæ. Ita quod &c. Nullis &c.*

In executione gratiæ huiuſmodi litterarum notanda, & conſideranda ſunt omnia

nia ea, quæ notata, & conſiderata ſunt in præcedentibus cap. & formulis huius ſecundæ partis, præſertim circa occultum, quia, ſi publicum, eſſet recurrendum ad Datariam.

Circa grauem Pænitentiam ſalutarem iniungendam.

Circa Sacramentalem Confeſſionem imponendā ſemel in menſe à Confeſſario.

Circa ablationem occaſionis recidiuæ cōuerſationis iam ſatis dictum eſt in cap. ſecundo, & tertio huius ſecundæ partis in explicatione Clauſularum.

Forma diſpēſationis litterarum ſupradictarum poſt abſolutionem à cenſuris, & à peccatis erit ſequens.

Et [a] *inſuper authoritate Apoſtolica mihi ſpecialiter delegata, diſpenſo tecum, vt non obſtante affinitate, quam contraxiſti cum tua Vxore ex illicita copula à te habita cum eius Sorore, debitū coniugale à tua Vxore etiam exigere licitè poſſis, & valeas. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.*

a Forma diſpenſationis danda poſt abſolutionem.

Et pariter eadem authoritate Apoſtolica declaro te, non obſtante præfata affinitate ſuperueniente, in matrimonio cum tua Vxore remanere illique debitum coniugale reddere poſſe, & debere. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti Amen.

FINIS SECVNDÆ PARTIS.

Digitized by Google

PARS TERTIA

De Formulis abſolutionum, diſpenſationum, rehabilitationum, & fructuum condonationem.

CVM finis iſtius manuductionis, ſeu compendij ſit tantum tradere modum faciliorem executionis gratiarum, ſeu Breuium, quæ à Sacra Pænitentiaria emanarunt. Ideò breuiter principaliores formulæ prædictarum gratiarum extenduntur, & declarantur.

CAPVT I.

Vbi notantur aliqua his materijs communia, &

a Sacra Pœnitentiaria abſoluere. & abſolui mandare, tam in publicis, quam in occultis.

PRimo (*a*) quod, quando agitur de abſolutione tantum à cenſura aliqua, & culpa Sedi Apoſtolicæ, & Ordinarijs locorum reſeruata, ſolet Sacra Pænitentiaria, cum ad id facultatem habeat, abſoluere Pænitentes, ſeu mandare abſolui tam per

Con-

Confeſſarios ſimplices, quam per Ordinarios locorum non ſolum in occultis, ſed etiam in publicis (*a*) Cum hac tamen differentia, quod, quando caſus ſunt publici, & deducti, ſeu deducendi de facili ad forum ipſius Ordinarij, tunc committit facultatem ipſis ordinarijs, dirigendo illis Breuia.

a Occultos Cõfeſſarijs ſimplicibus, & publicos committit Ordinarijs.

Notandum ſecundo, (*b*) quod, quando agitur de abſolutione, & diſpenſatione, aut de abſolutione, & rehabilatione, & condonatione, tunc Sacra Pænitentiaria non ſolet ratione defectus facultatis abſoluere, & diſpenſare, rehabilitare, & condonare, niſi caſus ſint occulti, & Breuia, quæ (*c*) ſuper his materijs expediuntur, vt plurimùm Confeſſarijs committuntur, & [*d*] quãdoque etiam Ordinarijs locorum, vt Confeſſarijs pro ſoro conſcieniiæ, & in ipſo actu Sacrameutalis Confeſſionis, & non aliter, & cum Clauſula -- *dummodo delictum ſit occultum*.

b Diſpenſat, rehabilitat, & cõdonat in occultis tantum.

c Tunc cõmittit Confeſſarijs.

d Aliquando etiam Ordinarij

Notandum tertio, quod caſus [*e*] publici, in quibus, vt plurimum recurritur ad Sacram Pænitentiariam ſunt duo. Primus (*f*) eſt, quando quis publicè manus violentas, ſiue percutiendo, ſiue occidendo, in Clericum, ſeu Sacerdotem, ſeu Religioſum iniecit. Secundus eſt quando quis pugnauit, vel aſſiſtens quomodolibet complex fuit in publico Duello. In his itaque, & ſimilibus caſibus [exceptis caſibus publicis

e Caſus publici, in quibus ad Sacram Pœnitentiariam recurritur.

f Iniectio manuum violenta in Clericum, & duellum.

blicis Immunitatis Eccleſiæ, in quibus eſt recurrendum ad Sacram Congregationẽ Immunitatis, & in alijs, quæ ad S. Officiũ pertinent] ſemper Breuia Sacræ Pænitentiariæ diriguntur Ordinario loci, in cuius Diœceſi commiſſum eſt delictum.

a Circa abſentem pænitentẽ quomodo ſe gerat ſacra pænitentiaria.

Notandum quarto [*a*] quod in iſtis caſibus publicis litteræ Sacræ Pænitentiariæ duobus modis diriguntur. Primus modus eſt, quando Pænitens eſt abſens, & ad Curiam accedere nequit. Tunc enim committitur facultas abſoluendi ipſi Ordinario. Secundus (*b*) modus eſt, quando Pænitẽs accedit ad Vrbem, tunc enim maior Pænitentiarius committit facultatem alicui ex Pænitentiarijs minoribus trium Baſilicarum Sancti Ioannis in Laterano, S. Petri, & Sanctæ Mariæ Maioris; A quo [*c*] dum eſt abſolutus poſtea [ſi per ſe, & non miſſus ab Ordinario venit] mittitur, ſi verò miſſus ab ordinario venit, remittitur abſolutus ad ipſum Ordinarium.

b Quomodo circa præſentem.

c Quid ſit mitti, aut remitti.

d Accedere non valenti ad Vrbẽ percuſſori Clerici quid cõcedatur in occultis.

Notandum quinto, quod [*d*] quando quis pro graui, ſeu enormi percuſſione Clerici, vel mutilatione, vel occiſione nequit ex rationabilibus cauſis ad Sedem Apoſtolicam perſonaliter accedere, ſi caſus eſt occultus, tunc Confeſſario ſimplici litteræ diriguntur.

e Quid, & in publicis.

Notandum ſexto, quod [*e*) etiam ſi caſus ſit publicus, ſi Reus neque ad Sedem Apoſtolicam, neque ad Ordinarium tutum

tum acceſſum habeat, & reperiatur in loco, vbi non habeatur pro publicè excommunicato, tunc prouidetur Animæ ſaluti Pænitentis abſque præiudicio Ordinarij, & partis, & Breuia diriguntur Confeſſarijs.

Vnde iuxtà[a]prænotata hic primo agetur de modo executioni demandandi litteras Sacræ Pænitentiariæ, quando ſacultas abſoluendi Pænitentes abſentes ipſi Ordinario committitur. Secundo agetur de modo, quo mittitur, & remittitur Pænitens abſolutus, & quid cum eo, tunc agere debeat Ordinarius. Tertio tractabitur de litteris, quæ ipſis Confeſſarius in caſibus *nu.* 5. *&* 6. poſitis diriguntur. Quarto de diſpenſationibus in occultis. Quinto de rehabilitationibus. Sexto de fructuum condonationibus ſimiliter occultis.

a Diuiſio capitum huius tertiæ partis.

CAP.

CAP. II.

De abſolutione ab iniectione publica manum violentarum, ſiue percutiendo, ſiue vulnerando, ſiue mutilando, ſiue occidendo Clericum, aut Sacerdotem, aut Religioſum pro non valente accedere ad Vrbem.

Formula litterarum, quæ à Sacra Pœnitentiaria expediuntur pro eo, qui publicè manus violentas in Clericos iniecit.

Venerabili in Chriſto Patri Epiſcopo Sutrino, ſiue eius Vicario in Spiritualibus generali.

Leander &c.

MIſeratione Diuina Tituli S. Petri in Monte Aureo S. R. E. P. Cardinalis Colloredus ſalutem, & ſinceram in Domino charitatem Pro parte Antonij de Amatis Diœceſis Sutrinæ Latoris præſentiũ Nobis oblata petitio continebat, quòd ipſe alias in publica platea præfatæ Ciuitatis manus violentas in Clericum Franciſcum de

tc

*Curtijs, illum præſertim lethaliter in Capite vulnerando, iniecit. Propter quod Lator excommunicationem incurrit, & incurriſſe à vobis forſan per publicos Cedulones declaratus fuit. Cum autem, ſicut eadem petitio ſubiungebat, dictus Lator de præmiſſis plurimum doleat; ad Vrbem verò pro abſolutione deſuper obtinenda perſonaliter accedere nequeat ob timorem Curiæ; Ideò pro ſuæ conſcientiæ quiete cupit per Sedem Apoſtolicam abſolui. Quare ſupplicauit humiliter, vt ſibi ſuper his de opportuno remedio prouidere dignaremur. Nos igitur, qui Pœnitentiariæ Domini PP. curam gerimus, huiuſmodi ſupplicationibus inclinati authoritate Apoſtolica ſpecialiter Nobis conceſſa circumſpectioni veſtræ committimus, quatenus, * ſi eſt ita, dictum Latorem, poſtquam præfato Clerico, ſi non dum ſatisfecit, * ſatisfecerit, vel per eum non ſteterit, quominus arbitrio veſtro ſatisfaciat competenter, ab Excommunicationis ſententia, quam propter præmiſſa quomodolibet incurrit, ſiue per Vos, ſiue per Confeſſorem à Vobis ad id ſpecialiter deputandum, abſoluatis hac vice in forma Eccleſiæ conſueta, iniuncta ei pro modo culpæ ✠ Pœnitentia ſalutari, quodque ad Vrbem ☙ quam primum poterit perſonaliter accedat, & alijs, quæ de iure ✠ fuerint*

H iniun-

iniungenda. Ita tamen, vt ſi Lator ſententiæ, ſiue Ordinationi &c. veſtræ ſuper præmiſſis forſan latæ, ſeu ferendæ, parere, & ad Vrbem, vt &c. præfertur, venire contempſerit, in dictam excommunicationem relabatur eo ipſo, Datum &c.

Generales Clauſulæ obſeruandæ ab Ordinario in litteris datis ad eum pro non valente accedere ad Vrbem.

IN executione gratiæ huiuſmodi Litterarum erunt ab Ordinario locorum obſeruandæ ſequentes Clauſulæ.

a Veritas impedimenti non accedendi.

Primo (a) debet aduertere, & examinare veritatem, ac ſufficientiam impedimenti, quod Pęnitens habet non accedendi ad Vrbem.

b Quibus ſatiſfactio.

Secũdo debet aduertere (b) hanc Clauſulã, quę eſt in his Verbis. *Poſtquã præfato Clerico * ſi non dum ſatisfecit, ſatisfcerit, vel per eum non ſteterit, quominus arbitrio veſtro ſatisfaciat competenter* -- Illam enim Clauſulam debet equidem Ordinarius, quantum poterit adimplere. At ſi impoſſibilis ſit Pęnitenti eius executio, vel in totum, vel in partem, non debet propterea ipſi abſolutionem, aut omninò negare, aut diutius, quam par eſt, differre iuxta dicta in Introductione ante primam partem *cap. 3. in fine littera HH.*

Qua-

Quare debet ad ſubiunctam Clauſulam attendere, vbi dicitur [a] *vel per eum non ſteterit, quominus arbitrio veſtro ſatisfaciat competenter* -- Vbi notandum, quod arbitrium Epiſcopi in aſſignanda ſatisfactione facienda à Reo, debet eſſe prudens, diſcretum, & eius poſſibilitati accommodatum, & ſi ſatisfacere non poterit, debet eſſe [b] contentus præſtito iuramento ſatisfaciendi, cum poterit, declarando ipſi, quod, ſi poſtea per ipſum ſtet, ne parti læſæ ſatisfaciat, & ordinarij ſententiæ non pareat, declarabit ipſum iterum incidiſſe in eandem excommunicationem ob non impletum præſtitum Iuramentum, & promiſſum. Interim etiam [c] poteſt Ordinarius, ſi velit non permittere ipſum haberi pro abſoluto in ipſo loco delicti propter ſcandalum, quod indè oriri poſſet, nondũ ſatisfacta parte. Itaque vtatur miſericordia Ordinarius in reum nõ contumacem, ſed cum tali moderatione, vt eius Animã à vinculo excommunicationis ſoluẽs, non det occaſionem ſcandali, & relaxatæ diſciplinæ Eccleſiaſticæ ſuſpicionẽ. Et ſic poteſt, ſi expedire iudicet monere Pęnitentem, quod datur ei abſolutio pro foro conſcientiæ tantum, itaut in loco, vbi habetur pro publicè excommunicato, non habeat ſe pro abſoluto, at ſe gerat, ac ſi eſſet excommunicatus.

At verò [d] ſi huiuſmodi abſolutio detur

a Si non potuit, aut non poteſt ſatisfacere, quid agendum.

b Debet exigere per Iuramentum quod ſatisfaciet ſub pœna reincidentiæ.

c Quid poteſt facere ordinarius donec pænitens ſatisfaciat.

d Abſolutio dãda à Confeſſario ſubdelegato, dãda eſt in Sacramentali confeſſione.

Digitized by Google

tur per ſubdelegatam facultatem à Confeſſario in Sacramentali Confeſſione,tunc [a] Confeſſarius poterit fidem facere de data abſolutione, & illam mittere ad ipſum Ordinarium,qui poterit eam reponere in Actis publicis Cancellariæ Epiſcopalis, & illius vigore per Decretum affixũ in locis publicis Pænitentem declarare abſolutum in foro fori, etiam cedulones affixos remouendo æque,ac ſi ab ipſo Ordinario, aut à perſona Eccleſiaſtica ab ipſo ſpecialiter deputata fuiſſet publicè abſolutus.

a Fides facienda ab ipſo Confeſſario de abſolutione data.

Forma(b) autẽ fidei in dictis caſibus ab huiuſmodi Cõfeſſarij faciẽda poſſet eſſe ſequens. *Ego NN. Confeſſarius deputatus ab Illuſtriſs. & Reuerendiſs. Domino Epiſcopo N. vigore litterarum Sacræ Pœnitentiariæ fidem facio, qualiter audiui confeſſionem Sacramentalem NN. illique abſolutionem Sacramentalem impertitus ſum in forma Eccleſiæ conſueta non ſolum à peccatis, verum etiam ab excommunicatione, quam ipſe N. incurrit ob talem cauſam. In quorum fidem hoc ſcriptum dedi, in loco N. die — menſis — Anni &c. Ego NN. Confeſſarius Deputatus.*

b Forma, ſeu exemplum fidei dandæ.

Et [c] notandum, vt dictum eſt ſupra, quod huiuſmodi delegatio poteſt dari Confeſſario alienæ Diœceſis, qui debet eſſe de approbatis ab Ordinario illius loci, in quo exiſtit.

c Poteſt cõfeſſarius alienæ Diœceſis delegari.

Ter-

Digitized by Google

Tertio [a] debet aduertere hanc Clauſulam *Iniuncta ei ✠ pro modo culpæ Pœnitentia ſalutari* -- vt ſcilicet eum ad nullam particularem pænitentiam iniungendam aſtringatur, talem iniungat, quæ magis eidem Ordinario conueniens videbitur, vt Ieiunia, preces Eleemoſynas ſecundum qualitatem perſonæ, & grauitatem delicti.

a Pęnitentia iniungenda.

Quarto [b] debet aduertere ſequentem Clauſulam, quæ eſt in his Verbis -- *Ita tamen, vt ſi Lator ſententiæ, ſiue ordinationi veſtræ ſuper præmiſſis forſan latæ, ſeu ferendæ parere ✠ contempſerit in dictam excommunicationem relabatur eo ipſo* -- c Circa cuius Clauſulæ executionem notandum eſt non intelligi, quod propterea Sacra Pænitentiaria velit obligare Pænitentes ad parendum ordinario in ipſis, quæ vel impoſſibile, vel valdè difficilè eſt præſtare; Nam v. g. ſi Ordinarius Reum in contumacia exiſtentem damnaſſet ad Triremes, vel eundem, etſi valde pauperem condemnaſſet ad ſolutionem grauiſſimæ ſummæ, in his caſibus non intelligitur habere locum prædicta Clauſula; ita quod, ſi prædictis ſententiis non pareret in eadem excommunicationem ſtatim relaberetur. Quia, cum prima ſententia ad Triremes ſit de pœna valde graui; altera verò de re impoſſibili reſpectu ad ſtatum pauperem Pęnitentis, eſſet obligare Pænitentes vltra vires naturæ. Vnde dicendū eſt ſenſū præ-

b Reus inobediens mandatis ſeu ſententiæ ordinarij in ea em excōmunicationem relabitur.

c Qualia debent eſſe mandata ordinarij, & qualis pœnitentis obedientia.

dictæ Clauſulæ eſſe quod Pænitens teneatur ſub pæna relabendi in eandem excommunicationem parere ſententiæ, & Ordinationi Ordinarij in ijs, quæ rationabliiter præſtare poteſt (a) prout reuera fuit deciſum à Sacra Congregatione Epiſcoporum, & Regularium in quadam Maceratenſi contra Epiſcopum Maceratensẽ, qui prætendebat, quòd ſi Pænitens, qui in contumacia fuit ab ipſo damnatus ad Triremes, infra certum tempus ſe non præſentaſſet, in eandem excommunicationẽ relaberetur. Quod, vt indiſcretum fuit à Sacra Congregatione reprobatum, & declaratus eſt Pænitẽs non relapſus. Ex quibus patet, quod ſi tam irrationabilia exigunt à Pænitentibus, hi tamen in foro cõſcientiæ non reincidnnt in excommunicationem; quandoquidem nemo dicitur cõtemnere parere, quando præſtare rationabiliter non poteſt, quod irrationabiliter præcipitur.

a Quid ſuper id fuit deciſum.

Et hæ quidem ſunt Clauſulæ communes omnibus litteris, quæ expediuntur pro violenta manuum in Clericum, Sacerdotem, aut Religioſum iniectione, iã ſequuntur alię particulares.

b Clauſulæ particulares pro clericida.

Quinto debet (b) aduertere circa Clericidam, quòd vltra iam notata in præcedentibus Clauſulis, iniungendã eſt Pænitẽtia recitandi officiũ mortuorum per quinquenniũ in tribus diebus cuiuslibet Hedoma-

domadæ, qui, ſi neſciat legere, poteſt hæc obligatio in alias preces commutari.

Sexto debet (*a*) aduertere circa Præsbytericidã, quod iſti, præter ſatisfactionẽ præſtãdã hæredibus occiſi, imponẽda eſt alia ſatisfactio, præſtãda Eccleſiæ, in qua Sacerdos occiſus intitulatus erat, vel pro ea Ordinario loci; quæ ſatisfactio, quando Pœnitens eſt diues debet eſſe pecuniaria, erogãda in vtilitatem ipſius Eccleſiæ, quando verò eſt pauper erit aliquando ſeruitium præſtandum ab ipſo Pænitente ipſi Eccleſiæ arbitrio ipſius Ordinarij, ſeruiẽdo quando tutè poterit, dictæ Eccleſiæ in aliquo officio ſeruili, & humili vt v.g. pulsãdo Campanas, verrendo Eccleſiam. Idem dic, ſi occiderit Prælatum, vel etiam Clericum beneficiatum alicuius Eccleſiæ.

a pro Presbytericida.

Septimo debet (*b*) aduertere quòd Præsbytericidis, & eis, qui mutilant Præsbyteros imponitur priuatio Feudorum, & Iuriſpatronatuũ, ſi quæ obtineat ab Eccleſia, ſeu in Eccleſia, in qua dictus Sacerdos intitulatus erat. Quæ pœna deducitur ex *cap. ad Aures, & cap. In quibuſdam de pœnis*. Idem dic, ſi occiderint, ſeu mutilauerint Prælatum, vel etiam Clericum beneficiatum alicuius Eccleſiæ.

b pœnæ à iure contra presbytericidas aut &c.

Octauo debet (*c*) aduertere, quando Præsbytericidis, & eorum liberis datur inhabilitas ad Beneficia Eccleſiaſtica in futurum obtinenda, niſi cum illis fuerit ſu-

c Liberi non verò Nepotes preſbytericidas ſunt inhabiles ad beneficia in futurũ obtinenda.

Digitized by Google

per hoc miſericorditer diſpenſatum, & quidem, quòad Homicidas, ergo multò magis, quòad Clericidas, & Præsbytericidas non eſt difficultas, quod, cum remaneant Irregulares, non ſint etiam conſequenter inhabiles, tam ad ordines, quam ad Beneficia. Quouerò ad liberos dictorum Præsbytericidarum, iſti propter delictum Patris remanent inhabiles ad Beneficia infuturum obtinenda ex *cap. in quibuſdam de pęnis*. Vbi nota, quod non priuãtur Beneficijs iam obtentis, ſed Beneficijs in futurum obtinendis, & Inſuper, cum ſimus in pænalibus, ſi attendantur verba, quibus vtitur Sacra Pænitentiaria nomine liberorum non veniunt Nepotes (Etſi Marcus Paulus attendens ad Verba dicti cap. *In quibuſdam* putet eos vſque ad quartam generationem comprehendi) *ex l. liberorum ff. de verbor. ſignific.*

a pœnitẽtia publica presbytericidi, & quæ.

Nono debet (*a*) aduertere, quod Præſbytericidis publicis imponitur quædam pænitentia publica, quæ temporibus noſtris, quibus refriguit feruor charitatis eſt ſatis difficilis in praxi; Nam iniungitur eis, quod per quinque Eccleſias illius loci, vbi tantum facinus perpetrarunt, nudi, diſcalceati, femoralibus, duntaxat retentis, virgam in manibus, & corrigiam, ſeu funem circa collum deferendo incedant, & ante fores, ſeu Ianuas Eccleſiarum præictarum à Præsbyteris earundem Pſalmum

Miſe-

Miſerere canentibus ſe verberari faciant, dum eo conuenit ad diuina maior Populi frequentia. Qua propter cum Ordinarij prudenter (*a*) videbunt non poſſe, & aliquando etiã ex rationabili cauſa non debere Pænitentes huic pænitentiæ, quæ perpetuam infamiæ notam ipſis, & eorum familijs infert, ſe ſubmittere, poterunt eis ſuadere, vt commutationem dictæ Pænitentiæ à Sacra Pænitentiaria obtineant, vel etiam ipſimet Ordinarij poterunt eas eis charitatiuè procurare. Sciendum autẽ, quod hæc Pænitentia non imponitur, ſi dicti præsbytericidæ ſint Clerici in Sacris conſtituti.

a illius pœnitẽtiæ commutatio peti poteſt in Sac. pœnitẽtiaria.

Decimo debet (*b*) aduertere, quod iſtis Præsbitericidis, quando non habent impedimentum proprium accedendi ad Vrbẽ imponitur eis inter alia, quod, quam primum poterint ad Vrbem ✠ perſonaliter accedere teneantur, cui obligationi, ſi ſatisfacere contempſerint, in dictam excommunicationem relabantur. Itaque cum ad Vrbem accedunt à Regente Sacræ Pænitentiariæ benignè recipiuntur, & mittuntur ad aliquem Pænitentiarium trium Baſilicarum, cui confitentur, & abſoluuntur, & fit eis in ſcriptis atteſtatio, quod paruerint mandatis Sacræ Pænitentiariæ, vt de hoc Ordinarijs conſtet, ex quo ✠ patet, quod Pænitentes non debet terreri, exiſtimando, quod in Vrbe ſit eis im-

b Præsbytericidæ tenentur quamprimum poſſunt ad Vrbem accedere, & quid agitur à Sac. Pœnitentiaria quando accedunt.

Digitized by Google

ponenda aliqua publica pæna.

a Quomodo ſit cõmutatio pœnitentiæ publicę ab Ordinario quando presbytericida non poteſt accedere ad Vrbem.

Notandum autem hic obiter, quod ſi huiuſmodi Pærsbytericidæ petant ob aliquam rationabilem cauſam ſibi commutari hanc obligationem accedendi ad Vrbem, ſic & pariter pœnitentiam illam publicam, de qua iam ſupra nu. 9. & obtineant ſuper hoc gratiam, ſeu litteras Sacræ Pęnitentiariæ, poterit Ordinarius, cui facultas committitur, commutare obligationem acceſſus ad Vrbem, ſi Pęnitens ſit diues, in Eleemoſinas prò rata expenſarum, quas feciſſet, ſi ad Vrbem acceſſiſſet. Si verò ſit pauper in aliam faciliorem peregrinationem, aliqua ieiunia, & preces. Item pariter pęnitentiam illam publicam, de qua ſupra dicto num. 9. commutare poſſet in ieiunia preces elemoſynas, & peregrinationes, habita ratione conditionis, ætatis, & facultatis Pęnitentis.

CAP. III.

De Formula litterarum Sacræ Pœnitentiariæ pro eo, qui ad Vrbem pro abſolutione ab excommunicatione incurſa ob manus violentas iniectas in Clericum acceſſit, & abſolutus ad Ordinarium mittitur.

CVM aliquis Clericum, vel Sacerdotem, vel Religioſum publicé percuſſit,

ſit, ſeu mutilauit, ſeu occidit, & propter ea excommunicationem incurrit, & forſan adhuc ab Ordinario loci per publicos Cedulones declaratus fuit incurriſſe, ſi talis ad Vrbem pro abſolutione obtinenda perſonaliter acceſſit, eamque ab vno ex Pęnitentiarijs minoribus trium Baſilicarum in vigore commiſſionis maioris Pęnitentiarij obtinuit, prædictus Pęnitens ſic abſolutus ſolet mitti, ſeu remitti cum litteris Sacræ Pęnitentiariæ ad ſuum Ordinarium quarum litterarum formula ſequens erit.

Formula ſuper huiuſmodi Caſu.

Venerabili in Chriſto Patri Epiſcopo Tiburtino, &c.

Leander &c.

Salutem, & ſinceram in Domino charitatem. Pro parte Franciſci de Turcis Tiburtinæ Diœceſis, Latoris præſentium, Nobis oblata petitio continebat, quod ipſe aliàs grauiter vulnerauit Sacerdotem Antonium Maladinum, propter quod Lator à Vobis excommunicatus declaratus fuit per publicos Cedulones. Cum autem dictus Lator de præmiſſis plurium doleat, & ad Vrbem pro abſolutione deſuper obtinenda perſona-

ſonaliter acceſſerit; Ideo pro ſuæ conſcientiæ quiete cupit per Sedem Apoſtolicam ad Vos abſolutus mitti. Quare ſupplicauit &c. Nos &c. authoritate Apoſtolica ſpecialiter Nobis conceſſa dictum Latorem ab excommunicationis ſententia, quam propter præmiſſa quomodolibet incurrit abſolutum hac vice in forma Eccleſiæ conſueta mittimus. Ita tamen, vt ſententiæ, ſiue ordinationi veſtræ ſuper præmiſſis latæ, ſeu ferendæ in ijs, in quibus adhuc parendum ſupereſt parere, ac prædicto Sacerdoti, ſi nondum ſatisfecerit, &c. ſatisfacere, quantum per ſe ſteterit, omnino debeat. Quod ſi ſatisfacere, ac reſpectiuè parere contempſerit in dictam excommunicationem relabatur eo ipſo. Datum &c.

Clauſulæ huius formulæ ſpeciales.

In executione gratiæ huiuſmodi litterarum plura ſunt notanda, & aduertenda ab Ordinarijs.

a Pœnitens abſolutus miſſus iterum ab Ordinario non debet abſolui.

Primo aduertere (*a*)debet Ordinarius hanc Clauſulam -- *Præfatum Latorem ad Vos in forma Eccleſiæ conſueta ab excommunicationis ſententia, quam propter præmiſſa incurrit abſolutum mittimus* -- Per quæ verba innuitur ſatis, Ordinarium non debere iterum abſoluere Pœnitentem, cum fuerit verè abſolutus ab ipſo maiori Pœnitentiario, Vicegerente ipſius Papæ, nam abſolutus ſemel à maiori non debet abſol-

ſolui à minori, & ſic malè faciunt Ordinarij non recipiendo illum abſolutum.

Secundo aduertere debet hanc Clauſulam, quæ eſt in his verbis -- *Ita tamen, vt ſententiæ, &c. ſiue ordinationi veſtræ ſuper præmiſſis forſan latæ, ſeu ferendæ, & in ijs, in quibus adhuc parendum ſupereſt, parere, ac præfato Clerico, ſeu Sacerdoti, ſi non dum ſatisfecit, quantum per ſe * ſteterit, ſatisfare omnino debeat* -- ſupra quam clauſulam aduertenda ſunt ea omnia, quæ capite præcedenti in ſecundo, & ſexto notandum ſuper eam diximus, & ea cum diſcretione, ibi requiſita obſeruanda. Hic tamen vlterius (*a*) aduertendum eſt, quod cum Pœnitens publicè peccauerit, ita publicè aliquam pœnitentiam peragere tenetur. Vnde habito reſpectu qualitatis Perſonæ poſſet Ordinarius imponere ei aliquam publicam pœnitentiam faciendam, vel in Eccleſia, vel in ipſa Cancellaria Epiſcopali, ſiue publicè veniam petendo ab ipſo Ordinario, ſeu à Clerico percuſſo, prout ſecundum Deum ipſe Ordinarius expedire iudicauerit; Quod exprimitur his verbis -- *Demum Latoris culpa diligenter conſiderata, iniungatis ei pœnitentiam ſalutarem*, (*b*) quãuis poſſet Ordinarius remittere hanc publicam pęnitentiam, cum ſatis Pænitentem publicè pænituerit per publicum acceſſum ad Vrbẽ.

a Pœnitens miſſus cum publicè peccauerit ab ordinario poterit pœnitentia publica puniri, & qualis.

b Poteſt tamen ei remitti hæc Pœnitentia publica ab ordinario.

Notandũ in ſupra dicto, quod, ſi talis Pœni-

nitẽs ſit Clericida pro illis verbis- *ac præfato Clerico ſi nõ dum ſatisfecit*-- dicitur -- *Hæredibus præfati Clerici*, -- & quando eſt Presbytericida pariter dicitur - *Hæredibus præfati Sacerdotis*, -- & additur, -- *ac Eccleſiæ, in qua dictus Sacerdos forſan intitulatus erat, vel pro illa Ordinario loci, ſi nondum ſatisfecit, quantum per ſe ſteterit ſatisfaciat competenter*-- Quæ verba ſatis patent ex dictis in Capite præcedenti num. quinto, & ſexto.

Tertio aduertere debét adiuncta vẽrba ſupradictæ Clauſulæ -- *Quod, ſi Lator ſatisfacere, aut reſpectiuè parere contempſerit, in dictam excommunicationem eo ipſo relabatur* -- Quæ verba ſunt intelligenda iuxta dicta Capite præcedenti num. quarto, vbi fusè explicata ſunt, & ita debent pariter obſeruari.

APPENDIX.

ORdinarij ſcire debent poſſe, & ſteneri remouere Cedulones affixos poſtquam abſolutionem vigore litterarum Breuis Pœnitentibus impertiti fuerint, vel à Sacra Pœnitentiaria ipſi Pœnitentes fuerint abſoluti per eorum acceſſum ad Vrbem, & ad ipſos Ordinarios ſiue miſſi, ſiue remiſſi fuerint, nec ipſi Ordinarij aliter facere poſſunt, niſi contra iuſtitiam, quod ſi Pœnitentes aliquid pręſtare

Digitized by Google

ſtare teneantur iuribus Cancellariæ tunc poterunt cogi ad præſtandum etiam per carceratioñe abſque eo quod cogant illos ſiue per nouam declarationem in excommunicationem, quæ non eſt impoſita à iure pro Iuribus Cancellariæ,ſeu per non remotionem Cedulonum.

C A P. IV.

De litteris Sacræ Pænitentiariæ directis Confeſſarijs ad abſoluendum à violenta manuum iniectione in Clericum, & in caſibus occultis.

QVando Sacra Pœnitentiaria in caſibus occultis,ſeu non deductis ad forum Ordinarij, nec de facili deducendis, committit Confeſſarijs,vt prædictos Clericorum, Sacerdotum, aut Religioſorum percuſſores, mutilatores, aut occiſores abſoluant; formula litterarum, quæ pro eiſdem caſibus expediuntur ſequens erit.

Formula ſuper huiuſcemodi caſu.

Leander &c.

Diſcreto Viro Confeſſori &c.

PRo parte Viri Latoris præſentium Nobis oblata petitio continebat,quod ipſe alias

ma-

Digitized by Google

*manus violentas in quendam Clericum in-
iecit, propterquod Lator excommunicatio-
nem incurrit. Cum autem, ſicut eadem pe-
titio ſubiungebat dictus Lator de præmiſſis,
quæ occulta ſunt, ſeu ad forum Ordinarij
minimè deducta fuerunt plurimum doleat;
Ideò pro ſuæ conſcientiæ quiete cupit per
Sedem Apoſtolicam abſolui. Quare &c.
Nos &c. Diſcretioni tuæ committimus, qua-
tenus ſi * eſt ita, dictum Latorem, audita
prius eius * Sacramentali confeſſione, * poſt-
quam prædicto Clerico, ſi nondum ſatisfe-
cit, ſatisfecerit, vel per eum non ſteterit.
quominus arbitrio tuo ſatisfaciat compe-
tenter, cautè tamen, ne ſe prodat, ab ex-
communicationis ſententia, quam propter
præmiſſa quomodolibet incurrit, abſoluas,
hac vicuice in forma Eccleſiæ conſueta, in-
iuncta † ei pro modo culpæ pœnitentia ſa-
lutari, & alijs, quę de Iure fuerint † iniun-
genda, in foro conſcientię, & in * ipſo actu
Confeſſionis Sacramentalis tantum, & non
aliter, neque vllo alio modo. Ita quod, ſi
pręmiſſa ad forum Ordinarij deuenire con
tigerit, & Lator ſententiæ, ſeu ordination-
ne præfati Ordinarij parere * contempſei
rit, in dictam excommunicationem relaba-
tur eo ipſo. Datum &c.*

Clauſulę ſpeciales huius Formulæ.

In executione gratiæ huiuſmodi lit-
terarum plura ſunt à confeſſario notá-
da, & aduertenda.

Pri-

Digitized by Google

Primo obſeruanda, & aduertenda ſunt eadem in foro ſecreto, ſcilicet in Sacramentali confeſſione, quæ ſupra in huius partis Capite 2. notata ſunt ſeruanda ab ipſis Ordinarijs in foro fori habita ſolum differentia publici, & occulti.

Secundo (*a*) aduertenda eſt hæc Clauſula -- *Cum autem Lator de præmiſſis, quæ occulta ſunt, ſeu, quæ ad forum Ordinarij minime deuenerunt, plurimum doleat* -- Quæ quidem Clauſula verificanda eſt, aliter commiſſio, & gratia eſſet nulla; quia non intendit Sacra Pœnitentiaria præiudicare Ordinarijs locorum in caſibus publicis, ſeu ad forum ipſorum deductis; quia, vt dictum eſt ipſis Ordinarijs committuntur caſus publici.

a Confeſſor debet examinare an delictum ſit occultū ſeu non deductū ad forū conſentioſum.

Tertio notandum eſt hæc Clauſula -- *Poſtquam * præfato Clerico, ſeu Sacerdoti, ſeu illorum Hæredibus, ſi nondum ſatisfecit, ſatisfecerit, vel per Latorem non ſteterit, quominus arbitrio Confeſſarij ſatisfaciat competenter, cautè tamen ne ſe prodat* -- (*b*) Circa quam Clauſulam debent Confeſſarij magna cum cautela, prudentia, & diſcretione procedere, ne Pœnitentis delictum detegatur. Vnde debent conſiderare damnum illatum parti læſæ, & procurare, vt Pœnitens illud ſecretè reſarciat.

b Diſcretus debet eſſe Confeſſarius ne delictū pœnitentis manifeſtet.

Quod, ſi (*c*) tunc Pœnitens ob cauſas rationabiles non poſſit ſatisfacere, debet Confeſſarius tunc ſaltem ab ipſo Pœni-

c Si Pœnitens nō poteſt tam cito ſatisfacere ab eo eſt exigendum iuramentum.

Digitized by Google

tente exigere Iuramentum de ſatisfaciendo, cum primum potuerit, & eum mox abſoluere, proteſtando ipſi, quod in dictam excommunicationem reincidet, ſi ſatisfacere contemnat.

Quarto notanda eſt hæc Clauſula -- *Ita quod, ſi præmiſſa ad forum Ordinarij deuenire contigerit, & lator ſententiæ, ſeu Ordinationi Ordinarij parere contempſerit in dictam excommunicationem eo ipſo relabatur* -- Quæ clauſula (*a*) eſt intelligenda ſecundum dicta Capite ſecundo, notab. quarto. Et propterea debebit Confeſſarius eam explicare Pœnitenti, & monere de eius obligatione. Inſuper (*b*) poterit Confeſſarius atteſtari ſe authoritate Apoſtolica Sacræ Pœnitentiariæ abſoluiſſe in forma Eccleſiæ conſueta Pœnitentem cum obligatione tamen parendi ſententiæ, ſeu Ordinationi ipſius Ordinarij. ſub pœna, quòd ſi parere contempſerit, eo ipſo in eandem excommunicationem intelligatur relapſus pro euentu, quod aliquando delictum fiat publicum, vel factum fuerit deinde poſt abſolutiones publicum.

a Abſoluetur Pœnitens ad reincidentaim, & quomodo.

b Cōfeſſarius atteſtabitur in ſcriptis ſe eum hoc modo abſoluiſſe.

Quinto (*c*) notandum eſt, qnod ſi Pœnitens eſt Præsbytericida, debet Confeſſarius ab eo exigere iuramentum, quod ſi delictum ſit publicum, vel detegatur, faciet illam publicam pœnitentiam per quinque loci Eccleſias, de qua dictum

c Pœnitens Præsbytericida abſoluetur cum onere faciendi publicam pœnitentiam ſi delictum detegatur.

eſt

eſt ſupra Capite ſecundo notab. nono.

Sexto notandum eſt, quod ſi Pœnitens Præsbyterum mutilauit, aut occidit, vel Clericum beneficiatum in aliqua Eccleſia, Confeſſarius (a) monebit ipſum, quod huiuſmodi abſolutio nullo modo ei prodeſt, quin ſit ſubiectus penis illis canonicis, de quibus dictum eſt Cap. ſecundo, notab. octauo, & nono.

a De quibus monebit pœnitentem Cõfeſſarius.

Cæterum conſulat Confeſſarius omnia, quæ dicta ſunt in tribus iſtis Capitibus, diligenterque lectis Sacræ Pœnitentiariæ litteris, quæ ipſi tranſmittentur, procuret fideliter, & diſcretè eas executioni demandare.

CAPVT V.

De Litteris Sacræ Pœnitentiariæ directis Confeſſario ad abſoluendum Clerici Percuſſorem, qui neque ad Ordinarium ſuum, neque ad Vrbem perſonaliter accedere poteſt.

SI quis Clericum, aut Sacerdotem, aut Religioſum percuſſit, mutilauit, aut occidit, ac propterea ab Ordinario loci declaratus fuit publicè excommunicatus; is, ſi neque ad Vrbem accedere, neque ſuum Epiſcopum tuto

 adi-

adire poteſt, & petat à Sacra Pœnitentiaria facultatem committi ad ipſum abſoluendum alicui Confeſſario per eum eligendo, & Sacra Pœnitentia eius poſtulationi annuat, formula litterarum erit ſequens.

Formula ſuper huiuſmodi caſu.

Leander &c.

Formula ſuper huiuſmodi caſu.

Diſcreto Viro Confeſſario &c.

*PRo parte Viri Latoris præſentium Nobis oblata petitio continebat, quod ipſe aliàs Clericum grauiter vulnerauit, propter quod excommunicationem incurrit. Cum autem, ſicut eadem petitio ſubiungebat, dictus Lator de præmiſſis plurimum doleat, & tutum acceſſum pro abſolutione deſuper obtiuenda, nec ad Vrbem, nec ad Ordinarium habeat; Ideo ne in huiuſmodi excommunicatione ſordeſcere cogatur, cupit pro ſuæ conſcientię quiete per Sedem Apoſtolicam abſolui. Quare &c. Nos &c: Diſcretioni tuæ committimus, quatenus, ſi eſt * ita, dictum Latorem, audita prius eius * ſacramentali confeſſione, * poſtquam prædicto Clerico, ſi nondum ſatisfeterit, vel per eum non ſteterit, quominus arbitrio tuo ſatisfaciat, ab excommunica-*

nica-

*nicationis ſententia, quam propter præmiſ-ſa quomodolibet incurrit, & exceſſibus huiuſmodi abſoluas hac vice in forma Eccleſiæ conſueta, iniuncta ei pro modo culpæ † pœnitentia ſalutari, & alijs, quę de Iure ✠ fuerint iniungenda, in foro conſcientiæ, & in ipſo actu * ſacramentalis confeſſionis tantum, & non aliter, Ita quod Lator in loco, vbi habetur pro publicè excommunicato, non habeat ☞ ſe pro abſoluto, nullis ſuper his Teſtibus adhibitis, aut ✠ litteris datis, aut proceſſibus confectis, ſed præſentibus laceratis, ✠ quas ſub pœna excommunicationis latæ ſententiæ lacerare tenearis. Datum &c.*

In executione gratiæ huiuſmodi litterarum plura notanda, obſeruanda, & aduertenda erunt à Confeſſario. Clauſulę ſpeciales huius formulæ notandæ.

Primo (*a*) debet aduertere veritatem cauſæ non accedendi. *a* Veritas cauſæ non accedendi eſt examinanda.

Secundo debet aduertere, & diſcretè obſeruare (*b*) ea, quæ Capite ſecundo, & quarto huius partis notata ſunt, reſpiciendo ad grauitatem, & diuerſitatem delicti, & ad illa omnia, quæ circa ſatiſfactionem, pœnitentiam, & obedientiam Ordinarij ſententiæ præſtandam notata ſunt. *b* Satisfactio, pœnitentia, & obedientia ſententiæ ordinarij, iniungenda.

Tertio debet ei (*c*) iniungere, vt quam primum † poterit ☞ ad Vrbem accedat ſub pœna relabendi in dictam excom- *c* Iniungendus acceſſus ad Vrbem quamprimum ſub pœna reincidentiæ.

municationem eo ipſo.

a De quo debet moneri pœnités ſi in loco vbi moratur delictū eſt notum.

Quarto (a) debet eum monere, vt ſi delictum in loco, in quo Pœnitens commoratur, ſit notum, non habeat ſe publicè pro abſoluto, ſed ſe in publico gerat, vt antea pro excommunicato.

b Aliud monitum.

Quinto denique (b) ipſum monere debet hanc abſolutionem ei tantùm in foro conſcientiæ ſuffragari, nullis ſuper his adhibitis teſtibus, (c) & litteris Sacræ Pœnitentiariæ laniatis ✠ ſub pena excommunicationis ipſi Confeſſario incurrendæ, ſi eas non laniet, ſeu diſcerpat, & frangat.

c Confeſſor tenetur ſub excommunicatione laniare litteras quamprimum.

Mox ei impertiri abſolutionem in ſacramentali Confeſſione, primum à Cenſuris in communi, & ſpecialiter ab excommunicatione incurſa ob huiuſmodi delictum, & poſtea à peccatis, vt dictum eſt alibi, & forma huiuſmodi abſolutionis erit ſequens.

d Forma abſolutionis ab excommunicatione ob occultam iniectionem manuū Clericum incurſa.

Dominus noſter (d) Ieſus Chriſtus te abſoluat, & ego authoritate ipſius, & authoritate Apoſtolica mihi ſpecialiter delegata abſoluo te in primis ab excommunicationis ſententia, quam incurriſti ob manus violentas iniectas in Clericum, & ab omni alio vinculo excommunicationis, & interdicti in quantum poſſum, & tu indiges, quæ forma abſolutionis poterit impendi in omnibus aliis caſibus ſimilibus.

CAP.

CAPVT VI.

De Formulis abſolutionum à cenſuris, & ſimul diſpenſationum ſuper irregularitate.

PRimo notandum, (a) quod quamuis, vt dictum eſt alibi Sacra Pœnitentiaria abſoluat à Cenſuris in caſibus publicis, non diſpenſat tamen ſuper Irregularitate cum ſecularibus, niſi in caſibus occultis. Quapropter, dum agitur de abſolutione, & de diſpenſatione ſimul, ſemper abſoluit, & diſpenſat cum clauſula, *dummodo præmiſſa * ſint occulta* --

a Sac. Pœnitentiaria abſoluit in caſibus publicis, ſed non diſpenſat, niſi in occultis.

Secundo notandum, quod cum ipſis Epiſcopis ex Concilio Trident. ſeſs. 24. cap. 6. Liceat abſoluere ſuos ſubditos in omnibus caſibus occultis, & diſpenſare in omnibus ſuſpenſionibus, & irregularitatibus excepta ea, quæ oritur ex homicidio voluntario ex delicto occulto prouenientibus; Ideo, quamuis extendi deberent plures formulæ abſolutionum, ſimul & diſpenſationum, á quibus ipſi Ordinarij poſſunt abſoluere, & diſpenſare, ſatius videtur hic agere tantum de formula abſolutionis, & diſpenſationis ſuper (b) Irregularitate ex homicidio vo-

b Irregularitas ex homicidio voluntario eſt releſ

uata Sac. Pœnitentiaria.

luntario occulto prouenientе; Cum hæc ſit ſola, quæ propriè ex omnibus ex delicto prouenientibus ad Sacræ Pœnitentiariæ Tribunal ſpectant. infrà verò inter alias, quæ ex defectu orinntur, de diſpenſatione illius, quæ oritur ex defectu occulto Natalium tractabitur.

a Pro triplici effectu petitur diſpenſatio ab irregularitate.

Tertio (a) notandum, quod pro triplici effectu à tribus Perſonarum generibus hæc diſpenſatio peti poteſt, nempè, vel ab eo, qui adhuc nullo ordine eſt inſignitus ad effectum, vt promoueatur ad ipſos, vel à Clerico, qui iam eſt aliquo ordine initiatus ad effectum, vt ad vlteriores promoueatur, vel vt eos, quos iam habet exercere poſſit, vel denique à Sacerdote, vt in ſuis Ordinibus miniſtrare poſſit.

b Grauis cauſa requiritur ad huiuſmodi; diſpenſationem obtinendam.

Quarto (b) notandum, quod ad quemcumque horum effectuũ petatur diſpenſatio, magna, & valde grauis cauſa requiritur, vt concedatur, & præſertim ad primum, & ſecundum dictorum effectuum. Quapropter aduertant Confeſſarij, vt ſi quando contingat ad eos accedere aliquem homicidij reum laicum, aut Clericum, moneant illos ne ſub ſpe obtinendæ huiuſmodi diſpenſationis propalent animum, quem habent ſe faciendi promoueri ad Ordines, ne poſtquam ſic ſe iactauerint, cogantur cum ſua magna confuſione à ſuo deſiderio fraudati remanere,

Digitized by Google

re, cum valdè difficulter, vt dictum eſt, & non niſi ex cauſa vrgentiſsima huiuſmodi diſpenſatio concedatur.

Quintò notandum, quod cum quis ab Irregularitate ad quemcumque dictorũ effectuum diſpenſatur, non ideo cenſetur (a) diſpenſatus ad Beneficia obtinenda; ſed eget noua, & vlteriori rehabilitatione, ac diſpenſatione, quæ adhuc valdè difficultèr conceditur. Hoc igitur aduertant Confeſſarij, vt videbitur infra in vna ex clauſulis apponendis, & ſuos Pœnitentes de hoc moneant.

a Diſpenſatus ad ordines non cenſetur diſpenſatus ad beneficia, ſed eget noua diſpenſatione.

His poſitis, ſit formula.

Pro eo, qui homicidium voluntarium poſtquam cummiſit, habens cauſas graues, propterquas non poſsit ſe abſtinere à ſtatu Clericali ſuſcipiendo, petit diſpenſari ſuper Irregularitate contracta.

Leander &c.

Diſcreto Viro Confeſſoris.

PRo parte Viri ſecularis ſtudioſi Latoris præſentium Nobis oblata petitio continebat, quod ipſe alias timens ſibi mortem à quodam Viro illum præueniendo interfecit. Cum autem dictus Lator reperiatur de præſenti in quodam ſeminario, vbi adeſt obligatio ordines etiam ſacros, & Presbyteratus ſuſcipiendi, quos ipſe lator ſuſcipere poſſe deſide-

ſiderat, ne ſe detegat: Reum alicuius commiſſi delicti; Ideo pro ſuæ conſcientiæ quiete cupit per Sedem Apoſtolicam abſolui, ſecumque deſuper diſpenſari. Quare &c. Nos &c. Diſcretioni tuæ committimus, quatenus, ſi eſt * ita, dictum Latorem, audita prius eius* ſacramentali Confeſſione, à quibuſuis ſententijs, Cenſuris, & pœnis Eccleſiaſticis, quas propter præmiſſa quomodolibet incurrit, homicidio, & exceſſibus huiuſmodi abſoluas hac vice in forma Eccleſiæ conſueta, iniuncta ei pro modo culpæ ✠ graui, & diuturna pœnitentia ſalutari, ✠ quodque Hæredibus occiſi in ✠ eo, in quo tenetur ſatisfaciat, caute tamen, ne ſe prodat, nec non ad quæcumque Beneficia Eccleſiaſtica in ✠ futurum obtinenda perpetuo remaneat inhabilis, & alijs, quę de Iure fuerint ✠ iniungenda. Demum, dummodo pręmiſſa * occulta ſint, & * Lator abſque ſcandalo, & periculo ſe detegendi reum delicti commiſſi, à promotione ad ordines abſtinere nequeat cum eodem Latore ſuffragãtibus ſibi dignis, pœniẽtiæ fructib. & meritis, alioque ei canonico * non obſtante, ſuper Irregularitate per eum ex præmiſſis quomodolibet contracta, quodque illa, & alijs præmiſſis non obſtantibus, Clericali charactere inſigniri, & ad omnes etiam ſacros, & Præsbiteratus ordines, ſi ad id aliàs idoneus reperiatur, promoueri, & poſtquam promotus fuerit in illis etiam in Altaris miniſterio miniſtrare licitè valeat, miſericorditèr

tèr diſpenſes in foro conſcientiæ &c. Alio modo &c. Ita; quod &c. ſuffragentur &c. Datum &c.

In executione gratiæ huiuſmodi litterarum Confeſſarius debet ſequẽtes clauſulas aduertere. Clauſulæ ſpeciales notandæ.

Primo aduertere debet clauſulam -- ſi * ita eſt (a) conſiderando videlicet, an cauſa finalis, propter quam gratia conceditur, verificetur. a Veritas cauſæ finalis examinanda.

Secundo (b) aduertere, debet hanc clauſulam -- Iniuncta † ei graui, & diuturna ſalutari pœnitentia -- Quæ pænitentia poterit circa grauitatem, & diuturnitatem à diſcreto Confeſſario determinari, attentis qualitate, & ſtatu Perſonæ diſpenſandæ. Videtur autem, quod huiuſmodi Homicidis quoad grauitatem pænitentiæ imponi poſſet ieiunium bis in Hebdomada, recitatio Pſalmorum pęnitentialium genibus flexis ſemel in Hebdomada, & alia ſimilia. Circa verò diuturnitatem duratura hæc eſſent ſaltem per annum eius poſsibilitati commenſurata. † b Grauitas, & diuturnitas pœnitẽtiæ quæ

Tertio (c) aduertere debet hanc clauſulam -- Necnon Hæredibus [illegible] occiſi in eo, in quo de Iure tenetur ſatisfaciat, cautè tamen, ne ſe prodat -- Quæ quidem clauſula importat ſatisfactionem Hæredibus præſtandam iuxta modum iacturæ, quam præfati Hæredes paſsi ſunt ex morte occiſi c Satisfaciendum hæredibus occiſi, cautè tamen. & quomodo.

Digitized by Google

ciſi, v. g. ſi occiſus erat Pater familias, & ſua induſtria filios, & Vxorem ſuſtentabat, tenetur Pœnitens (ſiquidem poteſt) omnia neceſſaria dictis filijs, & Vxori præſtare, facta computatione vitæ occiſi iuxta ætatem, in qua fuit occiſus. Hæc autem ſatisfactio debet cautè præſtari, ne Reus ſe prodat, ſeu ne ſuum delictum manifeſtet. Quapropter modus præſtandi hanc ſatisfactionem relinquitur prudentiæ Confeſſarij determinandus, vt v. g. fiat per ipſum Confeſſarium, ſiue per aliam Perſonam Eccleſiaſticam, Religioſam, aut etiam Laicum, cui fidendum ſit, vt ſatisfactio ſecurè perueniat in manus Hæredum. Si verò pęnitens ſit adeo pauper, vt iſtam ſatisfactionem pręſtare nequeat, tunc poterit promittere ſe ſatisfacturum, quando ad meliorem fortunam perueniet; quia ad impoſsibile nemo tenetur.

Quarto debet aduertere hanc clauſuſam -- *Et alijs, ✠ quæ de iure fuerint iniungenda* -- Cuius clauſulæ explicatio, & ſenſus habetur in Introductione ante primam partem, cap. 3. notab. 2. Videatur ibi, & obſeruetur.

(a) Notandum autem hic, quod ſi pœnitens iam ſatisfactionem Hæredibus debitam præſtaſſet, & ſatis pro occiſo oraſſet, & orari feciſſet, aut idem peccatum Homicidij alias legitimè, & validè alteri con-

a Pœnitens mitius eſt tractandus ſi ſatisfecit, & alias confeſſus grauẽ, & diuturnam pœnitẽtiam habuit.

confeſſus pœnitentiam ab eo grauem, & diuturnam accepiſſet, deberet harum litterarum Executor circa iam dictas ſecundam, & tertiam clauſulas diſcretiùs cum illo agere.

Quinto (a) debet aduertere hanc Clauſulam -- *Quod remaneat* ✠ *inhabilis ad Beneficia Eccleſiaſtica in futurum obtinenda* -- Per quam Clauſulam Sacra Pænitentiaria intendit potiùs declarare inhabilitatẽ Pęnitentis, quam illum inhabilem rèddere. Dicitur autem -- *In futurum obtinenda* -- vt intelligatur, quod ſi Pænitens iam ante Homicidium perpetratum obtinuerit aliquod Beneficium, eo non priuatur, nam quamuis talis delinquens poſſit priuari Beneficio, quod antea obtinebat, non tamen illo priuatur, niſi poſt ſententiam. Aduertat itaque Confeſſarius, & moneat Pænitentem, quod ſi à die Irregularitatis contractæ obtineat deinceps aliquod Beneficium; collatio præfati Beneficij nulla eſt de Iure, & ſic fructus reſtituere, & Beneficium dimittere tenetur.

a Homic. eſt inhabilis ad beneficia in futurum obtinenda, & vt aliis declaratur à Sac. Pęnitẽtiaria.

Sexto debet aduertere hanc Clauſulã -- *Demum dummodo * præmiſſa occulta ſint* -- Per quæ verba innuitur delictum (b) ita debere eſſe, & remanere occultum, ſicut debent eſſe, & remanere impedimenta matrimonij, de quibus actum eſt in ſecunda parte huius Compendij, vbi propterea videnda ſunt notata in principio dictæ ſecun-

b Delictum debet eſſe occultum, vt diſpenſetur.

cun-

cundæ partis notab. 1.& 6.cap.1.

a Examinandum eſt, an oriretur ſcandalū, vel periculum ſe detegendi ſi non diſpenſaretur.

Septimo(*a*) debet aduertere hāc Clauſulam (quando videlicet dantur hæ litteræ Clerico; vt ad vlteriores ordines promoueri poſſit) quæ eſt in his verbis -- *Et Lator abſque ſcandalo, vel periculo ſe * detegendi reum delicti, commiſſi à promotione ad ordines abſtinere nequeat* --Pro qua Clauſula adimplenda debet Confeſſarius ſtrictè, & deligenter examinare Latorem, vnde euenire poſſit ſcandalum, vel periculum ſe detegendi reum, vt hæc Clauſula verificetur, nàm tam iſta, quam præcedens, quòd, nempè, delictum ſit occultum, important conditionem, ſine qua non conceditur gratia. Quæ quidem duæ Clauſulæ, & omnes aliæ, quæ ſpecialiter adduci ſolent pro cauſa finali diſpenſationis obtinendæ in hac Clauſula -- *Si ita eſt* -- ſupra primo loco poſita includuntur, & ſic debet diligenter Executor hanc aduertere, vt dictum eſt alibi in Introductione ante primam partem cap. 2. ad Clauſulam -- *Si ita eſt.*

b Pœnitens debet ſuffragari merita aliter non eſt diſpenſandus.

Octauo (*b*)debet aduertere hanc Clauſulam -- *Cum eodem Latore ſuffragantibus ſibi ✠ dignis ✠ Pœnitentiæ fructibus, & meritis* -- Per quæ verba datur intelligi, quod Confeſſarius debet bene examinare Spiritum contritum Pænitentis, & merita illius; Nam ſi Lator ſit adhuc malè inclinatus, malæ indolis, & conditionis, ita

vt

vt ex illius promotione ad ordines non poſſit probabiliter ſperari nec Eccleſiæ vtilitas, nec ſalutis eius Spiritualis progreſſus, tunc potiùs ei ſuadere debet, vt amplectatur alium ſtatum, in quo ſecuriùs ſalutem ſuam operetur; Nam aliter tam Confeſſarius, quam Pænitens æternam gehènnam, ſibi parant.

Nono (*a*) debet aduertere hanc Clauſulam -- *Alioque * ei canonico non obſtante ideſt impedimento* -- Per quæ verba inſtruitur Confeſſarius, quod Sacra Pænitentiaria non intendit cum Latore diſpenſare, ſi ille fortaſſe haberet aliud impedimentum Canonicum, per quod inhabilis eſſet ad ordines ſuſcipiendos. Vnde dato caſu, quod haberet aliud impedimentum, deberet expreſsè, & in ſpeciè illud explicare, & diſpenſationem illius petere, & obtinere.

a Si pœnitens alio irretitur impedimento Canonico non diſpenſatur, ſed à Sac. pœnitentiaria debet obtinere ſuper eo diſpenſationem.

Decimo (*b*) debet aduertere hanc Clauſulam -- *Quatenus ad id aliàs idoneus reperiatur* -- Per quam Clauſulam non intelligit Sacra Pænitentiaria, quod Confeſſarius debet examinare Pænitentem Latorem ſupra doctrina, & capacitate; nam hoc ad ipſum non pertinet; ſed intelligit, quod, dum diſpenſat Pænitentem ſuper Irregularitate, non eximit eum ab onere examinis, quod ſubiturus eſt apud ſuum Ordinarium, vt ad ordines promoueatur. Vnde idem importat hæc Clauſu-

b Diſpenſatus ad ordines ſuſcipiēdos non diſpenſatur ad examine ordinarij ſubeundo.

ſu-

ſula, ac ſi diceretur, ſvt ordines ſuſcipere poſſit aliàs ſeruatis ſeruãdis ad præſcriptum *Sacri Conc. Trid. & Sacrorum Canonũ.*

His præmiſſis, & peractis ad abſolutionem, & diſpenſationem deueniat, dicens.

a Forma Sacramẽtalis abſolutionis

Miſereatur (a) tui &c. Indulgentiam &c. Dominus noſter Ieſus Chriſtus te abſoluat, & ego authoritate ipſius, & authoritate Apoſtolica mihi ſpecialiter delegata abſoluo te in primis à quibuſuis ſententijs, cenſuris, & pœnis Eccleſiaſticis, quibus propter ea, quæ confeſſus es quomodolibet innodatus exiſtis, & pariter eadem authoritate abſoluo te à peccatis tuis. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.

b Forma diſpenſationis Impertiendæ.

Et (b) pariter eadem authoritate Apoſtolica tecum diſpenſo ſuper Irregularitate, quam ex homicidio contraxiſti, vt, illa non obſtante Clericali charactere inſigniri ac ordines etiam Sacros, & Presbyteratus ſuſcipere, & poſt quam ſuſceperis, in illis etiam in Altaris miniſterio miniſtrare licitè poſſis, & valeas. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.

Paſſio Domini noſtri Ieſu Chriſti &c.

Eadem litterarum formula ſupradicta ſeruatur à Sacra Pœnitentiaria, quando diſpenſat cum Clericis, ſiue in minoribus ordinibus, ſiue in Sacris exiſtentibus, & etiam cum Sacerdotibus; nam pauca mutan-

tan-

Digitized by Google

tantur verba, & Clauſulæ ſunt omninò eædem, & forma diſpenſationis pariter ferè eadem, & ſic in hac materia non extenduntur aliæ formulæ; Sed tantummodo forma diſpenſationis, quæ danda eſſet Sacerdoti Irregulari ex homicidio, quæ adaptari poſſet, quando eſſet irregularis ex quocunque alio delicto, v. g. ex violatione cenſurarum, ex mutilatione &c. Quæ forma erit poſt abſolutionem à Cenſuris, & à peccatis.

Deinde (a) eadem authoritate Apoſtolica, mihi ſpecialiter delegata, tecum diſpenſo ſuper Irregularitate, quam ex homicidio contraxiſti, vt illa non obſtante, in Sacris Ordinibus etiam in Altaris miniſterio miniſtrare licitè poſſis, & valeas. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.

c Alia forma diſpenſationis pro Sacerdote.

C A P: VII.

De Litteris diſpenſationis ab Irregularitate prouenìente ex defectu occulto Natalium.

CVm quis patitur quemcumque defectum Natalium, dummodo occultus ſit, Sacra Pænitentiaria diſpenſare poteſt, vt v.g. cum quis natus eſt in figura matrimonij, ſed verè ex Adulterio eſt

procreatus, & deſiderat fieri Clericus, & ad omnes Sacros Ordines, & ad ipſum Sacerdotium promoueri, Sacra Pæniten-tiaria ſolet in Irregularitate, orta ex tali Natalium defectu, diſpenſare, dummodo prædictus defectus ſit *occultus, & dummodo aliqua rationabilis cauſa aſſignetur, vt v.g. quod prædictus illegitimus ad præcauendum damnum, quod alijs fratribus ſuis, legitimis, oriretur, ſi ipſe æqualiter cum ipſis in partem hæreditatis paternæ veniret, ſeu denique alia quæcũque cauſa pia iuſta, & rationabilis, neque enim requiritur, tam grauis, & tam vrgens difficultas ad diſpenſandum in iſta Irregularitate, ſicut in ea quæ oritur ex Homicidio. Cum ergo Sacra Pœnitentiaria diſpenſabit in dicto defectu Natalium, Confeſſarius, ad quem Breue dirigetur debet ſequentes Clauſulas aduertere.

* Clauſulę ſpeciales notandæ.

Primo (*a*) examinare, an dictus defectus Natalium ſit *occultus, Itaut pro legitimo habeatur; Si enim non ſit occultus, non pertinet ad Sacram Pænitentiariam hæc diſpenſatio.

a Examinandus, an iſte defectus ſit occultus.

Secundo (*b*) examinare, an cauſa adducta pro obtinenda gratia ſit vera, nempè, *ſi ita eſt, vt exponitur.

b Veritas cauſę finalis perquirẽda.

Tertiò (*c*) debet aduertere, quod in formula harum litterarum non ponitur abſolutio, ſeu non dicitur Confeſſario, vt latorem abſoluat, cum agatur tantum

c Pœnitẽs eſt diſpẽſandus in Confeſſione Sacramẽtali.

de

Digitized by Google

de diſpenſatione, & non de abſolutione ab aliqua culpa, quæ in hoc Natalium defectu ex parte Latoris nulla eſt. Attamen notandum eſt, quod cum debeat hæc diſpenſatio fieri à Confeſſario in actu * Sacramentalis Confeſſionis, debet Confeſſarius ipſum Latorem priùs abſoluere à peccatis, quæ confitebitur, & deindè cum ipſo diſpenſare. Vnde, ſi fieret extra Sacramentalem Confeſſionem diſpenſatio, nihil Latori ſuffragaretur, vt dictum eſt in Introductione ante primam partem cap. 2. ad tertiam Clauſulam.

Quarto debet aduertere hanc Clauſulam. - *Et ✠ Latori digna &c. virtutum merita ſuffragentur -- aliudque * Canonicum non obſtet -- Si ad id idoneus aliàs reperiatur* - Quorum verborum ſenſus, & praxis habetur in cap. præcedenti. Vnde nihil eſt addendum.

His præmiſſis, & peractis poſt formam abſolutionis à cenſuris in communi, & à peccatis dicat Confeſſarius pro forma diſpenſationis.

a Forma diſpẽſationis à defectu natalium.

Inſuper authoritate (a) Apoſtolica mihi ſpecialiter delegata tecum diſpenſo ſuper defectu Natalium, & Irregularitate, inde prouenientе, vt præfato defectu, & Irregularitate non obſtante Clericali charactere inſigniri, & ad omnes etiam Sacros, &

Preſbyteratus ordines promoueri, & promotus in eis miniſtrare licitè poſſis, & valeas. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.

CAP. VIII.

De Litteris rehabilitationum.

a Diſpenſatio ab inhabilitate aliquando datur cū abſolutione aliquando non.

PRimo (a) notandum, quod diſpenſatio ab inhabilitate, ſeu rehabilitatio aliquando datur cum abſolutione à delicto, ex quo prouenit talis inhabilitas, aliquando datur ſine abſolutione, eo quod abſolutio à delicto, & à cenſuris fuit aliàs habita, aut à Sacra Pęnitentiaria, aut ab alio legitimam facultatem habente; nam, vt dictum eſt ſupra de Irregularitate non ſemper (b) Sacra Pęnitentiaria diſpenſat, cum abſoluit, nec ſemper rehabilitat, cum diſpenſat, vt v.g. poteſt quis abſolui à peccato aliquo, & à cenſura ei annexa, & non diſpenſari ab irregularitate ex hoc delicto proueniente, & poteſt etiam diſpenſari ab irregularitate, & non rehabilitari ad Beneficia infuturum obtinenda. (c) Aliquando autem contingit, vt quis per eaſdem litteras abſoluatur, diſpenſetur, & rehabilitetur, quod quidem vltimum rarius eſt, & non fit niſi ex grauiſſima cauſa. In hoc itaque cap. duæ formu-

b Sac. Pęnitentiaria non ſemper diſpenſat cū abſoluit nec ſēper rehabilitat cum diſpenſat.

c Aliquando verò abſoluit diſpenſat, & rehabilitat.

quòad

læ explicabuntur, vna abſolutionis, & rehabilitationis ſimul, altera verò rehabilitationis ſolum.

Secundo notandum, quod cum in litteris Sacræ Pœnitentiariæ, quæ ſunt tantum pro diſpenſatione, aut rehabilitatione, non committitur (*a*) abſolutio, non ſequitur tamen, vt dictum eſt in formula præcedenti de diſpenſatione à defectu Natalium, quod non debeat dari abſolutio à Confeſſario; Cum enim quarumcunque litterarum debeat fieri executio in actu * Sacramentalis Confeſſionis, ſequitur, quod Confeſſarius debet priùs audire Latorem in Confeſſione, & ipſum priùs abſoluere à Confeſſis, & poſtea in caſu per litteras expreſſo cum ipſo diſpenſare, aut ipſum rehabilitare.

a Quamuis in litteris diſpenſationis non committatur abſolutio, diſpenſatio nihilominus danda eſt in Sacramentali Confeſſione.

Tertio (*b*) notandum, quod inhabilitas quòad Clericos, ſeu Sacerdotes Sæculares, vt plurimum datur quòad Beneficia Eccleſiaſtica in futurum obtinenda; Quæ inhabilitas etſi ex multiplici delicto oriatur, hic tamen pro breuitate ſolùm ea, quæ ob ſimoniam in Beneficio contrahitur, erit apponenda. Quoad Regulares verò datur inhabilitas ad officia, & dignitates, & quoad priuationem vocis actiuæ, & paſſiuæ.

b Quibus priuet inhabilitas Clericorum, & Sacerdotum Sæcularium; & quibus regualrium.

His poſitis, ſit.

Formula abſolutionis, diſpenſationis, & rehabilitationis pro Sacerdote, qui aſ-

Digitized by Google

ſecutione cuiuſdam Beneficij Simoniam commiſit, & propterea cenſuras, & pænas Eccleſiaſticas (inter quas eſt inabilitas ad Beneficia in futurum obtinenda) incurrit, & ex violatione cenſurarum Irregularitatem contraxit. Mox vero cum dictum Beneficium dimiſerit, petit diſpenſationem ad exercitium ſuorum ordinum, & rehabilitari ad Benefica.

Formula litterarum abſolutionis, diſpenſationis, & rehabilitationis pro Sacerdote Simoniaco.

Leander, &c.

D*Iſcreto Viro Confeſſori &c. Pro parte Sacerdotis Latoris præſentium Nobis oblata petitio continebat, quod ipſe aliàs quoddam Beneficium Eccleſiaſticum Simoniacè obtinuit, & deindè in ſuis Ordinibus ſe exercuit, fructuſque ex præfato Beneficio recepit. Cum autem dictus* Lator *de præmiſſis, quæ occulta ſunt, plurimum doleat, præfatumque Beneficium dimiſerit, ſuoſque ordines deinceps exercere, ac Beneficia Eccleſiaſtica recipere licitè poſſe deſideret; Ideò pro ſuæ conſcientiæ quietè cupit per Sedem Apoſtolicam abſolui, ſecumque deſuper diſpenſari. Quare &c Nos &c, Diſcretioni tuæ committimus, quatenus*

*nus ſi eſt * ita, dictũ Latorẽ, audita * prius eius Sacramentali Confeſſione, dummodo cum effectu præfatum Beneficium Simoniacè obtentum dimiſerit, * & non aliter, à quibuſuis ſententijs Cenſuris, & pœnis Eccleſiaſticis, quas propter præmiſſa quomodolibet incurrit, Simoniæ labe, & exceſſibus huiuſmodi abſoluas hac vice in forma Eccleſiæ conſueta, iniuncta ei pro modo ✠ culpæ pœnitentia ſalutari, quodque culpabiles in præfata Simoniæ labe, quantum poteſt, ☙ moneat ad impetrandam à Sede Apoſtolicam abſolutionem, nec non fructus à ſe ☙ ex præfato Beneficio perceptos, prout de Iure reſtituat, & alijs quæ de Iure fuerint iniungenda. Demum dummodo præmiſſa * occulta ſint, cum eodem* Latore, ſuffragantibus † ſibi dignis pœnitentiæ fructibus, & meritis, *alioque ei Canonico * non obſtante, ſuper Irregularitate per eum ex præmiſſis quomodolibet contracta, quodque illa, & alijs præmiſſis non obſtantibus, in ſuis ordinibus miniſtrare, ac Beneficia Eccleſiaſtica, non ☙ tamen illud, ſuper quo fuit commiſſa Simomia, quatenus ei aliàs Canonicè conferantur, recipere, & retinere licitè valeat, miſericorditer diſpenſes in foro conſcientiæ &c. alio modo &c. ſuffragentur &c. Datum &c.*

In executione gratiæ huiuſmodi litte-

rarum Confeſſarius debet aduertere ſequentes Clauſulas.

Clauſulę Speciales notandæ.

Primo (a) debet aduertere *an expoſita* occulta ſint* -- Eſt enim hæc conditio, ſine qua non diſpenſaret Sacra Pœnitentiaria.

a An narrata ſint occulta.

Secundo (b) -- *An ita * ſit*.

b Veritas cauſæ finalis.

Tertio (c) aduertere debet hanc Clauſulam -- *Et Lator præfatum Beneficium Simoniacè obtentum cum * effectum dimiſerit* -- Quæ Clauſula, cū apponatur ibi pro motiuo, ob quod datur hæc gratia, debet omninò verificari, neque enim Sacra Pœnitentiaria gratiam rehabilitationis concederet, niſi Lator expoſuiſſet, ſe iam dimiſiſſe dictum Beneficium, præſertim, quando Simonia fuit realis, & ſcienter contracta; Ideòque debet Confeſſarius eum examinare, an verè, & cum effectu dimiſerit, nec aliter ei rehabilitationem impertiatur, aut litteras vllo modo exequatur.

c Examinare an beneficium pœnitens cum effectu dimiſerit.

Quarto debet ei imponere pro modo culpæ ſimoniæ, & exercitij Ordinum in cenſuris, per quod Irregularitatem ex violatione cenſurarum contraxit, ✠ pœnitentiam, (d) quæ erit aſpera, vt recognoſcat iniuriam factam Deo, & rebus ſacris, & inſuper iniungere ei, quod in hac clauſula additur -- *Quodque (e) culpabiles in præmiſſis moneat, & inducat ad impetrandam à Sede Apoſtolica abſolutionem* -- idest Complices, & eiuſdem delicti ſimoniæ comparticipes.

d Pœnitentia aſpera iniungēda.

e Complices ſimoniæ monere debet iniungi pœnitenti.

Quin-

Quinto (*a*) aduertenda eſt clauſula -- *Quodque fructus malè perceptas, prout de Iure &c. reſtituat* -- ſcilicet imponere debet executor, vt reſtitutio fiat in pauperum ſubuentionem, & Eccleſiæ, in qua Beneficium ſitum erat, vtilitatem.

a Iniungenda fructuum reſtitutio pauperibus, vel Eccleſiç.

His præmiſſis forma abſolutionis, & diſpenſationis erit ſequens.

Dominus noſter Ieſus Chriſtus, &c.

Et ego (b) authoritate ipſius, & authoritate Apoſtolica mihi ſpecialiter delegata abſoluo te in primis à quibuſuis ſententijs, cenſuris, & pænis Eccleſiaſticis, quas propter ſimoniam incurriſti, & eadem authoritate abſoluo te à peccatis tuis. In Nomine Patris, & Fili, & Spiritus Sancti. Amen.

b Forma abſolutionis à ſimonia

Et inſuper (c) eadem authoritate Apoſtolica tecum diſpenſo ſuper Irregularitate, quam ex ſimonia, et ex violatione poſtea contraxiſti, vt illa non obſtante, in tuis Ordinibus, etiam in Altaris miniſterio miniſtrare, ac Beneficia, ſi qua tibi aliàs canonicè conferantur, non tamen Beneficiũ, quod ſimoniacè obtinuiſti, & dimiſiſti, recipere, & retinere licitè poſſis, & valeas. In Nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.

c Forma diſpenſationis, & rehabilitationis.

CA-

CAP. IX.

De Formula rehabilitationis ad Beneficia obtinenda.

Formula pro Sacerdote, qui aliàs obtinuit abſolui, & diſpenſari à Sacra Pænitentiaria ſuper Irregularitate cum inhabilitate ad Beneficia, ad quæ petit rehabilitari.

Leander &c.

Diſcreto Viro Confeſſario.

*PRo parte Sacerdotis Latoris præſentium Nobis oblata petitio continebat, quod ipſe aliàs à Sacra Pænitentiaria abſolutionem, & diſpenſationem ſuper Irregularitate per eum contracta obtinuit, cum hoc tamen inter cætera, -- Vt ad quæcumque Beneficia Eccleſiaſtica in futurum obtinenda perpetuo remaneret inabilis -- Cum autem dictus Lator huiuſmodi inhabilitatem per aliquod tempus ſuſtinuerit, & preſſus, ſiue propria, ſiue ſuorum paupertate, Beneficia recipere licitè poſſe deſideret; Ideo pro ſuæ conſcientiæ quiete cupit per Sedem Apoſtolicam ſecum deſuper diſpenſari. Quare &c. Nos, &c. Diſcretioni Tuę committimus, quatenus, ſi eſt * ita, cum dicto Latore, audita prius eius * Sacramentali Confeſſione, dummodo ſuffragentur † ſibi digni pœnitentiæ fructus, & merita, ſaluis alioquin*

rema-

remanentibus omnibus alijs ſibi in prædictis abſolutione, & diſpenſatione impoſitis; quod, præmiſſis non obſtantibus, quæcumque Beneficia Eccleſiaſtica, ſiue cum cura, ſiue ſine cura, quatenus illa ei aliàs canonicè conferantur, recipere, retinere, fructuſque recipere licitè valeat, miſericorditer diſpenſes in foro conſcientiæ &c. Alio modo &c. Suffragentur &c. Datum &c.

In executione gratiæ huiuſmodi litterarũ Cõfeſſarius debet aduertere, quę ſequũtur.

Primò (*a*) aduertat motiuum, propter quod gratia conceditur, * an verificetur, & quamuis in hac formula ponatur motiuum paupertatis, ſiuè propriæ, ſiuè ſuorum poteſt tamen adduci quælibet alia rationabilis cauſa pro motiuo gratiæ, quæ ſemper verificari debet.

a Cauſa finalis verificari debet.

Secundò (*b*) aduertat merita, & fructus ipſius ✠ Penitentis, an ſcilicet Pænitens à tempore delicti ita fuerit in moribus emendatus, vt redditus ſit dignus præfata gratia, ne indigno conferatur.

b Examinanda merita pœnitentis à tempore delicti.

Tertiò (*c*) aduertat, quod quãuis in hac formula rehabilitetur Pænitens ad quæcumque Beneficia Eccleſiaſtica cũ Cura, & ſine Cura, ſacram Pœnitentiariam nõ ſemper concedere plenam rehabilitationem, ſed aliquando concedere ad ſimplicia, aliquando ad Beneficia abſque Cura, & aliquandò cum Cura, conſideratis

c pœnitentiaria aliquando rehabilitat ad beneficia ſimplicia, & aliqũando cum cura iuxta merita pœnitentis.

quà-

qualitate delicti Pœnitentis, tempore primæ obtentæ gratiæ, & meritis Pœnitentis.

His præmiſſis, & conſideratis poſt abſolutionem à Cenſuris, & à peccatis in forma ſolita, forma rehabilitationis, ſeù diſpenſationis erit.

a Forma rehabilitationis.

Inſuper (a) authoritate Apoſtolica mihi ſpecialiter delegata tecum diſpenſo, vt, non obſtente inhabilitate ad Beneficia Eccleſiaſtica, qua detineris, quæcumque Beneficia Eccleſiaſtica, tam cum Cura, quam ſine Cura, quatenus tibi aliàs Canonicè conferantur recipere, & retinere, fructuſque eorum percipere licitè poſſis, valeas. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sācti. Amen.

CAP. X.

De fructuum malè perceptorum ex Beneficijs Eccleſiaſticis condonatione.

b Quibus de cauſis fructus beneficiorum male percipiuntur à Clericis.

NOtandum (b) primò, quòd hęc condonatio fit Clericis de fructibus Beneficiorum male, ſeù iniuſtè perceptis; fructus autem malè percipiuntur, ſiue ob non recitationem horarum canonicarum, ad quam ratione Beneficij tenentur, ſiue ob nullitatem tituli Beneficij, quod quis obtinebat, aut per intruſionē, aut per aliquam aliam cauſam inhabilitatis

tatis ex parte recipientis. Hic autem apponetur formula circa primum genus malæ perceptionis, nempè ob non recitationem horarum.

Notandum (*a*) ſecundo, quod ſacra Pænitentiaria condonat, & remittit fructus malè perceptos panperibus Beneficiatis, mediante aliqua eleemoſina arbitrio Confeſſarij delegati taxanda, vt dicetur in formula iam ponenda. Nam in alijs (*b*) Beneficiatis, qui non poſſunt allēgare paupertatem, procedit per compoſitionem.

a Sac. pœnitentiaria Sacerdotibus pauperibus fructūs malè perceptos condonat mediante aliqua eleemoſina.

b Diuitibus per compoſitionem.

Notandum (*c*) tertio quod in quocumque caſu Sacra Pœnitentiaria, ſiue condonet, ſiue componat de fructibus malè perceptis, ſemper requiritur, vt ſit occulta obligatio reſtituendi; nam in publicis eſt recurrendum ad Datariam.

c Condonat Sac. pœnitentiaria ſi obligatio reſtituendi eſt occulta ſi ſit publica recurritur ad Datariam.

His poſitis, ſit.

Formula condonationis fructuum malè perceptorum ob non recitationem Horarum canonicarum.

Leander &c.

Diſcreto Viro Confeſſario.

P*Ro parte Latoris præſentium Nobis oblata petitio continebat, quod ipſe aliàs Bene-*

*Beneficium Eccleſiaſticum poſſidens, Horas Canonicas recitare omiſit, & tamen fructus ex præfato Beneficio ſemper percepit. Cum autem ſicut eadem petitio ſubiungebat dictus Lator de præmiſſa omiſſione recitationis officij, quæ occulta eſt plurimum doleat, fructuſque malé perceptos ob ſuam paupertatem reſtituere nequeat; Ideo pro ſuæ conſcientiæ quiete cupit per Sedem Apoſtolicam abſolui, & ſibi fructus huiuſmodi condonari. Quare &c. Nos &c. Diſcretioni tuæ committimus, quatenus, ſi eſt * ita dictum Latorem, audita prius eius ſacramentali Confeſſione ab omiſſione recitationis huiuſmodi abſoluas hac vice in forma Eccleſiæ conſueta, iniuncta ei pro modo ✠ culpæ pœnitentia ſalutari, & alijs, quæ de Iure fuerint ✠ iniungenda. Demum, dummodo * occultum ſit Latorem teneri ad huiuſmodi fructuum reſtitutionem, & ei ſuffragentur digni pœnitentiæ † fructus, & merita, & adeò pauper ſit, vt nec prout de Iure fructus reſtituere, nec cum Sacra Pœnitentiaria componere poſſit, eidem Latori fructus omnes malè perceptos, mediante aliqua eleemoſyna, à te arbitrio tuo taxanda, & diſtribuenda in pauperum ſubuentionem, & vtilitatem Eccleſiæ, in qua ſitum eſt Beneficium gratioſe remittas, & condones in foro conſcientiæ &c. Alio modo &c. ſuffragentur &c.*

Clauſulæ ſpeciales notandæ.

In executione gratiæ huiuſmodi litte-

ra-

rarum Confeſſarius debet aduertere.

Primo,(*a*) -- *an ita ſit* -- nempe an motiuum paupertatis ſit verum, & illud benè penſare, & examinare. Nam ſi Lator aliquo modo componere poſſet, meliùs eſſet venire per viam compoſitionis, etiam ſi de vigeſima parte, conſiderato ipſius ſtatu, componeret, quam per viam condonationis; nam periculum eſt, ne ſibi nimis parcat Lator, & prætenſa paupertas non ſit tanta, quanta eſſe debet.

a Examinandum an motiuũ gratiæ ſit verum.

Secundo (*b*) debet aduertere *An occultum ſit* eum ad reſtitutionem ex omiſſione Horarũ teneri; Nã ſi non eſſet occultum, debet ad Datariã recurrere, vt dictũ eſt.

a An ſit occultũ.

Tertio -- (*c*) *iniungat ei pœnitentiam ſalutarem † pro modo culpæ dictę omiſſionis.* --

b pœnitentia ſalutaris iniungẽda.

Quarto debet aduertere ad clauſulam -- (*d*) *& ſuffragentur ✠ ei digni fructus pœnitentiæ, & merita* -- ideſt, an per bonos mores vitam emendauerit, & Horas Canonicas à tempore conſiderabili iuxta ſuam obligationem recitauerit; nam ſi à pauco tempore recitare cæperit, differaratur executio gratiæ, donec argui poſſit emendatio.

c Merita pœnitentis conſideranda.

Quintò (*e*) loco compoſitionis, quam facere teneretur, ſi eſſet diues, ei condonet, ac remittat præfatos fructus malè perceptos mediante aliqua eleemoſyna arbitrio ipſius Confeſſarij taxãda, & in pauperũ ſubuentionẽ, ſiue in Eccleſiæ, in qua

d pauperibus Clericis ææleemoſyna iniungenda, & qualis.

ſitum

ſitnm eſt beneficium, vtilitatẽ diſtribuenda. In qua eleemoſyna taxanda debet Confeſſarius diſcretè ſe gerere; quæ ſi non poteſt eſſe pecuniarum, ſit ſaltem cibi, aut potus, aut hoſpitalitatis, aut alicuius ſubuentionis pauperibus, vel Linteaminum, Ceræ, aut Olei, aut alicuius vtenſilis pro Eccleſia, & Altaribus eiuſdem.

His præmiſſis, & conſideratis, poſt abſolutionem à cenſuris, & à peccatis, forma condonationis erit.

a Forma condonationis fructuũ male perceptorũ

Et inſuper (a) authoritate Apoſtolica mihi ſpecialiter delegata fructus, quos ex tuo Beneficio malè percepiſti, ob non recitatas Horas, mediante eleemoſyna tibi impoſita, gratioſe tibi remitto, & condono. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.

FINIS TERTIÆ PARTIS.

QVAR-

Digitized by Google

PARS QVARTA.

De Formulis Abſolutionum, & Diſpenſationum in vtroque foro pro Regularibus, & ingredi volentibus Religionem.

HAbet (*a*) Sacra Pœnitentiaria facultatem concedendi abſolutiones, & diſpenſationes Regularibus non ſolum in foro conſcientiæ, ſicut omnibus alijs ſecularibus, ſed etiam in foro fori, ſeu in foro externo. Eæ, quæ conceduntur in foro conſcientiæ tantum, pertinent ad tertiam partem huius Praxis. In hac igitur quarta parte tractatur de Formulis Abſolutionum, & diſpenſationum, quæ pro dictis Regularibus in vtroque foro conceduntur. Item, & pro volentibus ingredi Religionem; pro quibus etiã Sacra pœnitentiaria pro vtroque foro authoritatem habet. Ex dictis autem Formulis aliquę magis neceſſariæ, & quarum vſus frequentius occurrere poteſt, breuiter hic ſubijcientur, prænotando ſolum, quod huiuſmodi literas non ſolet

a Sac. pœnitentiaria habet facultatem abſoluendi, & diſpenſandi Regulares in vtroque foro.

Digitized by Google

concedere Sacra Pœnitentiaria Regularibus, niſi eorum Superiorum ſupplicatio, aut conſenſus accedat.

CAP. I.

De Litteris diſpenſationis pro volente ingredi Religionem.

Formula pro eo, qui homicidio commiſſo in ſeculo ad peragendam ſuorum peccatorum pœnitentiam Religionem ingredi deſiderat.

Leander &c.

Diſcreto Viro &c.

EX parte Viri Secularis Latoris præſentium Nobis oblata petitio continebat, quod ipſe aliàs homicidium commiſit, nunc verò ad peragendam ſuorum peccatorum pœnitentiam Religionem ingredi, ibique profeſſionem à Clericis emitti ſolitam, emittere Regularem, & poſt illam emiſſam, ad omnes etiam Sacros, & Presbiteratus Ordines promoueri licitè poſſe deſiderat. Cum autem, ſicut eadem petitio ſubiungebat, dictus Lator huiuſmodi ſuum deſiderium adimplere nequeat abſque Sedis Apoſtolicæ diſpenſatione, obſtantibus ſibi

bi tum eiuſdem Sedis Apoſtolicæ, tum Religionis, ſeu Ordinis, quem ingredi intendit, Conſtitutionibus; Ideò pro ſuæ conſcientiæ quete cupit per Sedem Apoſtolicam in vtroque foro abſolui, ſecumque deſuper diſpenſari. Quare &c. Nos &c. Diſcretioni tuæ committimus, quatenus, ſi eſt ita, Latorem, dummodo cum Fiſco, & * Parte concordauerit, à quibuſuis Sententijs, Cenſuris, & pœnis Eccleſiaſticis, quibus quomodolibet innodatus exiſtit ad effectum * infraſcriptum dumtaxat in vtroque foro abſoluas hac vice in forma Eccleſiæ conſueta, iniuncta ei † pro modo culpæ pœnitentia ſalutari. Demum cum eodem Latore, ſuffragantibns ſibi dignis † pœnitentiæ fructibus, & meritis, alioque ei canonico * non obſtante, ſuper Irregularitate, per eum ex prefato Homicidio quomodolibet contracta, quodque illa, & alijs præmiſſis non obſtantibus, Peligionem, non tamen * militarem, vel hoſpitalarem, * ſed vbi vigeat regularis * obſeruantia; dummodo beneuolos inuenerit Receptores, ingredi, ibique peracto probationis anno, profeſſionem à Clericis emitti ſolitam, emittere * regularem, & poſt illam emiſſam, & nou aliter, clericali charactere inſigniri, & ad omnes etiam Sacros, & Presbyteratus Ordines, ſi ad id alias idoneus reperiatur promoueri,*

& poſt quam promotus fuerit, in illis etiam in Altaris miniſterio, non tamen in loco commiſſi delicti, & in ſpatio viginti milliariorum à prædicto loco, miniſtrare licitè valeat, in vtroque foro diſpenſes, non obſtantibus præmiſſis, & Conſtitutionibus, et ordinationibus Apoſtolicis, necnon Religionis, ſeu Ordinis, quem Lator ingredietur, ſtatutis, ac priuilegijs quibuſcumque. Datum &c.

Clauſulæ ſpeciales notandæ.

In executione gratiæ huiuſmodi litterarũ plura ſunt cõſiderãda ab executore.

a Non debet abſolui nec diſpẽſari Orator niſi prius cum Fiſco, & parte concordauerit.

Primo, (*a*) quod huiuſmodi abſolutio, & diſpenſatio non detur, niſi Fiſco, & * Parte concordatis; nam eſſet contra Iuſtitiam, in præiudicium tertij Religionem ingredi.

b Nec abſolui, & diſpenſari niſi ad effectum ingredi Religionem.

Secundo, (*b*) quod huiuſmodi abſolutio, & diſpenſatio non detur, niſi ad effectum,* dumtaxat Religionem ingrediendi, itaut, ſi deinde Religionem non ingrediatur, eſſet, ac ſi gratia præfata non eſſet conceſſa.

c Diſpenſatio ad ſuſcipiendos ordines non ſuffragatur niſi poſt emiſſam profeſſionem.

Tertio, quod diſpenſatio ſuper Irregularitate ad effectum Ordines (*c*) ſuſcipiendi non ſuffragatur Latori, niſi ſequuta cum effectu profeſſione * ſolemni, quod inſinuatur per Clauſulam -- *poſtquam profeſſionem emiſerit, & non aliter*.

d poteſt ſuperior religionis ad habitum, & pro-

Quarto, (*d*) quod per derogationem Conſtitutionum Apoſtolicarum, & ſtatuto-

tutorum, & priuilegiorum Religionis, quam Lator ingredietur, inſinuatur poſſe Superiorem, non obſtantibus præfatis Conſtitutionibus Apoſtolicis, & Regularibus ad habitum, & profeſſionem admittere.

feſſionem recipere Oratorem per derogationẽ Cõſtitutionum &c.

His notatis, & conſideratis, deueniatur ad executionem gratiæ huiuſmodi litterarum in forma, & modo ſequenti.

Sedens(a)Superior cũ Cotta,& Stola, præſentibus: Secretario, & duobus,vel tribus Religioſis ſui Ordinis,habẽs præ manibuu litteras Sac,Pęnitẽtiaria dicat.

a Forma abſolutionis,& diſpenſationis,

Nos Abbas, ſeu Prouincialis &c. authoritate Apoſtolica Nobis *ſpecialiter delegata per præſentes litteras abſoluimus te N. à quibuſuis ſententijs, cenſuris, & pœnis Eccleſiaſticis, quibus quomodolibet innodatus exiſtis ad effectum, vt licitè conſequi valeas gratiam diſpenſationis, mox tibi impertiendæ. In nomine Patris, & Fiiij, & Spiritus Sancti, Amen, & tibi iniungimus pro pœnitentia ſalutari, vt per tres menſes (exempli gratia) ieiunes ſemel in Hebdomada, & tribus vicibus ſingulis Hebdomadis Officium Defunctorum recites.*

Et pariter eadem authoritate Apoſtolica tecum diſpenſamus ſuper Irregularitate, quam ex homicidio contraxiſti, vt ea non

& poſt quam promotus fuerit, in illis etiam in Altaris miniſterio, non tamen in loco commiſſi [illegible] delicti, & in ſpatio viginti milliariorum à prædicto loco, miniſtrare licitè valeat, in vtroque foro diſpenſes, non obſtantibus præmiſſis, & Conſtitutionibus, et ordinationibus Apoſtolieis, necnon Religionis, ſeu Ordinis, quem Lator ingredietur, ſtatutis, ac priuilegijs quibuſcumque. Datum &c.

Clauſulæ ſpeciales notandæ.

In executione gratiæ huiuſmodi litterarũ plura ſunt cõſiderãda ab executore.

a Non debet abſolui nec diſpẽſari Orator niſi prius cum Fiſco, & parte concordauerit.

Primo, (*a*) quod huiuſmodi abſolutio, & diſpenſatio non detur, niſi Fiſco, & * Parte concordatis; nam eſſet contra Iuſtitiam, in præiudicium tertij Religionem ingredi.

b Nec abſolui, & diſpenſari niſi ad effectum ingredi Religionem.

Secundo, (*b*) quod huiuſmodi abſolutio, & diſpenſatio non detur, niſi ad effectum,* dumtaxat Religionem ingrediendi, itaut, ſi deinde Religionem non ingrediatur, eſſet, ac ſi gratia præfata non eſſet conceſſa.

c Diſpenſatio ad ſuſcipiendos ordines non ſuffragatur niſi poſt emiſſam profeſſionem.

Tertio, quod diſpenſatio ſuper Irregularitate ad effectum Ordines (*c*) ſuſcipiendi non ſuffragatur Latori, niſi ſequuta cum effectu profeſſione * ſolemni, quod inſinuatur per Clauſulam -- *poſtquam profeſſionem emiſerit, & non aliter*.

d poteſt ſuperior religionis ad habitum, & pro-

Quarto, (*d*) quod per derogationem Conſtitutionum Apoſtolicarum, & ſtatuto-

tutorum, & priuilegiorum Religionis, quam Lator ingredietur, inſinuatur poſſe Superiorem, non obſtantibus præfatis Conſtitutionibus Apoſtolicis, & Regularibus ad habitum, & profeſſionem admittere.

feſſionem recipere Oratorem per derogationẽ Cõſtitutionum &c.

His notatis, & conſideratis, deueniatur ad executionem gratiæ huiuſmodi litterarum in forma, & modo ſequenti.

Sedens(*a*)Superior cũ Cotta,& Stola, præſentibus: Secretario, & duobus,vel tribus Religioſis ſui Ordinis,habẽs præ manibuu litteras Sac.Pœnitẽtiaria dicat.

a Forma abſolutionis,& diſpenſationis,

Nos Abbas,ſeu Prouincialis &c. authoritate Apoſtolica Nobis ſpecialiter delegata per præſentes litteras abſoluimus te N. à quibuſuis ſententijs, cenſuris,& pœnis Eccleſiaſticis, quibus quomodolibet innodatus exiſtis ad effectum, vt licitè conſequi valeas gratiam diſpenſationis, mox tibi impertiendæ. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti, Amen, & tibi iniungimus pro pœnitentia ſalutari, vt per tres menſes (exempli gratia) ieiunes ſemel in Hebdomada, & tribus vicibus ſingulis Hebdomadis Officium Defunctorum recites.

Et pariter eadem authoritate Apoſtolica tecum diſpenſamus ſuper Irregularitate, quam ex homicidio contraxiſti, vt ea non

 ob-

obſtante noſtram Religionem ingredi, in eaque, præuio nouitiatus anno; profeſſionem regularem emittere, & poſt emiſſam, & non aliter clericali charactere inſigniri, & Ordines etiam Sacros, & Presbiteratus ſuſcipere licite poſſis, & valeas. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.

Item ad effectum, vt tu huiuſmodi abſolutionis, & diſpenſationis gratiam conſequi poſſis, eadem authoritate Apoſtolica derogamus, tam noſtri Ordinis, quam Sedis Apoſtolicæ Conſtitutionibus, monendo te, quod ſi in noſtro Ordine profeſſionem non emiſeris, nihil tibi præſens gratia ſuffragetur.

Deinde Secretarius rogetur de huiuſmodi datis abſolutione, & diſpenſatione in tergo Breuis, illudque reponat in Actis ſiue Monaſterij, ſeu Prouinciæ.

C A P. II.

De Formula litterarum, quas concedit Sacra Pænitentiaria pro Religioſis Cenſuris Eccleſiaſticis innodatis, & Irregularitate ex violatione Cenſurarum irretitis pro vtroque foro in factis publicis.

Formula pro Religioſo, qui ob extractionem librorum ex Bibliotheca Conuentus

tus, quod erat prohibitum ſub pœna excommunicationis, fuit à ſuis Superioribus declaratus excommunicatus, & Irregularis, quia celebrauit in Cenſuris.

Leandre etc.

Religioſo Viro Prouinciali, ſeu Abbati ſalutem in Domino.

P*Ro parte N. Religioſi profeſſi Sacerdotis Religionis N. &c. Nobis oblata petitio continebat, quod ipſe aliàs auſus fuit ex Bibliotheca ſui Conuentus aliquot libros extrahere; propter quod Lator inquiſitus, & proceſſatus à Suis Superioribus, fuit inter alia declaratus excommunicatus, & propter violationem Cenſuræ Excommunicationis Irregularis, & inhabilis ad officia, & dignitates Religionis. Cum autem dictus Lator de præmiſſis plurimũ doluerit, & doleat, pænas, et pænitentias ſibi à ſuperioribus impoſitas peregerit, librique extracti fuerint in prædicta Bibliotheca repoſiti, et Lator Suæ Religioni oneroſus, et inutilis exiſtat, ſuos Ordines exercere, ac officia, et dignitates Religionis aſſequi licitè poſſe deſideret; Ideò pro ſuæ conſcientiæ quiete cupit per Sedem Apo-*

*ſtolicam in vtroque foro abſolui, ſecumque deſuper diſpenſati. Quare etiam pro parte Procuratoris Generalis Ordinis Nobis humiliter ſupplicare fecit, vt ſibi &c. Nos Diſcretioni tuæ committimus, quatenus, ſi * eſt ita, dictum Latorem ab excommunicatione, alijſque ſententijs, Cenſuris, & pœnis Eccleſiaſticis, quas propter præmiſſa quomodolibet incurrit, in vtroque foro abſoluas hac vice in forma Eccleſiæ conſueta, iniuncta † ei pro modo culpæ Pœnitentia ſalutari, & alijs, quæ de Iure † fuerint iniungenda. Demum cum eodem Latore, ſuffragantibus ſibi † dignis Pœnitentiæ fructibus, & meritis, alioque ei Canonico * non obſtante ſuper Irregularitate per eum ex præmiſſis quomodolibet contracta, quodque illa, & alijs præmiſſis, non obſtantibus in ſuis ordinibus etiam in Altaris miniſterio miniſtrare, ac officia, & dignitates, ſuæ Religionis, ſi ad illas Canonicè, & iuxtà regularia inſtituta eligatur, vel aſſumatur, aſſequi, eaque gerere, & exercere, vocemque actiuam, & paſſiuam habere licitè valeat in vtroque foro diſpenſes, & in integrum ſtatum reſtituas, & reintegres, non obſtantibus præmiſſis, ac Conſtitutionibus Apoſtolicis, necnon dictæ Religionis Statutis, & Priuilegijs, cæteriſque contrarijs quibuſcunque. Datum. &c.* In

In executione gratiæ huiuſmodi litterarum plura erunt conſideranda ab Executore.

Clauſula ſpecialis notandæ.

Primo (a) notandū, quod ſupradicta formula extēditur pro ſupradicto caſu particulari pro exemplari aliarum gratiarū, cum Sac. Pænitentiaria, vt dictum eſt in principio huius partis amplam habeat facultatem etiam in vtroque foro Religionis.

a Hæc formula datur in exemplum.

Secundo (b) notandum, quod in iſta formula conceditur Latori non ſolùm abſolutio, & diſpenſatio, ſed etiam rehabilitatio, & in integrum ſtatum reſtitutio ex conſideratione qualitatis delicti; nam in aliquibus delictis ex grauioribus non ſolum non rehabilitat, ſed expreſse ad officia, & dignitates inhabilitat.

b In hac formula abſoluit diſpenſat, & rehabilitat.

Tertio (c) notandum, quod iſta abſolutio, & diſpenſatio conceditur Latori etiam reſpectu ſupplicationis Procuratoris Generalis ſui Ordinis; Nam vt dictū eſt in principio huius Partis, non conceditur gratia in vtroque foro Religionis à Sacra Pænitentiaria, niſi ſupplicantibus pro illis Superioribus, ideſt Procuratore Generali, ſeu ipſo generali, & aliquando Prouinciali.

c Conceditur abſolutio, & diſpenſatio reſpectu Superiorum ſupplicantium.

Quarto (d) notandum, quod Latori ſemper debent ſuffragari ✠ digni pænitentiæ fructus; & merita, circa quod remanet

d Debent ſemper Latori ſuffragari digni pænitentiæ fructus.

net ſemper grauata conſcientia Superioris.

a pænitentia iniungenda arbitrio Superioris relinquitur.

Quinto (*a*) notandum, quod pænitentia debet ✠ arbitrari ab ipſo Superiore executore; & quia aliquando in huiuſmodi formulis reſpectu grauitatis delicti dicitur -- *iniuncta graui, & diuturna, ſeu grauiſſima pœnitentia ſalutari, tunc pariter arbitrio ipſius Superioris, qualis fuerit grauis, diuturna, vel grauiſſima, remittitur.*

b Sac. pœnitentiaria aliquando diſpenſat Religioſos abſque abſolutione in certis caſibus.

Sextò (*b*) notandum aliquando Sacram Pænitentiariam cum Religioſis tantummodo diſpenſare abſque abſolutione, vt facit, quando diſpenſat cum Religioſis, qui de vna Religione ad aliam ſe transferre volunt, ſiue zelo maioris perfectionis, quando ſe transferunt ad arctiorem, ſiue quando ob infirmitatem ſe transferunt ad latiorem cum licentia tamen Superiorum, tam Religionis, à qua quam Religionis, ad quam, vel ſuper defectu Natalium, ad officia, & dignitates Religionis, excepto Generalatu, vel ſuper defectu oculi Canonis, vel ſuper quocumque alio defectu; vel etiam diſpenſare, ſeu rehabilitare ad officia, & dignitates, ad quæ in pænam poſt obtentam prius abſolutionem, & diſpenſationem fuerat Religioſus inhabilitatus.

c Sac. pœnitentiaria quando diſpenſat ſuper defectu oculi Canonis, vel alio defectu Corporis dirigit Litteras ordinarijs Locorum.

Septimo (*c*) notandum, quod Sacra Pœnitentiaria, quando diſpenſat ſuper defectu, vel oculi Canonis, vel alicuius la-

alterius corporis deformitatis dirigit Litteras Epiſcopis, ſeù Ordinarijs locorum, in quorum Diœceſi Religioſi diſpēſandi de familia exiſtunt ad effectum, vt conſideretur defectus, an præſtet impedimentum in diuinis, & ſcandālum generet in Populo.

Octauo omnia, notanda, & conſideranda ſunt, quæ in ſuperiori formula notata, & conſiderata fuerunt.

His conſideratis, & notatis poterit Superior deuenire ad executionem gratiæ Sacræ Pænitentiariæ eodem modo, & forma, quibus in fine præcedentis capitis dictum eſt, adaptando formam abſolutionis, & diſpenſationis, quando ſimul debet abſoluere, & diſpenſare, vel abſoluere, ſeù reſpectiuè diſpenſare tantùm, & hic tantummodò ponitur forma rehabilitationis, quæ ſemper erit proferenda immediatè poſt abſolutionem, & diſpenſationem.

His notatis, & conſideratis, deuenietur ad executionem gratiæ huiuſmodi litterarum in forma, & modo ſequenti

Sedens Superior cum Cotta, & Stola præſentibus Secretario, & duobus, vel pluribus Religioſis ſui Ordinis, habens præ manibus litteras Sacræ Pænitentiariæ, dicat.

Nos Abbas, ſeu Prouincialis &c. authoritate Apoſtolica Nobis ſpecialiter delega-

ta

a Forma abſolutionis, & diſpenſationis, rehabilitationis, & in integrum ſtatum reſtitutionis.

(a) ta per præſentes litteras abſoluimus te N. à quibuſuis ſententijs, cenſuris, & pœnis Eccleſiaſticis, quibus quomodolibet innodatus exiſtis ad effectum, vt licitè conſequi valeas gratiam diſpenſationis, mox tibi impertiendæ. In Nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen. Et tibi iniungimus pro pœniteneia ſalutari, vt exempli gratia per Hebdomadam ter recites Septem Pſalmos Pænitentiales.

Et pariter eadem authoritate Apoſtolica tecum diſpenſamus, ſuper Irregularitate, quam ex violatione Cenſurarum contraxiſti; vt ea non obſtante in tuis Ordiuibus etiam in Altaris miniſterio miniſtrare, ac officia, & dignitates noſtri Ordinis aſſequi, eaque gerere, exercere, vocemque actiuam, & paſſiuam habere licitè poſſis, & valeas. In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Amen.

Et inſuper eadem authoritate Apoſtolica te in priſtinum ſtatum reſtituimus, & reintegramus. In Nomine Patris, et Filij, & Spiritus Sancti. Amen.

APPENDIX.

FOrma ſupradicta poterit inſeruire in omnibus alijs caſibus abſolutionis, vel diſpenſationis, vel rehabilitationis, adaptando ipſam formam caſibus in Litteris Sacræ Pænitentiariæ expreſſis.

In-

Inſtructio Parochorum, & Confeſſariorum pro caſibus, quorum abſolutio, ſeu diſpenſatio à Sacra Pœnitentiaria Apoſtolica impetratur.

CVM ſæpè ſit experientia compertum, plurimos vtriuſque ſexus Chriſti fideles, & præcipuè in longinquis degentes, cenſurarum vinculis, votorum obligationibus, Matrimoniorum impedimentis, necnon Irregularitatum, & caſuum quoquò modo reſeruatorum ligaminibus aſtrictos ad Sāctam Sedem, eiuſque Sacram Pœnitentiariam ſpectantibus irretitos, in illis lachrymosè perſiſtere, & continuis conſcientiæ agitationibus laboriosè perdurare, cuius mali cauſas ex ſimilibus prouenire innotuit.

Primo eò quòd Parochi, vel alij, ad quos huiuſmodi Pœnitentes recurrere contingit, in Pagis, aut locis Ruralibus degunt, & viam modumque recurrendi ad præfatam Sacram Pœnitentiariā ignorant, nec aliquem hic Romæ agnoſcunt, ad quem ſupplicationes dirigant, vndè Pœnitentes perplexos dimittunt, quibus, cum ad Ordinarium accedendi (fęminis præſertim) verecundia, aut timor aditum intercludat, conſilium vlterius requirere neſcientes, remedium deſperant, & in prædictis vinculis, obligationibus, impedimētis, inhabilitatibus, & caſibus reſeruatis, cum periculo damnationis inſordeſcunt.

Se-

Secundo euenit, quod pęnitentes egeni recognitionem pro ſollicitatione & labore Agentium Romæ commorantium, exoluere non valentes, inconſolati, ac cōſcientiæ motibus concuſſi, in periculoſo ſtatu manere coguntur, & fortè (quod peius eſt) ſibi perſuadent, Sacra Pęnitentiariæ Tribunal aliquid lucri pro litteris prædictis recipere, cum re vera Sacra Pænitentiariæ miniſtri, nec aliquid quamuis minimū, nec etiā ſpontè oblatū vnquā recipiāt, & gratis omnia exhibētes, ſingulos ad ſe recurrentes, ſerena fronte complectantur.

Tertio Accidit etiam nonnumquam per inaduertentiam exponentium, vt gratiæ iuxtà expoſita obtentæ, irritæ euadant, eò quia caſus, & circumſtantias neceſſarias reticeant, vndè fit, quòd litterarum executores, caſu poſteà Pęnitentium examinato, rem aliter ſe habere, quam expreſſum fuerat, comperiant, & gratias ſubreptitias, aut obreptitias eſſe inueniāt, quare pænitentes confuſi remanent, & ſpe nouæ diſpenſationis ſe carere putantes, in prædictis vinculis, obligationibus &c. miſerabiliter remanent.

Quare gratum Deo, & vtile fidelibus futurum eſſe ſperatur, ſi iſte modus recurrendi ad ipſam Sacram Pænitentiariam proponatur.

Confeſſores itaque, cum Pænitentes vinculis præfatis irretitos ad ſe accedere con-

contigerit, caſuum qualitates, & præfatorum caſuum circumſtantias conſiderent, cauſaſque diſpenſationum, aut commutationum exprimant, & caueant, ne quod occultum eſt publicum faciant, præſertim impedimenta occulta matrimoniorum, nam publica, vel ad publicum redacta, non pertinent ad Sacram Pænitentiariam.

Et ſic præfati Confeſſores, ſeu Pænitentes poterunt caſus præfatos cum dictis circumſtantijs, & cauſis exponere, ſiuè latino, ſiuè quocumque alio idiomate propriæ regionis, nam Sacra Pænitentiaria ſuos ex quacumq, regione Pænitentiarios ſubordinatos habet, exprimant inſuper in fine expoſitionis caſus, nomen, cognomen, cui ſit à Sacra Pænitentiaria reſcribendum, etiam ſi ipſum nomen, & cognomen ſit fictitium. Itemque modum, per quem reſponſio ſecura dirigi poſſit, ſignificando ſcilicet, vulgari nomine. Oppidum, ſeu Ciuitatem, & Regionem, cum data menſis, & anni in hunc modum.

Intus incipiant Epiſtolam, ſeu ſupplicationem ſic Eminentiſſime, & Reuerendiſſime Domine.

N. Mulier emiſit votum ſimplex caſtitatis, manet in periculo incontinentiæ, niſi nubat, ſupplicat ſibi votum commutari

ad

Digitized by Google

INDEX
RERVM.

A.

ABſolutio à publica Clerici percuſſione. pag. 112
Abſolutio pro Percuſſore, qui non valet accedere ad vrbem. ibid.
Abſolutio à Percuſſione Clerici in caſu occulto. 127
Abſolutio pro Percuſſore Clerici, qui neque ad Ordinarium, neque ad Vrbem accedere poteſt. 132
Abſolutio à Confeſſario ſubdelegato ſemper danda eſt in Sacramentali Confeſſione. 115
Abſolutio ad reincidentiam, & quando datur. 130
Abſolutio, & diſpenſatio danda à Confeſſarijs eſt pro foro conſcientiæ tantum. 15
Affinitas ex copula illicita quomodo contrahatur. 68
Affinitas illicita quotuplex. 69
Affinitatis illicitæ gradus. 76
Antiſtitis nomine venit quicumque Ordinarius ſæcularis. 10

B.

BEneficium vide diſpenſatio, & rehabilitatio.
Breuiaturæ. 5
Breuia S. P. conſule indicem Capitum ſecundum propriam materiam.

C.

CAſus occulti ſimplicibus Confeſſarijs, publici Ordinarijs committuntur. 109

M Ca-

Caſus publici, pro quibus ad S. Pænitentiariam recurritur. ibid.

Certiorandi partem inſciam de nullitate prioris conſenſus diuerſi modi. 65. & 82. & 84

Clauſula de certioratione. 84

Clauſulæ Generales. 3

Clauſulæ (ſi ità eſt) explicatio. 12

Clericidis, & Præsbytericidis, quæ pena iniungendæ. 118. & 119

Clerici fructus beneficiorum, quibus de cauſis malè percipiunt. 156

Condonatio fructuum ob non recitationem horarum Canonicarum. 157

Confeſſarij graduati, qui ſint. 11

Confeſſio Sacramentalis non eſt præmittenda, ſi litteræ dirigantur Epiſcopo nominatim, vel ſi Epiſcopus ſubdeleget perſonam in dignitate conſtitutam; ſecùs verò ſi alium confeſſarium. 10

Confeſſio præmittenda eſt, ſi litteræ dirigantur Catholico Antiſtiti innominatim. 10

Confeſſio non eſt neceſſe, vt fiat Prælato regulari, cui litteræ diriguntur, vt tali. 11

Confeſſio in quocumque caſu requiritur, etiam ſi non ſit delictum pag. 16. etiam ſi non committatur abſolutio. 149

Confeſſarius exequutor debet eſſe approbatus ab Ordinario loci, vbi fit exequtio. 12

Confeſſarius pro monialibus quis. 12

Confeſſarius quando poteſt atteſtari in ſcriptis ſe pænitentem abſoluiſſe. 130

Con-

Digitized by Google

Confeſſarius tenetur ſub pœna excommunicationis laniare litteras S. P. & quando. pag. 134
Confeſſarius quomodo ſe gerat vtraque parte conſcia impedimenti.
Confeſſio Sacramentalis quomodo iniungenda. 26

D.

DIlatio Voti Religionis. 31
Diſpenſatio ad petendum debitum. 39
Diſpenſandi cauſa in matrimonijs &c. 60
Diſpenſatio ab irregularitate. 136
Diſpenſationis cauſa ſuper homicido voluntario. 136
Diſpenſatio ſuper defectu natalium. 146
Diſpenſatus ad ordines non cenſetur ad beneficia, ſed eget noua diſpenſatione. 137
Diſpenſatio ab Irregularitate pro triplici effectu petitur. 136

E.

EPiſcopi ordinationibus qualitèr ſit parendum pag. 28. vide Ordinarius.

F.

FAcinoroſus abſolutus, & diſpenſatus in vtroque foro. 165
Facinoroſus, qui vult Religionem ingredi. 162
Fides facienda à Confeſſario de abſolutione data quando, & eius forma. 116
Forma abſolutionis pro vtroque foro. 172
Fructus malè percepti, vide Clerici.
Formula conſule Indicem Capitum.

G.

GRatia ad contrahendum conceſſa vni parti conceditur alteri, ſiuè ſit conſcia impedimenti, ſiuè non

Digitized by Google

antè, ſiuè poſt diſpenſationem. 76

Gratiæ ſpecialis forma ſemper eſt proferenda poſt abſolutionem ſacramentalem. pag. 17

I.

INiungere quid debeat Confeſſarius. 23

Iniunctis, quæ de iure fuerint iniungenda quomodo intelligatur hæc clauſula. 23

Iniungendum quid, quando delictum fuit aliàs abſolutum, & pænitentiatum. 23

Iniungendorum ſubſtantia obſeruanda eſt. 24

Inhabilitas, quibus priuet Clericum, & Sacerdotem ſæcularem, & Regularem. 149

Inceſtuoſus incurrit excommunicationem. 81

Iuramentum exigendum ab eo, qui non poteſt ſatisfacere Clerico percuſſo. 115. & 129

Impedimentum criminis. 99

Impedimenta debent eſſe occulta. 19

Impedimenti diſpenſandi cauſa. 60

Impedimentum ſi ex occulto fiat publicum, quid agendum. 61

L.

LEgitimatio prolis. pag. 73

Literæ Sacræ Pœnitentiariæ, ad quos effectus conceduntur. pag. 16

Literæ Sacræ Pœnitentiariæ conſule ſecundum materias indicem capitum.

M.

MAgiſtri, & Doctores, qui ſint, vt poſſint exequi litteras Sacræ Pœnitentiariæ. pag. 11

Matrimonium nulliter contractum quomodo denuo contrahatur. 64

Matrimonium vide diſpenſatio.

Digitized by Google

Miſſus, & remiſſus. pag. 110
Modi diuerſi certiorandi partem inſciam de nullitate matrimonij. 65

N.

NAtalium defectus, vide diſpenſatio.

O.

OCcultum quid, & quale. pag. 19
Occultum impedimentum ſi fiat publicum quid agendum. 61
Opera conſueta poſſunt iniungi pro pœnitentia. 25
Ordinarius quid poteſt facere, ſi pœnitens non poteſt ſatisfacere. 115
Ordinarij mandatis non parens reus incidit in eamdem excommunicationem. 117
Ordinarij mandata qualia debent eſſe. 127
Ordinarius tenetur remouere cedulones poſtquàm pœnitens, ſiuè miſſus, ſiuè remiſſus fuit abſolutus à Sacra Pænitentiaria. 126

P.

POEnitentia grauis, & diuturna, quæ ſit. 24. & 72
Pœnitentia publica Præsbytericidæ. 120
Pœnitentiæ huiuſmodi commutatio. 121
S. Pænitentiaria diſpenſat, rehabilitat, & condonat in occultis tantùm. 119
Sacræ Pænitentiariæ Praxis ergà præſentes, & abſentes. 110
Sacra Pænitentiaria abſoluit, & diſpenſat regulares in vtroque foro. 161
Prouincia ſi non exprimatur, aut Religio quis adiri poſſit. 119
Præsbytericidæ pœna. 11

Digitized by Google

Publicum materialitèr poteſt eſſe occultum formalitèr. 20
Publicum poteſt eſſe delictum, formalitèr, pœna verò occulta. 21
Publicum in vno loco ſi occultum ſit in alio. 22

R.

REhabilitatio. pag. 148. & ſeq.

S.

SImoniacus Sacerdos. 152. & 153
Subreptio, & obreptio. 86

V.

VOti ſimplicis Religionis, ob quas cauſas detur dilatio. 31
Voti tranſgreſſor tenetur in matrimonio remanere. 36
Votum caſtitatis diſpenſatur ad licitum vſum matrimonij tantùm. 41
Voti Religionis commutandi, quæ ſint cauſæ. 43
Voti Caſtitatis commutandi, quæ ſit cauſa. 10
Voti Caſtitatis, & Religionis ſimùl commutantur, aliquando. pag. 16. aliquando non. pag. 17
Votorum peregrinationis Sedi Apoſtolicæ reſeruatorum, quæ cauſæ commutationis. 18
Vouens, cui conceditur hæc dilatio, debet vitam celibem ducere, & aliqua opera Religionis, quam vouit facere. 34
Vouens huiùſmodi, ſi ſuperuiuat coniugi, tenetur ad votum, vt antea. 38

FINIS.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Pagina	Errata	Corrige
1	quod	qui
3	Nicolaus &c.	Leander &c.
Idem	Ludouiſius	Colloredus
18	mudas	modus
29	formalis	formulis
32	Nicolaus &c.	Leander &c.
44	legitima	legitimè
47	Orti	orti
48	Subdiacorrs	Subdiaconus
50	dumtax	dumtaxat
52	veritatem	veritate
53	habdomada	Hebdomada
67	mullier	mulier
68	§ Attamen deleatur	
81	quolibee	quolibet
86	peſſit	poſſit
90	dirimante	dirimente
95	Abſolutoris	abſolutionis
108	pob cationibs	publicationibus
119	Condonatioacm	Condonationum
120	Idem die	Idem dic
128	eum	non
128	viuice	viue
12	contempſeirit	contempſerit
134	monalibus	monialibus
137	Confeſſoris	Confeſſori
151	ſimomia	ſimonia
163	Pęnitentia	Pęnitentię
165	manibuu	manibus
168	diſpenſati	diſpenſari
174	Sacra Pęnitentiarię	Sacræ
95	ſubiungabat	ſubiungebat

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google